

Katolícke noviny ⁶

TRADIČNÉ NOVINY SÚČASNÉHO KREŠŤANA

ZALOŽENÉ V ROKU 1849 ■ ROČNÍK 131

■ WWW.KATOLICKENOVINY.SK

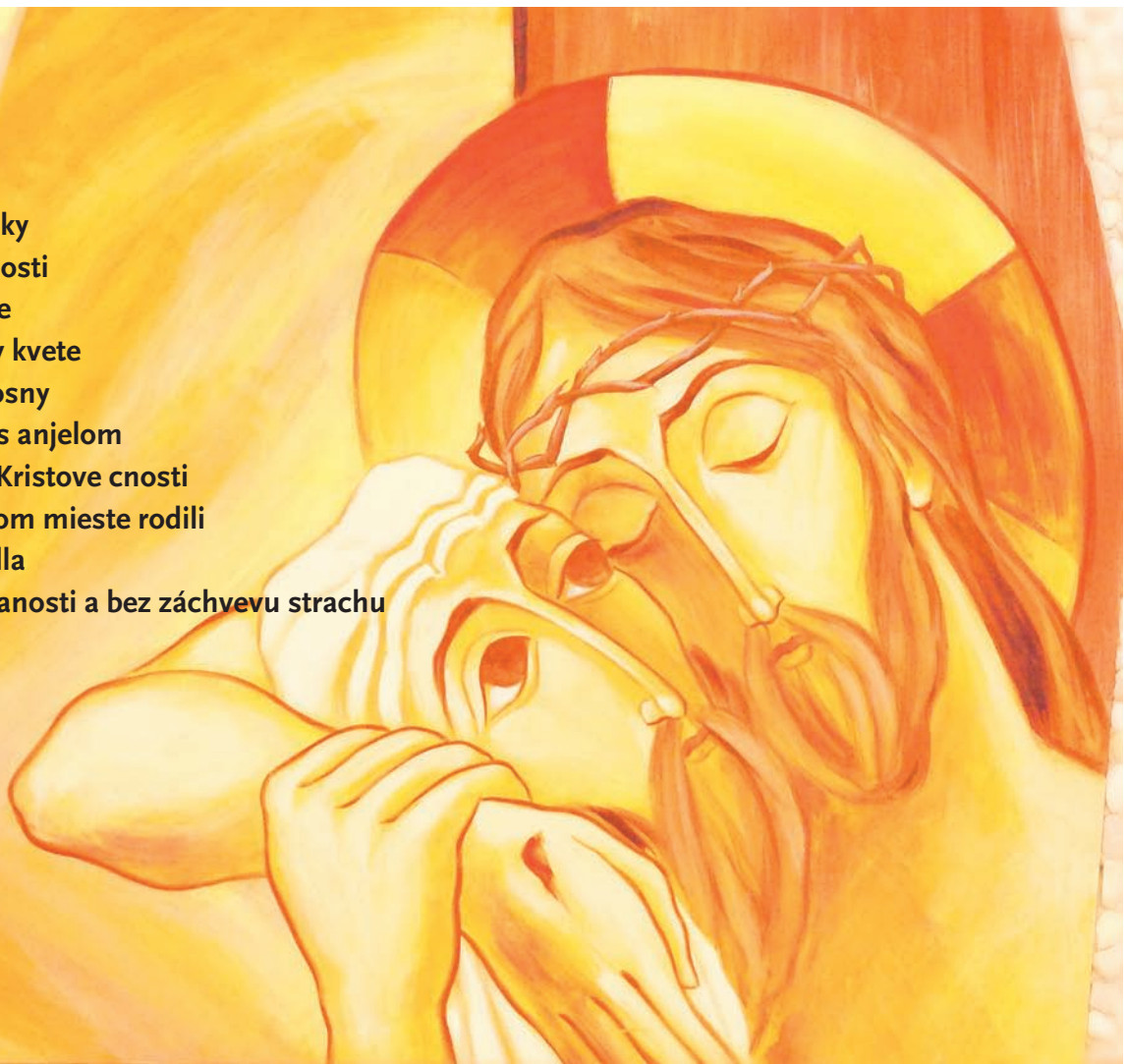
■ CENA 0,50 € ■ 14. FEBRUÁRA 2016

Pierre Jean Jouve

KRISTOVO ÚDOLIE

V žiarivom údolí pokory
pod ohnivými lúčmi Božej lásky
dvíhajú sa a rastú Kristove cnosti
Hory tonúce v modravom jase
mohutné gaštany s konármi v kvete
cédre ruže a červenohnedé sosny
kde sa zrkadlí Jakubov zápas s anjelom
a od zboru k zboru napíňané Kristove cnosti
každý deň sa na tomto hroznom mieste rodili
s urputnou túžbou skaly a sídla
s túžbou zotrvať v úplnej oddanosti a bez záchvevu strachu

Z FRANCÚZSKÉHO ORIGINÁLU PRELOŽIL
JÁN ŠVANTNER

Aj tento rok máme pred sebou Pôstne obdobie, počas ktorého si znovu budeme intenzívne pripomínať vykupiteľské dielo Ježiša Krista. Na snímke je detail *Krížovej cesty*, ktorú vytvoril Marko Ivan Rupnik SJ pre Katedrálu sv. Šebastiána v Bratislave.

ILUSTRACNÁ SNÍMKA: VLADIMÍR ČUVALA

PRVÁ PÔSTNA NEDELA

C

PRVÉ ČÍTANIE
(Dt 26, 4 – 10)

RESPONZÓRIOVÝ ŽALM
(Ž 91, 1 – 2. 10 – 11. 12 – 13. 14 – 15)

DRUHÉ ČÍTANIE
(Rim 10, 8 – 13)

EVANJELIUM
(Lk 4, 1 – 13)

8 588002 009013

DUCHOVNÁ OBNOVA

Ježiš Kristus v tele a Eucharistii

Pred dvetisíc rokmi Ježiš prišiel pokorne žiť medzi nás a naďalej nám umožňuje svoju reálnu blízkosť v pokornom spôsobe eucharistického chleba. So sv. Augustínom môžeme žasnúť: „Mohlo byť milosrdenstvo voči nám nešťastníkom väčšie než to, ktoré privedlo Stvoriteľa neba k zostúpeniu z neba?“

VIAC NA STRANE 8 – 9 >>

TÉMA

Kostol, ktorý dal meno obci, ukrýva pašiový oltár

Kostol Povýšenia Svätého kríža dal meno obci Krížovany, ktorá sa nachádza na východe Slovenska. Ide o príklad lokality, kde patrocínium miestneho kostola sa stalo podnetom na vznik názvu obce. Dnes tam možno obdivovať neskorogotický oltár s pašiovými výjavmi.

VIAC NA STRANE 12 – 13 >>

ROZHOVOR TÝŽDŇA

Vyliečených pacientov s rakovinou je viac

„Ludí nezaujímá, čo vieme, pokiaľ nevidia, že sa o nich zaujímate,“ často zdôrazňuje budúci lekárom Beata Mladosičová, ktorá vedie oddelenie klinickej patofyziológie na lekárskej fakulte v Bratislave. Pre *Katolícke noviny* hovorí o výskume vplyvov, ktoré spôsobujú vznik rakoviny.

VIAC NA STRANE 16 – 17 >>

2 | Z DOMOVA

EDITORIÁL

Vasiľová

Pre náš život je dôležité tajomstvo. Je základom literárnych a filmových žánrov, ktoré máme radi. Hľadáme ho v rôznych rituáloch. Prirodzene po ňom túžime. A predsa si dnes všímame snahy zrušiť tajomno tam, kde je jeho skutočné miesto – v Cirkvi. Deje sa to v mene demokracie, v mene práva na informácie. Tajomstvo je však nielen krehké, ale aj hlboké. Aj tak sa nám nepodarí preniknúť ho, len svojimi snahami o odtajnenie narobíme veľa škody a bolesti.

Milí čitatelia, začíname pôstnu prípravu na veľké tajomstvo Kristovho zmŕtvychvstania. Ježiš je vrcholom Božej milosrdnej lásky. V ňom, prostredníctvom Eucharistie, je Boh skutočne s nami. Zamyslenie na túto tému vám ponúkame na stranách 8 a 9.

Jedným z tajomstiev dneška, ktoré sa ľudstvo snaží odhaliť, sú príčiny chorôb. Lekárka a vedec-ká pracovníčka Beata Mladosičová sa zaoberá vplyvmi, ktoré spôsobujú vznik rakoviny. Pre KN hovorí aj o tom, prečo je onkologických ochorení stále viac (strany 16 – 17). V rubrike *Z domova* začíname predvolebnú sériu ankiet s politickými súpermi, ktoré sme doplnili názormi odborníkov (strana 3).

Pred návštevou Svätého Otca v Mexiku si priblížime ťažkú históriu i súčasnosť tejto krajiny (strany 10 – 11). V rubrike *Mladým* sa pozrieme na prácu dobrovoľníkov v bratislavskom Dome Quo vadis (strany 18 – 19). Priaznivcom krasokorčuľovania prinášame rozhovor s úspešným tanečným párom Lukáš Csölley a Federica Testová, ktorý reprezentoval Slovensko na nedávnych majstrovstvách Európy (strany 20 – 21).

LINDA VASIĽOVÁ

Kňazi bojovali o európsky futsalový titul

NOVÝMI EURÓPSKÝMI ŠAMPIONMI SA STALI KŇAZI Z PORTUGALSKA, KTORÍ VO FINÁLE PORAZILI MUŽSTVO Z POĽSKA. SLOVÁCI SKONČILI SIEDMI

Košická eparchia hostila 1. – 5. februára v Michalovciach desiate majstrovstvá Európy kňazov v halovom futbale. Na futsalovom turnaji sa zúčastnilo 15 tímov, vrátane slovenského mužstva. To tvorili kňazi z Prešovskej archieparchie, Košickej eparchie a Košickej arcidiecézy. V mužstve bol i košický eparcha Milan Chautur. Maďarský tím zasa doplnil výborne chytajúci biskup László Kiss-Rigó z Diecézy Szeged-Csanád.

V základnej skupine Slováci porazili Čiernu Horu 5:1 a Českú republiku 4:1. Nestačili však na šesťnásobných európskych šampiónov z Poľska, s ktorými prehrali 0:3. Slováci sa po prehre vo štvrtfinále s Bosnou a Hercegovinou 2:4 do semifinále neprebojovali. Nezvládli ani zápas o umiestnenie s Maďarskom, ktorému podľahli 0:2.

V slovenskom drese sa predstavil aj košický eparcha Milan Chautur.

Po oddychovom dni, ktorý účastníci vyplnili návštevou Košíc a archijerejskou svätou liturgiou v katedrálnom chráme, nastúpili do

zápasov o umiestnenie. Slovensko si po výhre nad Ukrajinou 2:0 vybojovalo 7. miesto na šampionáte. Vo finále proti sebe nastúpili Poliáci a Portugalci. Po vyrovnanom priebehu sa z titulu majstra Európy tešilo Portugalsko, ktoré svojho finálového súpera porazilo tesne 2:1.

Po skončení turnaja organizátori vyhlásili „all-stars tím“, do ktorého zaradili aj slovenského kňaza Mikuláša Fejka. Najlepším brankárom šampionátu sa stal maďarský biskup Kiss-Rigó. „Turnaj hodnotím ako jeden z vydarených momentov, cez ktoré sa dajú spájať ľudia – veriaci i neveriaci, nadšenci futbalu či len pozorovatelia. A toto spojenie nie je spojením na báze profesionality vo futbale, ale na báze hodnôt ľudskosti a viery,“ zhodnotil turnaj eparcha Milan Chautur.

TEXT A SNÍMKA: –TSKE–

Biskupi sa stretli s rehoľníkmi

Biskupi poďakovali rehoľníkom za ich službu.

SNÍMKA: DUŠAN KOLENČÍK

Na sviatok Obetovania Pána sa biskupi tradične stretávajú s rehoľníkmi vo svojich diecézach. Tento rok na spoločnom stretnutí zavŕšili aj Rok zasväteného života. Na stretnutie so svojimi biskupmi 2. februára prišli stovky rehoľníkov. Biskupi im poďakovali za ich službu a podporili ich, aby naďalej svojou činnosťou ukazovali, aké bohatstvo Cirkvi tkvie v zasvätenom živote. „Aj keď sa končí Rok zasväteného života, pokračuje

čas zasväteného života, ktorý je prejavom veľkého Božieho milosrdenstva,“ povzbudil rehoľníkov bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský. Trnavský arcibiskup Ján Orosch rehoľníkov vyzval, aby vo svojej službe pamätali na úctu k starším. Spišský biskup Štefan Sečka, ktorý sa s rehoľníkmi stretol už 30. januára, im poďakoval za ich službu a poprosil ich, aby sa modlili a obetovali na jeho úmysel. –TK KBS–

Pripomenuli si prvých slovenských biskupov

Vysviacka prvých troch slovenských biskupov po vzniku Česko-Slovenska sa konala 13. februára 1921 v Nitre. Za biskupov boli vysvätení Karol Kmeťko pre Nitriansku diecézu, Ján Vojtaššák pre Spišskú diecézu a Marián Blaha pre Banskobystrickú diecézu. Na 95. výročie vysviacky spomínali 7. februára v Katedrále sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici. Hlavným celebrantom spomienkovej svätej omše bol banskobystrický biskup Marián Chovanec, veriacim sa prihovril aj nitriansky biskup Viliam Judák a spišský biskup Štefan Sečka. „Nechceme iba spomínať. Zaväzuje nás to ostať vernými odkazu našich biskupov, ktorí pre kresťanské hodnoty žili, namáhali sa i trpeli,“ povedal biskup Judák. Vysviacku biskupov Kmeťka, Blahu a Vojtaššáka si veriaci ich diecéz spoločne pripomínajú každých päť rokov. Svojho času sa na tom dohodli biskupi týchto diecéz – kardinál Ján Chryzostom Korec, František Tondra a Rudolf Baláž. –JL–

Problémom Slovenska sú hladové doliny

Katolícke noviny pred voľbami do Národnej rady SR pripravili trojdielny seriál s otázkami pre lídrov kandidujúcich politických strán, ktoré sa týkajú aktuálnych tém v slovenskej spoločnosti. Odpovede na tri otázky postupne uverejníme v najbližších troch číslach. Katolícke noviny poskytnú priestor predsedom tých politických strán, ktoré majú podľa posledných prieskumov verejnej mienky najväčšiu pravdepodobnosť dostať sa po marcových voľbách do Národnej rady SR.

1. OTÁZKA

Dokáže Slovensko v nasledujúcom volebnom období znížiť nezamestnanosť na alebo pod európsky priemer?

Predsedov kandidujúcich politických strán sa Katolícke noviny v prvej otázke pýtali, či sa Slovensko môže v najbližších štyroch rokoch dostať k európskemu priemeru v nezamestnanosti. Podľa údajov Štatistického úradu Európskeho spoločenstva Eurostat sa miera nezamestnanosti na Slovensku v decembri 2015 pohybovala na úrovni 10,6 percenta. Medzi krajinami Európskej únie sa tak Slovensko umiestnilo až na 22. mieste. Priemer Európskej únie sa pohybuje na úrovni deväť percent.

Väčšina krajín únie, vrátane Slovenska, však v poslednej dobe zaznamenáva trend klesajúcej nezamestnanosti. V decembri 2014 bola nezamestnanosť na Slovensku na úrovni 12,4 percenta. Za rok sa tak na Slovensku počet nezamestnaných znížil o 1,8 percenta.

Problémom Slovenska však ostáva nezamestnanosť v regiónoch na východe a juhu krajiny, v takzvaných hladových dolinách. Miera evidovanej nezamestnanosti v Prešovskom kraji sa pohybuje na úrovni 15,5 percenta, v Banskobystrickom kraji je to takmer 15 percent a v Košickom kraji je to 14,4 percenta. Najvyššia miera nezamestnanosti je v okrese Rimavská Sobota, kde sa pohybuje na úrovni 27,4 percenta.

PRIPRAVIL: JÁN LAUKO, SNÍMKY: ARCHÍV STRÁN,

TASR/HENRICH MIŠOVIČ, TASR/ŠTEFAN PUŠKÁS,

TASR/MICHAL SVÍTOK, TASR/JAKUB KOTIAN, TASR/BRANISLAV RAČKO

BÉLA BUGÁR | MOST – HÍD

Som o tom presvedčený. Je preto potrebné začať prijímať systémové zmeny, čo, žiaľ, súčasná vláda celé štyri roky nerobila. Most-Híd takéto opatrenia ponúka vo svojom programe *Občianska vízia*.

JÁN FIGEL | KDH

Áno, určite. Ale nie pri súčasnom smerovaní, keď sú podnikatelia žmýkaní štátom, je nízka vymožitelnosť práva a verejné financie sa strácajú v rozsiahlej korupcii. Novelou *Zákonníka práce* uvoľníme „ruky“ zamestnávateľov, znížime daňové bremeno pre pracujúcich a podporíme zamestnávanie v okresoch s nezamestnanosťou nad 18 percent.

ANDREJ DANKO | SNS

Podľa SNS by to bolo možné rozvojom pôdohospodárstva, kúpeľníctva a cestovného ruchu, ako aj znížením daňovo-odvodového zaťaženia, podporou projektov sociálneho podnikania, zriadením podnikateľských inkubátorov, efektívnejším využívaním eurofondov.

RADOSLAV PROCHÁZKA | SIEŤ

Áno, dokáže. Stále však pred nami zostáva výzva dostať na európsku úroveň príjmy tých, ktorí pracujú. Čiže nielen robota, ale aj poctivá mzda za ňu.

JÓZSEF BERÉNYI | SMK – MKP

Áno, je to možné, ak vláda okamžite začne znižovať regionálne rozdiely. Z desiatich okresov s najvyššou nezamestnanosťou je minimálne sedem na južnom Slovensku. Ak sa prijímú opatrenia na prilákanie investorov a na zlepšenie podnikateľského prostredia, nezamestnanosť sa bude znižovať aj v týchto regiónoch a odzrkadlí sa to na celoštátnom priemere.

IGOR MATOVIČ | OĽANO – NOVA

V prípade, ak by sa vo voľbách všetci čestní ľudia vzopreli rozkrádaniu štátu stranou Smer, veľmi rýchlo by zásadne klesol počet nezamestnaných. Ne-rozpádali by sa rodiny a deti by nenechávali doma opustených rodičov.

RICHARD SULÍK | SAS

Áno, ak ďalšia vláda prijme potrebné opatrenia, ktoré budú opäť motivovať ľudí tvoriť hodnoty. Strana SaS ponúka v dokumente *Agenda 2020* viac ako 150 opatrení, ktorými je možné zlepšiť podnikateľské prostredie. Motiváciu zamestnávať ľudí by tiež veľmi zásadne zvýšilo zavedenie odvodového bonusu, respektíve zavedenie rovnej dane a jej postupné zníženie na úroveň 15 percent.

Predsa strany SMER-SD Robert Fico sa na otázky *Katolíckych novín* rozhodol neodpovedať.

NÁZORY RESPONDENTOV SA NEMUSIA ZHODOVAŤ SO STANOVISKOM KN

Dlhodobo nezamestnaný musí mať šancu na prácu

MICHAL PÁLENÍK

Na Slovensku je veľmi vysoká dlhodobá nezamestnanosť (po Grécku, Španielsku a Chorvátsku), ktorá je výzvou na zvyšovanie zamestnanosti. Tým, že typický dlhodobo nezamestnaný býva v hladovej doline, má nižšiu úroveň vzdelania a je závislý od sociálnych dávok, jeho zapojenie do zamestnania je ťažké, aj keď nie nespĺniteľná úloha.

Nutnou podmienkou je, aby každý dlhodobo nezamestnaný mal reálnu šancu nájsť si zamestna-

nie. Na zapojenie desaťtisícov ľudí navrhujeme inkluzívne zamestnávanie, teda masívne využívanie sociálnych aspektov verejného obstarávania v celej verejnej správe. Súčasný prístup dokázali zapojiť stovky ľudí, zo státisícov, ktoré si to zaslúžia. V druhom kroku je nutné opraviť sociálny systém tak, aby neudržiaval ľudí v sociálnej pasci.

Ďalšie aktivity môžu zlepšiť uplatnenie v produktívnej práci. Sú nimi: reálne vypracovanie individuálnych akčných plánov (aby boli aj individuálne, aj akčné, aj plány); férové zapojenie neštátnych služieb zamestnanosti (cez malé a časté tendre vy-

užívané lokálnymi poskytovateľmi); rozumné financovanie chránených dielní (aby napríklad úrad práce neplatil pokuty za ignorovanie zákonných povinností); podpora celoživotného vzdelávania (pri zachovaní kvality); podpora podnikateľom, ktorí sa rozhodnú zamestnať prvého zamestnanca; zníženie zbytočnej byrokracie a najmä celkové zvýšenie investícií do ľudského kapitálu (cez vzdelávanie alebo politiku zamestnanosti).

Existuje teda množstvo aktivít, ktoré sa musia realizovať, aby sme sa aspoň priblížili našim cieľom: zvýšenie zamestnanosti. Jeden čarovný prútik neexistuje.

AUTOR JE RIADITEĽOM INŠTITÚTU ZAMESTNANOSTI

4 | NÁZORY

NAPÍSAĽI VO SVETE

Príliš vzdialení

V mnohých krajinách sa dnes vyslovenie jednoduchej vety „som kresťan“ rovná rozsudku smrti. Prenasledovanie kresťanov je také rozšírené, že ho pápež František nazval treťou svetovou vojnou a formou genocídy. Svätý Otec hovoril predovšetkým o tých, ktorí dnes umierajú za vieru... Medzi prenasledovateľmi sú zástancovia rôznych ideológií, od materialistických komunistov po radikálnych islamistov... Ako málo sa však údelom kresťanov zaoberajú svetové médiá... Kresťanskí mučeníci sú príliš náboženski pre ľavicovú časť spoločnosti a pre pravicu zas priveľmi vzdialení.

DONALD WILLIAM WUERL,
L' OSSERVATORE ROMANO

Dve udalosti

Sme skeptickí, keď sa ozvú „pokojamilovní“ moslimovia a tvrdia, že to oni sú pravou tvárou islamu. Také vyhlásenia zatiaľ ani len nepribrzdili šírenie islamského terorizmu. Na druhej strane možno označiť za pokrytecký aj Západ: žiada, aby sa umiernení moslimovia ozvali, a len čo sa ozvú, tak ich zotrie.

V tomto svetle stoja za povšimnutie dve nedávne udalosti. V Turecku 26. januára istý miestny súd rozhodol, že úrady urobili chybu v prípade troch umučených kresťanských misionárov. Ich rodinám pririekol veľké odstupné. Ide o precedenčné rozhodnutie civilného súdu v moslimskej krajine.

Pripomeňme si aj *Marakéšsku deklaráciu*, ktorú vypracovali islamskí učenci na januárovom stretnutí v Maroku. Okrem iného vyhlásila za neprípustné, aby sa náboženstvo využívalo na pošliapávanie práv náboženských menších v moslimských krajinách.

Ak už nič iné, tieto dve udalosti naznačujú, že v moslimskom svete sú stále sily, pre ktoré útlak a genocída nie sú jedinými modelmi správania voči veriacim iných náboženstiev.

JOHN L. ALLEN ML., CRUXNOW.COM

PRÍSPEVKY SÚ KRÁTENE, PREKLAD: -LIN-

Cirkev nie je politická strana

JOZEF KOVÁČIK

Hruška nie je jablkom. Ani slivkou. Na tom sa rozumní ľudia zhodnú. A pravdepodobne i na tom, že tak hruška, ako aj jablko a slivka i čerešne sú ovocím.

Cirkev nie je politickou stranou. A predsa je súčasťou spoločnosti. Jej členovia majú svoje občianske povinnosti, ale i práva. Preto nemlčí a nedá sa umlčať, ak je potrebné zapojiť sa do diskusie o smerovaní spoločnosti. Robí to kontinuálne. Ideálne je, ak to môže robiť v priestore slobodnej spoločnosti. Tá predpokladá i slobodný prístup do médií i rešpekt zo strany tých, ktorí môžu mať, a často majú, iný názor.

Katolícka cirkev na Slovensku sa snaží už roky o aktívny dialóg s tými, ktorí dostávajú od obča-

nov mandát na správu vecí verejných. Nielen pred voľbami, ale počas celého volebného obdobia sa predstavitelia KBS stretávajú so zodpovednými ministrami, poslancami i zástupcami samospráv, aby predkladali svoje návrhy a po-

Katolícka cirkev na Slovensku sa snaží už roky o aktívny dialóg s tými, ktorí dostávajú od občanov mandát na správu vecí verejných.

núkali svoj pohľad na fungovanie spoločnosti. To, že to môže byť niekomu proti srsti, je prirodzené. Nebolo by však dobré, keby mali byť takéto kroky izolované a keby sa na ne poukazovalo ako na niečo ojedinelé. Stačí si urobiť pre-

hľad o pastierskych listoch či o vyhláseniach biskupov za ostatné roky. Nehovoriac už o množstve rokovania a stretnutí, vďaka ktorým sa naša spoločnosť mohla posunúť o kúsok ďalej.

Iste, mnoho z toho, o čo sa predstavitelia Cirkvi snažili a snažia, zostalo nevypočítané. I napriek tomu však v tejto snahe pokračujú, o čom svedčí aj snaha predsedu KBS o stretnutie s predstaviteľmi všetkých relevantných politických strán pred voľbami, ako to bolo i pred tými predošlými.

Cirkev nie je politickou stranou a dopúšťa sa chyby ten, ktorý by na ňu chcel aplikovať pravidlá, ktorými sa riadia politické strany vrátane populizmu. Ešte väčším nebezpečenstvom by bola túžba urobiť z Cirkvi nástroj na politický boj. Na to má však Cirkev z prežitých storočí dostatok skúseností i odolnosti.

Mravní ľudia a spoločnosť

PETER KLECH

Nie je možné vytvoriť ľudskú spoločnosť bez pravidiel spoločenského života. Čím je ľudská spoločnosť rozmanitejšia a má viac obyvateľov, tým väčší musí byť prepracovaný systém jej riadenia.

Dôležitým predpokladom vzniku právnych noriem, ktorými sa spoločnosť riadi, bol zákon „vložený do ľudských srdiec“, totiž svedomie. Ono napovedá človeku normy jeho konania. Preto cnosti a svedomie spolu súvisia. Len vďaka týmto základom mohli na zemi vyrásť veľké civilizácie.

Formované svedomie umožňuje vidieť v ňom Stvoriteľov zástupný hlas; zákon vložený do srdca ľudí, aby svoju slobodnú vôľu uvádzali do súladu s Božou vôľou. Na základe tohto zákona človek sa má slobodne podieľať na budovaní svetového spoločenského poriadku podľa všeobecne platných mravných noriem. V zhode s kozmic-

kými zákonmi má človek v sebe a v spoločnosti budovať mikrokozmos, ktorým je zapojený do vesmírneho poriadku. Ak to nerobí, ak poriadok naruša, je to na jeho škodu i na škodu spoločnosti a celého ľudstva.

Cnosť je pojem mravného vedomia. Charakterizuje pozitívne ustálené mravné kvality osobnosti patriacej k určitej spoločenskej skupine a poukazuje na jej morálne hodnoty. Zároveň pojem cnosti zahŕňa aktívnu formu osvojovania zásad konania dobra oproti stavu, keď človek síce zásady konania dobra, čiže cnosti pozná, ale v živote ich neuplatňuje. Poznanie cností ešte nerobí človeka cnostným. Protikladom cnosti je neresť. Cnostný jednotlivec sa pritom chápe ako aktívny nositeľ určitých morálnych noriem.

Etnológovia a antropológovia, ktorí skúmali život takzvaných prírodných populácií, boli často prekvapení cnosťami domorodcov. Doveduje to aj francúzsky jezuitský misionár J. F. Lafitau, ktorý začiat-

Poznanie cností ešte nerobí človeka cnostným.

kom 18. storočia pôsobil medzi kanadskými Indiánmi. O cnostiach Algonkinov a Hurónov napísal:

„Nikomu nepochlebujú a nedávajú najavo, čo si myslia; sú dobrí, úprimní, cudzincom a nešťastníkom preukazujú dobrotivú pohostinnosť, ktorá má v sebe čosi, čo by mohlo zahanbiť všetky európske národy... Majú šlachetné a hrdé srdce, smelosť, odvahu, hrdinskú schopnosť znášať útrapy... Ctia si starcov a úctivo sa správajú k seberovným. Všetko to je naozaj obdivuhodné.“ Tento opis prostých domorodcov je inšpiratívny aj pre nás.

Z historickej skúsenosti dnes vieme, že na riadenie ľudskej spoločnosti nestačia iba príkazy a zákazy, ale je potrebné kultivovať jej obyvateľov, ktorí by spoločne niesli zodpovednosť za celú spoločnosť. Iba cnostní ľudia dokážu uvažovať a konať v prospech celej spoločnosti. □

Rok zasväteného života ukončili slávnostne

Rok zasväteného života, do ktorého Cirkev vstúpila 30. novembra 2014, vyvrcholil 2. februára 2016, v deň sviatku Obetovania Pána, ktorý je zároveň aj Svetovým dňom zasväteného života. Ukončila ho slávnostná svätá omša v Bazilike sv. Petra vo Vatikáne, ktorej predsedal pápež František.

Za rok plný milostí prišlo do Vatikánu poďakovať Bohu a Svätému Otcovi Františkovi, ktorý ho vyhlásil, šesťtisíc rehoľníkov a rehoľníčok, členov sekulárnych inštitútov a komunít z celého sveta.

Program ukončenia Roka zasväteného života sa začal vo Vatikáne už 28. januára modlitbovou vigíliou v Bazilike sv. Petra. Medzinárodné stretnutie všetkých foriem zasväteného života pokračovalo 29. januára spoločným stretnutím v Aule Pavla VI., pri ktorom spoločne uvažovali o základných prvkoch zasväteného života. Počas ďalších dvoch dní ma-

la každá forma zasväteného života vlastný program na rozličných miestach Ríma.

V pondelok 1. februára sa opäť všetci spoločne zišli v Aule Pavla VI., aby sa stretli so Svätým Otcom Františkom a uvažovali na tému *Zasvätení dnes v Cirkvi a vo svete, podnecovaní evanjeliom*. Pred záverečnou svätou omšou 2. februára v Bazilike sv. Petra účastníci stretnutia putovali dopoludnia do pápežských bazilik sv. Pavla za hradbami a Santa Maria Maggiore.

Záverečná slávnosť vo Svätoteaterskej bazilike sa začala procesiou svetla, do ktorej sa zapojilo 50 zá-

stupcov zasväteného života z piatich kontinentov. Procesia vyjadrila rozmanitosť služieb v Cirkvi a foriem zasväteného života. Horiace sviečky predstavovali znak Krista, ktorého majú rehoľníci, rehoľníčky, zasvätené panny a členovia sekulárnych inštitútov i nových foriem zasväteného života niesť do celého sveta. Výber osôb, spolovice muži a ženy, zasa reprezentoval poslanie zasvätených konať skutky telesného i duchovného milosrdenstva.

V homílii Svätý Otec okrem iného povedal, že „je krásne stretávať šťastné tváre zasvätených ľudí, az-

da už i pokročilých vekom... spojkyných a plných vďačnosti za vlastné povolanie“. Dodal, že všetko, čo sme v Roku zasväteného života prežili, môžeme zhrnúť do slov: „vďačnosť za dar Duchu Svätého, ktorý vždy oživuje Cirkev prostredníctvom rozličných chariziem“.

Po skončení slávnostnej svätej omše František prešiel svätou bránou a prihovoral sa ženám i mužom zasväteného života, ktorí sa zišli na Námestí sv. Petra. Povzbudil ich slovami, aby nezabudli na okamih, keď ich Pán povolal, a poprosil ich o modlitby. -VRSK-

Historické stretnutie – pápež a moskovský patriarcha na Kube

Svätá stolica a Moskovský patriarchát 5. februára spoločne oznámili historické stretnutie pápeža s moskovským patriarchom. Svätý Otec František sa stretne s patriarchom Moskvy a celej Rusi Kirillom 12. februára na Kube, kde si pápež urobí zastávku pred začiatkom svojej návštevy Mexika a kde bude patriarcha na oficiálnej návšteve.

Ide o udalosť mimoriadneho významu.

„Toto stretnutie prímsov Katolíckej cirkvi a Ruskej pravoslávnej cirkvi, pripravované dlhý čas, bude prvým v dejinách a vyznačí dô-

ležitú etapu vo vzťahoch oboch cirkví. Svätá stolica a Moskovský patriarchát vyjadrujú prianie, aby bolo aj znamením nádeje pre všetkých ľudí dobrej vôle,“ stojí v spoločnom tlačovom komuniké Svä-

tej stolice a Moskovského patriarchátu.

Stretnutie pápeža Františka s moskovským patriarchom Kirillom má pozostávať z osobného rozhovoru v priestoroch medzinárodného le-

tiska José Martího v Havane. Uza-vrie sa podpisom spoločného vyhlásenia. Svätá stolica a Moskovský patriarchát pozývajú všetkých kresťanov k vrúcnej modlitbe, aby Boh požeňnal toto stretnutie. -VRSK-

Relikvie spovedníkov sprevádzali v Ríme silné emócie

PRI PRÍLEŽITOSTI ROKA MILOSRDENSTVA PRIVIEZLI DO VEČNÉHO MESTA POZOSTATKY DVOCH SVÄTÝCH SPOVEDNÍKOV – SV. PÁTRA PIA Z PIETRELCINY A SV. LEOPOLDA MANDIČA. ICH PRÍCHOD DO RÍMSKEJ BAZILIKY SV. VAVRINCA ZA HRADBAMI SPREVÁDZALI SILNÉ EMÓCIE

Slávnostnú otváraciu svätú omšu 3. februára slávil pápežský vikár pre mesto Rím kardinál Agostino Vallini. V pútnickej svätyni v historickom centre Ríma, ktorá patrí medzi tri chrámy navštevované pútnikmi na ceste k svätej bráne vo Vatikáne, zostali relikvie vystavené celý nasledujúci deň. V chráme nepretržite vysluhovali sviatosť zmierenia, ktorej sa obaja svätci zvlášť horlivo venovali. Po kajúcej večernej pobožnosti 4. februára, ktorú viedol predseda Pápežskej rady na podporu novej evanjelizácie Rino Fisichella, pozostatky svätcov previezli do Kostola San Salvatore in Lauro neďaleko Vatikánu. V piatok 5. februára ich v sprievode veriacich previezli do Baziliky sv. Petra. Veriaci si ich v Ríme mohli uctiť do 11. februára.

-VRSK-

SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

6 | ZO SVETA

Vyšiel zborník pre nových biskupov

Už 15 rokov organizuje Svätá stolica kurzy pre nových biskupov. Za ten čas sa na nich zúčastnilo 1,5-tisíc pastierov. V Tlačovom stredisku Svätej stolice 3. februára predstavili zborník z týchto kurzov. Prefekt Kongregácie pre biskupov, kardinál Marc Ouellet povedal: „Noví biskupi sa po svojej nominácii musia naučiť brať na vedomie, že patria do zboru apoštolov. Najlepšou príležitosťou nato sú stretnutia v Ríme. Trvajú spravidla necelé dva týždne. Biskupi sa spolu modlia, diskutujú a počúvajú prednášky.“ Súčasťou kurzov je stretnutie so Svätým Otcem. —TK KBS—

V Indii napadli kňaza i laikov

Predseda Konferencie biskupov Indie kardinál Basileos Cleemis žiada okamžité začatie vyšetrovania incidentu, ku ktorému došlo 28. januára na juhu Indie. Skupina mladých ľudí, pravdepodobne blízkyh hinduistickým extrémistickým skupinám, vtedy napadla štvoricu katolíkov – troch laikov z diecéznej rady pre pastoračiu a katolíckeho kňaza. V čase napadnutia boli na ceste do zdravotníckeho centra pre deti choré na aids, ktoré zriadili a spravujú menší bratia konventuáli. Kňaz sa z utrpených zranení a šoku doteraz zotavuje v nemocnici. Napadnutí upozornili na incident políciu, nezasiahla však. Konferencia biskupov Indie preto žiada úrady o zásah a väčšiu ochranu pre katolíkov v krajine. —VRSK—

Vatikán bude viac v Bielorusku

Rozhlasová stanica Bieloruské rádio Racyja začala 1. februára denne vysielat programy Vatikánskeho rozhlasu. Ide o rozhlasovú stanicu bieloruskej menšiny žijúcej v Poľsku. Stanica vysielala na vlnách FM a signálom pokrýva západnú časť Bieloruska a časti Poľska a Litvy. Zaujímavosťou je, že nie je výhradne náboženskou stanicou. Pre Bieloruskú redakciu Vatikánskeho rozhlasu ide o veľmi dôležitú udalosť. V jej 66-ročnej histórii budú totiž prvýkrát jej denné programy vysielané inou rozhlasovou stanicou. —VRSK—

František: Vytrvajte v modlitbe, robí zázraky

Námestie pred Bazilikou sv. Petra, do ktorej 5. februára priniesli pozostatky sv. Pátra Pia z Pietrelciny a sv. Leopolda Mandića, zaplnili deň nato modlitbové skupiny Pátra Pia. Vyše 80-tisícovému zhromaždeniu na Námestí sv. Petra sa dopoludnia 6. februára prihovoral Svätý Otec František.

V príhovore, v ktorom sa František venoval významu modlitby a apoštolátu sv. Pátra Pia, označil tohto svätca za „služobníka milosrdenstva“. „Môžeme doslova povedať, že Páter Pio bol služobníkom milosrdenstva. Bol ním na plný čas, praktizujúci občas až do vyčerpania ‚apoštolát naučivania‘. Cez službu svätej spovede sa stal živým pohladením Otca, ktorý lieči rany hriechu a posilňuje srdce pokojom,“ povedal Svätý Otec. Dodal, že sv. Páter Pio sa vďaka svojmu neustálemu napojeniu na ukrižovaného Ježiša staval „kanálom milosrdenstva“, ktorý „zavlažil mnohé vyprahnuté srdcia a vytvoril oázy života vo viacerých častiach sveta“.

V nadväznosti na to Svätý Otec označil modlitbu za „silu, ktorá hýbe svetom“. Podľa jeho slov, ak je modlitba len „akýmsi dobrým zvykom nato, aby sme sa trochu upokojili v srdci“, alebo „zbožným prostried-

Modlitbové skupiny Pátra Pia pápež vyzval, aby boli centrálnymi milosrdenstva.

kom nato, aby sme od Boha získali to, čo potrebujeme“, je „poznačená jemným egoizmom“. „Modlitba je niečo iné,“ zdôraznil. Je „skutkom duchovného milosrdenstva, čo chce všetko priniesť Srdcu Boha..., aby sa

o to postaral“. Je to „najlepšia zbraň, akú máme; kľúč, čo otvára Srdce Boha“, ako hovorieval Páter Pio. Svätý Otec dodal, že kto nie je vytrvalý v modlitbe, hrozí mu, že sa bude spoliehať na iné veci – na prostriedky, na peniaze, na moc; v srdci mu vyhasne radosť a jeho srdce sa stane nudným. Modlitbové skupiny Pátra Pia vzápätí povzbudil, aby boli energetickými „centrálnymi milosrdenstva“, ktoré sú „vždy otvorené a aktívne“ a ktoré pokornou silou modlitby „dodávajú svetu Božie svetlo a Cirkvi energiu lásky“. S odvolaním sa na Pátra Pia, ktorý označil modlitbu za „najvyšší apoštolát, aký môže duša konať v Božej Cirkvi“ (*Listová korešpondencia II*, 70), František modlitbové skupiny Pátra Pia napokon vyzval: „Budte vždy radostnými apoštolmi modlitby! Modlitba robí zázraky. Apoštolát modlitby robí zázraky!“

—VRSK—, SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

Pápež ohlásil druhé Stretnutie za pokoj

PÁPEŽ FRANTIŠEK SA 3. FEBRUÁRA STRETOL SO ZÁSTUPCAMI PÁPEŽSKEJ NADÁCIE SCHOLAS OCCURRENTES. PRI TEJTO PRÍLEŽITOSTI OHLÁSIL DRUHÉ FUTBALOVÉ STRETNUTIE ZA POKOJ

Medzi účastníkmi stretnutia bol aj brazílsky futbalista Ronaldinho.

Druhé futbalové Stretnutie za pokoj by sa malo konať 29. mája v Ríme. „Trebá ukázať, že sme schopní vytvárať pokoj hrou a rovnako aj umením,“ povedal pápež František počas stretnutia so zástupcami pápežskej nadácie Scholas Occurrentes.

Sieť Scholas Occurrentes, ktorú pápež František podporoval ešte ako kardinál v Buenos Aires, združuje 400 inštitúcií na piatich kontinentoch. Svätý Otec pri stretnutí pripomenul, že sa rozhodol verejne angažovať v prospech škôl, pretože svet

trpí narušením „výchovej dohody“. „Kľúč k budúcnosti je v rukách mladých, ale ak ich nesprevádzame, mladí upadajú do problémov. Štatistiky samovražď dospievajúcich sa nepublikujú, alebo sa publikuje iba časť, zvyšok nie. A preto treba stať pri mladých,“ zdôraznil pápež.

Na podporu inkluzívnych školských projektov sa pred rokom na olympijskom štadióne v Ríme v exhibičnom zápase s názvom Stretnutie za pokoj predviedli futbalové hviezdy ako Maradona či Messi. Družstvá boli zámerné zložené aj z hráčov reprezentujúcich rozličnosť náboženstiev. Aj v tomto roku sa chystajú dve podujatia na podporu projektov Scholas Occurrentes. Prvým bude 7. mája v Las Vegas športové stretnutie v boxe, v ktorom sa proti sebe postavia katolíck a moslim. A na konci mája sa na rímskom Stadio Olimpico uskutoční ďalšie futbalové Stretnutie za pokoj. —VRSK—, SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

AUDIENCIA

Milosrdenstvo prevyšuje spravodlivosť

BOH JE NEKONEČNE MILOSRDNÝ A ZÁROVEŇ OPRAVDIVO SPRAVODLIVÝ. TÚTO MYŠLIENKU ROZVINUL SVÄTÝ OTEC NA GENERÁLNEJ AUDIENCII 3. FEBRUÁRA NA NÁMESTÍ SV. PETRA VO VATIKÁNE

„Sväté písmo predstavuje Boha nielen ako nekonečné milosrdenstvo, ale aj ako dokonalú spravodlivosť. Ako zladať tieto dve veci? Ako skĺbiť skutočnosť milosrdenstva s požiadavkami spravodlivosti? Milosrdenstvo Boha však vedie k naplneniu pravej spravodlivosti.

Ten, kto sa pokladá za obeť bezprávia, obracia sa na sudcu na súde a žiada, aby bola vykonaná spravodlivosť. Ide o retribučnú spravodlivosť, ktorá ukladá vinníkovi trest podľa princípu, že každému musí byť dané to, čo mu patrí (porov. Prís 11, 6). Aj Ježiš o tom hovorí v podobenstve o vdove, ktorá opakovane prichádzala za sudcom a prosila ho: *„Obráň ma pred mojím protivníkom!“* (Lk 18, 3). Táto cesta ešte nevedie ku skutočnej spravodlivosti, lebo nevífazi nad zlom, len ho obmedzuje. Avšak zlo môže byť skutočne premožené iba tak, že sa naň odpovedá dobrom.

Iný spôsob, ako konať spravodlivosť, nám predstavuje Biblia ako hlavnú cestu, ktorou treba kráčať. Ide o postup, ktorý sa vyhába obracať sa na súd. Požaduje, aby sa obeť obrátila priamo na vinníka, aby ho pozvala k obráteniu, pomáhala mu pochopiť, že koná zlo, apeluje na jeho svedomie. Týmto spôsobom, pokáním a uznaním

„Modré barety“ v službách OSN ponúka pápež Františka nápojom maté, typickým pre Južnú Ameriku.

svojho bezprávia sa vinník môže otvoriť odpusteniu, ktoré mu ponúka. Srdce sa otvorí odpusteniu, ktoré sa mu ponúka. Toto je spôsob, ako vyriešiť nezhody vnútri rodín, vo vzťahoch medzi manželmi či medzi rodičmi a deťmi, kde ten, kto bol urazený, miluje vinníka a túži zachrániť vzťah, ktorý ho viaže k druhému. Nerušme tento vzťah, toto puto. Iste, toto je ťažká cesta. Vyžaduje

si, aby ten, kto utrpel krivdu, bol pripravený odpustiť a aby túžil po spásе a dobre toho, kto ho urazil. Jedine tak môže spravodlivosť zvíťaziť. Ak vinník uzná zlo, ktoré vykonal a prestane ho konať, vtedy zlo viac neexistuje. A ten, kto bol nespravodlivý, stáva sa spravodlivým, lebo je mu odpustené a pomohlo sa mu znovu nájsť cestu dobra. Hlavnú úlohu tu zohráva odpustenie, milosrdenstvo.

Boh sa takto správa voči nám hriešnikom. Pán nám neustále ponúka svoje odpustenie a pomáha nám prijať ho a uvedomiť si naše zlo, aby nás od neho mohol oslobodiť. Lebo Boh nechce naše odsúdenie, ale našu spásu. Boh nechce nikoho odsúdiť. Nikoho! Problém je dovoliť mu vstúpiť do ľudského srdca. Všetky slová prorokov sú preto naliehavým volaním a výzvou plnou lásky, ktorá očakáva naše obrátenie (porov. Ez 18, 23; 33, 11). Také je srdce Boha, Otca, ktoré miluje a chce, aby jeho deti žili dobre a v spravodlivosti, aby žili v plnosti a boli šťastné. Srdce Otca, ktorý ide ponad našu obmedzenú predstavu o spravodlivosti, aby sme sa otvorili bezhraničným horizontom jeho milosrdenstva.“

–VRSK–

SNÍMKA: PROFIMEDIA.SK

Z POSOLSTVA

Čiňme skutky telesného a duchovného milosrdenstva

Posolstvo na Pôstne obdobie 2016 Svätý Otec zameral na evanjeliový apel: *„Milosrdenstvo chcem, a nie obeť“* (Mt 9, 13). Okrem iného zdôraznil: *„V bule, ktorou sa vyhlasuje mimoriadny Svätý rok milosrdenstva, som vyzval, aby sa Pôstne obdobie svätého roka prežívalo ešte intenzívnejšie ako čas vhodný na slávenie a zakúšanie Božieho milosrdenstva“* (*Misericordiae vultus*, 17).

Výzvou na pozorné počúvanie Božieho slova a povzbudením k iniciatíve *24 hodín pre Pána* som chcel zdôrazniť prvotnosť meditatívneho počúvania Božieho slova. Božie milo-

srdstvo je ohlasované svetu; milosrdenstvo, ktoré má každý kresťan osobne zakúsiť.

Tajomstvo Božieho milosrdenstva sa zjavuje v dejinách zmluvy medzi Bohom a jeho ľuďmi Izraelom. Boh sa ustavične prejavuje ako bohatý na milosrdenstvo, pripravený zaobchádzať so svojím ľuďmi nežne a súciteľne za každých okolností, najmä v dramatických chvíľach. Milosrdenstvo vyjadruje spôsob Božieho zaobchádzania s hriešnikom, ktorému ponúka poslednú možnosť, aby sa spamätal, obrátil a uveril (*Misericordiae vultus*, 21), a tak s ním znovu nadviazal vzťah.

V ukrižovanom Ježišovi ide Boh tak ďaleko, že chce zasiahnuť i toho najvzdialenejšieho hriešnika tam, kde zblúdil a vzdialil sa od neho.

Keď Božie milosrdenstvo zažiarí a podnieti nás milovať svojho blížneho, oživuje to, čo cirkevná tradícia nazýva skutkami duchovného a telesného milosrdenstva. Pripomínajú nám, že viera sa prejavuje v skutkoch, ktorých cieľom je pomôcť blížnemu na tele i na duchu: dať sa mu najesť, navštíviť ho, utešiť a poučiť. Takto sa prebudí naše svedomie.“

CELÝ TEXT NA WWW.KBS.SK
PODLA –VRSK–

ANJEL PÁNA

Povoláva učeníkov

Témou príhovoru Svätého Otca 7. februára pred nedeľnou modlitbou *Anjel Pána* vo Vatikáne bolo povolanie Šimona za apoštola (porov. Lk 5, 1 – 11).

Pápež František okrem iného povedal: *„Evanjelium rozpráva o volaní prvých Ježišových učeníkov. Udalosť sa odohrala v kontexte každodenného života: na brehu Genezaretského jazera bolo niekoľko rybárov, ktorí po noci bez úlovku rýb umývali a upravovali siete. Ježiš nastúpil na loď jedného z nich, ktorá patrila Šimonovi nazývanému Peter, a žiadal ho, aby odrazil od brehu. Ježiš začal kázať Božie slovo ľuďom, ktorí sa zhromaždili vo veľkom počte. Keď dohovril, povedal Petrovi, aby zatiahol na hlbinu a spustil siete. Šimon už poznal Ježiša a zakúšil zázračnú moc jeho slova, preto mu odpovedal: „Učiteľ, celú noc sme sa namáhali, a nič sme nechytli. Ale na tvoje slovo spustím siete“* (Lk 5, 5). A naozaj, siete sa naplnili takým množstvom rýb, že sa takmer trhali (porov. v. 6). Pri tejto mimoriadnej udalosti sa rybárov zmocnil úžas. Šimon Peter padol Ježišovi k nohám hovoriac: *„Páne, odíď odo mňa, lebo som človek hriešny“* (Lk 5, 8).

Ježiš je obdivuhodný Učiteľ, ktorého slovo je pravdivé a mocné; je Pán, v ktorom sa zjavuje Boh. Jeho odpoveď Šimonovi Petrovi je povzbudzujúca a rozhodná: *„Neboj sa, odteraz budeš loviť už ľudí“* (v. 10). Rybár z Galiley zanechal všetko a nasledoval Pána. Rovnako urobili aj Jakub a Ján. Taká je logika, ktorou sa riadi Ježišova misia a poslanie Cirkvi: ísť hľadať, „loviť“ mužov a ženy, aby sa im odpustením hriechov vrátila plná dôstojnosť a sloboda. Podstatou kresťanstva je šíriť Božiu lásku s postojom prijatia a milosrdenstva, aby sa každý mohol stretnúť s Božou nežnosťou a mal plnosť života.“

–VRSK–

8 | **DUCHOVNÁ OBNOVA**

Ježiš Kristus v tele a Eucharistii

– vrchol a dôsledok Božieho milosrdenstva a pokory

Celé Božie stvorenie

a dejiny záchrany Izraela a ľudstva v Písme hlásajú, že Boh neustále obdarúval človeka aj napriek jeho chabej vďačnosti. Vrcholom Božej milosrdnej lásky je Ježiš, v ktorom je Boh skutočne s nami, Emanuel. Pred dvetisíc rokmi prišiel pokorne žiť medzi nás a naďalej nám umožňuje svoju reálnu blízkosť v pokornom spôsobe eucharistického chleba. Spolu so sv. Augustínom môžeme vďačne žasnúť: „Mohlo byť milosrdenstvo voči nám nešťastníkom väčšie než to, ktoré priviedlo Stvoriteľa neba k zostúpeniu z neba?“

JOZEF JANČOVIČ

Prvým darom Boha pre človeka je stvorenie sveta ako domova pre ľudí. Boh bol účinne a tajomne pri jeho vzniku a zvlášť pri zrode človeka. Každý jeden človek stvorený na Boží obraz je až dodnes prejavom jeho lásky k ľuďom.

Písmo nám obrazne a teologicky pravdivo opisuje, ako ľudia v raji uverili falošnej predstave Boha. Prvotný hriech narušil vzťah ľudí s Bohom, medzi nimi navzájom a ich vzťah so svetom. Znepokojujúce tajomstvo fatálneho hriechu však Boha neizolovalo od ľudí. Na pozadí rajskej hanby zaznie človeku Boží prísľub potomstva, ktoré premôže temné sily a preklenie vzdialenosť v osobe Ježiša (Gn 3, 15).

Tajomstvo Božej spravodlivosti a milosrdenstva s človekom pokračuje v biblickom obraze potopy. Jej vody mali očistiť zem od násilia a zloby. Iba spravodlivý Noe, desiaty potomok Adama, prežil s rodinou očistný súd a život pokračoval cez neho.

Blížkosť Boha vo vyvolenom Izraeli

Pán si vzbudil národ z neplodného manželstva Abraháma, desiateho potomka Noema, a vstúpil s ním do zmluvy a zahŕňal ho požehnaním. Keď vyvolený ľud skončí v Egypte,

Ježiš a sv. Ján pri Poslednej večeri. Reprodukcia obrazu z 19. storočia v Kostole sv. Michala v Michelskerku (Holandsko)

v otroctve, milosrdne naň vzhliadne a vyslobodí ho cez Mojžiša. Slobodný ľud sa však v púšti prejaví ako tvrdšíjny – zo zlata si urobí modlu a klania sa takejto karikatúre Boha. Aj vtedy sa Pán nechá obmäkčiť aktívnym Mojžišom a začne tajomne bývať uprostred priechneho Izraela. Jeho prítomnosť symbolizuje archa zmluvy uložená v púštnom stane a neskôr v Jeruzalemskom chráme. Boh sa zmluvou viaže na Dávidov rod s pečaťou mesiášskeho prísľubu (porov. 2 Sam, 7). Mesiášski, teda pomazaní králi dávidovskej dynastie budú vyše 400 rokov predzvesťou definitívneho Mesiáša.

Čakanie na osobitný Boží dar, na nového kráľa a múdrosť

Proroci opakovane predpovedali príchod Mesiáša v črtách kráľa a pastiera. Tento nový Dávid bude nielen nastolením spravodlivosti (Jer 33, 16) a výhonkom vzídeným v Betleheme (Mich 5, 1); ale stane sa aj záhadným trpiacim Božím služobníkom, kto-

rý sa nechá obťažiť hriechmi ľudí (Iz 52, 13 – 53, 12). Bude to pokorný, nenásilný kráľ (Zach 9, 9) a kňaz na spôsob Melchizedecha (Ž 110, 4).

Keď sa v 6. storočí pred Kr. dávidovské Judské kráľovstvo a Salamúnov chrám pod náporom Novobabylonskej ríše zrútili, a keď v babylonskom zajatí kajúci židovskí zajatci spoznali, že sa vzdialili od Boha a opustili ho, ale napokon sa vrátili, je pre nich radostnou zvesťou fakt, že Boh sám je ich kráľom. Fakticky ním bol už od stvorenia sveta a v dejinách spásy sa jeho vláda nikdy nepominie, hoci židovský ľud po exile žil v područí svetských mocností.

Po zajatí Židia postavia nový chrám, kde božský Kráľ s nimi prebýva. Tento Kráľ už cez Mojžiša dal svoj zákon, ktorý po exile nadobúda definitívnu literárnu podobu a práve jeho pravidelné čítanie a život podľa neho upevňovali spravodlivosť Božieho kráľa. Múdroslovná tradícia v Biblii rozvinie tému Božej múdrosti aktívnej už pri stvorení sveta (Prís 8, 23 – 31), kto-

rá si našla príbytok v Izraeli, v Zákone (Sir 24, 32), pričom na jej vrcholný prejav treba čakať. Prorok Daniel vidí v nočnom videní príchod Syna človeka, ktorému Boh odovzdá kráľovstvo a moc súdiť (Dan 7, 9 – 14). Je to jasná predzvesť Ježiša v knihe z 2 stor. pred Kr.

Moment Božej pokornej návštevy v Ježišovi

Po vláde perzských a gréckych kráľov sa Židia dostávajú v roku 63 pred Kr. pod nadvládu Rímskej ríše. Budú síce politicky nevýznamným, no životaschopným národom. V tomto ľude sa okolo roku 6 pred Kr. Slovo Božej múdrosti stalo telom a začalo prebývať medzi ľuďmi (Jn 1, 14): Ježiš sa bez zásluhy muža zrodil z Panny, čo je neslýchaný eschatologický zázrak, hodný plnosti časov. Ním sa napĺňajú pradávne predpovede a spása prichádza zo Židov (Jn 4, 22). Na pozadí Pax Romana (rímsky mier), keď vďaka rímskemu cisárovi Augustovi v roku 27 pred Kr. zamĺkli zbrane, zaznie

naď Betlehemom spev o pravom pokoji pre ľuďi, ktorých Boh miluje, lebo kvôli nim a kvôli ich spásu posielala svojho Syna (Lk 2, 14). Zem uvidí Božiu lásku v osobe Ježiša. Otec poslaním svojho Syna na svet vydal Ježiša ľuďom napospas. On bude na pád a na povstanie mnohých (Lk 2, 34). Jeho prítomnosť vzbudí radosť aj odpor.

Ohrozený Syn v Betleheme aj v Nazarete

Evanjelista Matúš v teologickej rozprave blízkej židovskému midrášu podáva ohrozenie Ježiša pri narodení. Po návšteve mudrcov bude Dieťa Ježiš zrazu utečencom a cudzincom v Egypte (Mt 2, 13 – 15). Keď sa Jozef s Máriou mohli vrátiť, usúdili sa nie v judskom Betleheme, ale v Nazarete v Galilei (Mt 2, 23).

Ježiš to nemá ľahké už od začiatku. Odmietanie Boha je konštantou dejín už od zrodu Izraela a pokračuje aj pri Ježišovi. Človek sa nezmenil, Boh ho vyrušuje a nevie ustáť ani jeho pokornú bezprostrednosť v Ježišovi. Dokonca i prvá Ježišova návšteva v synagóge v Nazarete bude toho dôkazom. Keď tam ohlásil rok milosti, zakúsil obdiv, ale aj vražedný odpor. Jeho rodáci ho chceli zhoďiť zo skaly (Lk 4, 16 – 30), on však majestátne prešiel pomedzi nich, aby začal svoje spásanosné poslanie.

Provokujúce milosrdenstvo a pokora Ježiša

Vo svojej misii má Ježiš úspech u obyčajných ľuďi z okraja spoločnosti, u chudobných materiálne i duchovne. Duchovná núdza hriešnikov Ježiša zvlášť priťahuje. Božie milosrdenstvo sa prejaví práve na pozadí núdze,

ktorou je najmä hriech, ale aj materiálna mizéria. Duchovne sebestační a pyšní profesionáli Ježišovu evanjelióvu slobodu neznášajú. Obviňujú ho z blízkosti k hriešnikom; v ich očiach je svojvoľným učiteľom; v skutočnosti však naplní ducha zákona. Božia láska a milosrdenstvo vo vzťahu k núdnym v Ježišovi kulminujú a jeho dokonalá ľudskosť a božská prirodzenosť sa mu stanú osudnými.

Ježišova vôľa naplniť Otcov plán a priviesť ľuďi späť k Otcovi sa však úspešne zrealizuje a ľudia blízki Ježišovi nachádzajú práve v Bohu Otca, domov a zmysel života.

Ježišova realizácia Otcovej vôle sa naplní v poslaní priviesť k Otcovi všetkých ľuďi, ranených hriechom. Na horizonte jeho poslania ho čaká smrť. Ježiš sa nevzdáva a zostáva poslušný Otcovi až na smrť, a to násilnú smrť na kríži, určenú pre vlastizradcov a otrokov. On pritom nastolil Božie kráľovstvo, spočívajúce v blízkosti človeka k Bohu, ktorú osobne umožňoval. Jeho milosrdná láska k nám vzala na seba podobu obety a vzala na seba nástroj popravy. Od začiatku tu bol pre nás a dokonca aj na kríži bol kvôli nám.

Eucharistia – jej pokorný spôsob a spásny účel

Fakt, že Ježiš žil úplne pre Otca a pre nás, sa na sviatostnej úrovni sprítomňuje v Eucharistii, ktorú vnímame ako Ježišovo skutočné telo a krv pod spôsobom chleba a vína. Pred utrpením sa pri Poslednej večeri Ježiš svojim učeníkom dal v podobe pokrmu a nápoja. Je v tom opäť čitateľná stopa Božej pokory, jeho vlastného štýlu typického cez logiku daru.

Ježiš prišiel v pokornom dieťati a pokorne sa ukryl v chlebe a víne.

Ježiš vie, že ho najbližší opustia a zradia jeho lásku; on im hovorí o láske a s láskou hostiteľa dáva seba za pokrm. Boh vo svojej pokore zašiel v ústrety ľuďom ďaleko: prišiel v pokornom dieťati a ukryl sa v chlebe a víne. Oba pokorné spôsoby bytia na seba ohromne odkazujú. Ježiš to vystihol vynikajúco v synagóge v Kafarnaume, keď sa označil za chlieb života: „Boží chlieb je ten, ktorý zostúpil z neba a dáva svetu život“ (Jn 6, 33). Ježišov celý život je ako chlieb, lebo dáva život. Jeho darovaný život osobitne prezentuje krv vyliata na kríži. Podľa starovekej biblickej predstavy totiž práve krv symbolizovala život. Ježiš ho úplne odovzdal vyliatím krvi na kríži.

Milosrdná Božia pokora – výzva pre nás

Ježišova obeta na kríži je vrcholom a znakom plnenia Otcovho plánu zhromaždiť vedno rozptýlené Bo-

žie deti (Jn 11, 52). Táto láska prijala kvôli nám dokonca aj podobu bolesti. Ježiš nás zastúpil pred Bohom a umožnil nám zmierenie so sebou samými. Definitívne nastolil novú zmluvu, ktorú už nezruší hriech. Otec napokon odpovedal Synovi vo vzkriesení a oslávil ho.

Božie milosrdenstvo kulminuje v súcite Boha s nami, ktorý nás vykúpil z neblahého stavu práve cez Ježiša. Preto je práve on tvárou a ikonou Božieho milosrdenstva, lebo z dôvodu všeobecnej núdze prišiel ako človek a zostáva v našej pozemskej núdzi v Eucharistii, aby nám pomáhal zjednocovať sa s ním.

V Božom synovstve získanom Ježišom máme reálny potenciál byť napokon milosrdní ako jeho a náš Otec.

AUTOR JE BIBLISTA A PRODEKAN RKCMF UK
ILUSTRACNÉ SNÍMKY: ISIFA/SHUTTERSTOCK,
ISIFA/SHUTTERSTOCK/RENÁTA SEDMAKOVÁ

Tip na obohatenie

Aj keď nezačíname každý deň účasťou na svätej omši, Božie slovo sa nám prihovára každý deň. Vo Vydavateľstve Ing. Stanislav Beňo – Bens (Kapušany) vyšla minulý rok už dvanásť knižička zamyslení Každý deň s Božím slovom III. Jej autor Jozef Jurko v úvode čitateľov pozýva „denne chváliť, velebiť a oslavovať nášho Boha a objavovať skrze jeho slovo, čo od nás chce v situáciách, ktoré budeme denne prežívať“. Ideálnou metódou na dosiahnutie tohto cieľa je čítanie Božieho slova metódou lectio divina, ktorej kroky vzápätí krátko a veľmi zrozumiteľne vysvetlí. Každá ďalšia strana knihy, ktorá má rozmery modlitebníka, ponúka evan-

jelióve čítanie aktuálneho roku, počnúc 1. januárom a končiac 31. decembrom. V knihe si ľahko nájdete príslušný deň, pretože každá stránka má veľmi prehľadne usporiadané záhlavie. Jeho ľavú stranu tvorí dátum, deň v týždni a meno meninového oslávenca podľa svetského kalendára – usporiadané pod sebou. Vpravo sú zasa pod sebou zoradené: liturgický sviatok, mená svätcov dňa a súradnice príslušného evanjelióveho čítania, podľa ktorých si pasáž ľahko nájdete vo Svätom písme, ak by ste chceli poznať širší kontext. Pred citovaným úryvkom z evanjelia je takmer na každej stránke ešte krátko, spravidla len jednoriadková

modlitba – vždy iná prosba dňa, aby evanjelióve čítanie prinieslo úžitok. Po evanjelióvom úryvku nasleduje kratučké zamyslenie. Často ústi do otázok čitateľovi ako návod či motivácia na denné predsavzatie. Každá stránka je uzavretá modlitbou – prosbou, aby sme konali v súlade s tým, k čomu nás Božie slovo, rozjímánie nad ním a kontemplácia priviedli. Kniha je nepochybne nielen skvelou praktickou ukážkou, ako čítať Sväté písma metódou lectio divina, ale aj „rebríkom“, po ktorom možno bezpečne zostupovať do hĺbiv vlastnej duše a súčasne stúpať po úzkej ceste, ktorá vedie do života (porov. Mt 7, 14). JANA MARTINKOVÁ

10 | TÉMA

Exotické Mexiko navštívi pápež ako misionár milosrdenstva

Svätý Otec František si za cieľ svojej prvej zahraničnej apoštolskej cesty v tomto roku zvolil Mexiko. Krajina, v ktorej sa rozhodol stráviť plných päť dní (12. – 18. februára), je silne katolícka. Dlhé roky však zápasí s násilným zločinom spojeným s drogami a obchodom s bielym mäsom.

Zločinnosť v Mexiku František ešte minulý rok označil za „dielo diabla, ktorý trestá túto stredoamerickú krajinu“. Nepochybne aj preto, či dokonca práve preto, sa Mexiko stalo cieľom jeho 12. zahraničnej apoštolskej cesty, ktorej motto znie *Pápež František: misionár milosrdenstva a pokoja*. Oficiálne logo návštevy, ktoré zverejnila miestna biskupská konferencia, tvoria siluety pápeža Františka a národnej patrónky Mexika – Panny Márie Guadalupskej, nad ktorými sa vypína kríž, aký stojí nad vstupnou bránou do mariánskej pútnickej svätyne v Guadalupe. Motto i logo v sebe ukrývajú zásadné témy súčasného pontifikátu: milosrdenstvo, spravodlivosť, pokoj a nádej.

Krajina veľkého rozvoja

Mexiko, ktorého oficiálny názov znie Spojené štáty mexické, je federatívnou republikou 31 zväzových štátov (*estado*). Je to tretí najväčší štát Severnej Ameriky (geopoliticky však býva radený aj k Strednej Amerike). Má rozlohu takmer 2 milióny štvorcových kilometrov a vyše 100 miliónov obyvateľov. Po USA a Brazílii je to tretia najväčšia ekonomika na celom americkom kontinente, založená najmä na exporte. Značnú časť exportu krajiny tvorí nerastné bohat-

Mexiko túžobne očakáva Františka. Pápež však dúfa, že mu Mexičania umožnia aj chvíľu byť sám s Pannou Máriou Guadalupskou. SNÍMKY: PROFIMEDIA.SK

stvo, ktorým Mexiko oplýva. Životná úroveň obyvateľov Mexika je relatívne vyššia ako v latinskoamerických krajinách, predovšetkým vďaka ťažbe zemného plynu a „čierneho zlata“ – ropy v Mexickom zálive. Vyše 52 percent obyvateľov Mexika však žije pod hranicou chudoby (6 USD/deň), 4,5 percenta žije dokonca v extrémnej chudobe (2,5 USD/deň).

Mexiko zaznamenalo od polovice 20. storočia značný civilizačný rozvoj a stúpla jeho medzinárodná presnosť. Dôkazom toho je aj fakt, že bolo

usporiadateľskou krajinou olympijských hier (1968) a dvoch svetových šampionátov vo futbale (1970, 1986). Pýši sa i vysokou mierou gramotnosti a vyspelým školským systémom.

Obyvateľstvo Mexika tvoria najmä potomkovia krížencov domorodých Indiánov a Španielov (označovaní ako *mestici*).

K Mexiku patrí aj niekoľko ostrovov ležiacich na západe v Tichom oceáne a na východe okolo pobrežia v Mexickom zálive alebo Karibskom mori.

Mexické maximá

- Mexiko je najväčší vývozca piva na svete
- najväčší výrobca televízorov na svete (pred Čínou a Južnou Kóreou)
- druhým najväčším vývozcom striebra, bizmutu a fluoritu (polodrahokam) na svete
- najväčším producentom ropy v Latinskej Amerike, pričom firma PEMEX (*Petróleos Mexicanos*) je 3. najväčšia v ťažbe ropy na svete
- najväčším trhom vojenských a komerčných lietadiel v Latinskej Amerike
- 8. najväčší výrobca vozidiel na svete a 5. na svete vo výrobe autosúčiastok
- v roku 2010 sa stalo najväčším svetovým výrobcom smartfónov
- prvé spomedzi krajín Latinskej Ameriky v počte zahraničných turistov a 10. na svete.

-JM-

Od španielskej kolónie po nezávislosť

Na území dnešného Mexika existovali viaceré vyspelé civilizácie už v predkolumbovskom období, ktoré dodnes nie sú celkom preskúmané. Keď v 16. storočí *conquistador* (španielsky dobyvateľ) Hernán Cortés porazil ríšu Aztékov, zabil územie dnešného Mexika pre Španielsko.

Mestá, ktoré navštívi Svätý Otec

CIUDAD DE MÉXICO – hlavné mesto krajiny. Má takmer 9 miliónov obyvateľov (spolu s predmestiami podľa odhadov vyše 20 miliónov) a patrí k najväčším na svete. Jednoznačne má však najviac múzeí na svete – viac ako New York či Londýn. Založili ho Španieli v roku 1521 na ruinách pôvodného hlavného mesta Aztéckej ríše, ktoré vzniklo okolo roku 1325. Leží v nadmorskej výške 2 300 metrov a je obklopené horami. Ohrozujú ho časté zemetrasenia i silná koncentrácia smogu: zemetrasenie v roku 1957 mesto zničilo;

zemetrasenie v roku 1985 si vyžiadalo až 20-tisíc obetí; výfukové plyny z množstva áut a exhaláty z fabriky sa nad mestom niekedy skoncentrujú tak, že deti aj niekoľko dní nechodia do školy.

CIUDAD JUÁREZ – je najväčšie mesto štátu Chihuahua a celého severného Mexika. Má povest' jedného z najnebezpečnejších miest sveta – je totiž centrom obchodu s drogami. Mesto leží na hranici s USA. V časoch prohibície v USA sa stalo obľúbeným zábavným cieľom Američanov – práve to značne napomohlo jeho rozvo-

ju. Postupne ho však ovládli drogové kartely a získali veľkú moc. V roku 2007 medzi nimi vypukla vojna. Boj súperiacich skupín vynikal počtom obetí aj neobyčajnou brutalitou a barbarstvom. Situácia vyvrcholila v roku 2010, keď počet obetí stúpol na vyše 3 600. Značnú časť z nich tvorili príslušníci bezmocnej polície. V meste enormne narástla kriminalita vrátane sexuálne motivovaných vražd mladých žien, ktoré sa nepodarilo vyšetriť.

GUADALUPE – najznámejšie pútnické mesto Latinskej Ameriky. Stalo sa známym vďaka zjaveniu Panny Márie miestnemu Indiánovi Juanovi Diegovi v roku 1584 na vršku Te-

peyac a zázračnému obrazu Panny Márie na jeho *tilme* (zástere), v ktorej miestnemu biskupovi priniesol ako dôkaz pravosti zjavenia červené kastílske ruže natrhané na vršku Tepeyac v decembrovom mraze. O zázračnom obraze Panny Márie Guadalupskej, ktorý uchováva miestna bazilika, vydalo dekrét dvadsaťpäť pápežov. Tepeyac sa stal najnavštevovanejším pútnickým miestom na svete. Ročne ho navštívi 20 miliónov pútnikov z celej planéty.

ECATEPEC – leží v štáte Mexico v tesnom susedstve hlavného mesta Mexika, takže je považované za jeho satelit. Je to však samostatné mesto a druhé najväčšie v celom Mexiku.

V roku 1535 bolo toto tzv. Nové Španielsko definitívne pričlenené ku koloniálnym dŕžavám Madridu v Amerike. Nezávislosť od Španiel - ska získalo až v prvej tretine 19. storočia. Koloniálnej nadvlády sa tým však ešte definitívne nezbavilo. Po odtrhnutí Texaskej republiky a porážke v mexicko-americkej vojne (1846–1848) krajina stratila viac ako polovicu svojej rozlohy (dnes sú to štáty USA: Texas, Kalifornia, Arizona, Nové Mexiko, Colorado a Utah). Vlády nad krajinou sa potom nakrátko zmocnili Francúzi (1864–1867) a vyhlásili rakúskeho arcivojvodu Maximiliána I. za mexického cisára.

Moderný mexický štát založil Benito Juárez (1806–1872), ktorý sa stal prvým Indiánom v Amerike na poste prezidenta. Nanúteného cisára zvrhol a napriek medzinárodnému odporu ho dal popraviť. Pre svoj boj proti francúzskej okupácii je Benito Juárez v Mexiku dodnes ctený ako najväčší národný hrdina. Zaujímavosťou je, že začal študovať v kňazskom seminári, napokon však uprednostnil štúdium práva.

Mexická drogová vojna

Mexiko je dnes krajinou mnohých nesporných ekonomických úspechov. Pre svoju bohatú históriu a prírodné krásy je aj veľmi vyhľadávanou turistickou destináciou. Vo svetových médiách sa však často spomína aj ako raj drogových kartelov, ktoré vzájomne súperia o ovládnutie čo najväčšieho územia a kontrolu nad vývozom drog do USA. Situácia sa svojho času v krajine tak vyhrotila,

že Felipe Calderón krátko po nástupe do funkcie prezidenta v roku 2006 vyhlásil drogovým kartelom vojnu. V tom čase v Mexiku pôsobili minimálne sedem hlavných a niekoľko menších drogových kartelov, ktoré občas vytvárali a vytvárajú koalície. Prezident proti nim nasadil až 50-tisíc mexických vojakov.

Drogová vojna štátu s drogovými kartelmi sa od roku 2008 dramaticky zintenzívnila. Podľa niektorých údajov si vyžiadala vyše 130-tisíc obetí. O život prišli v krvavých prestrelkách alebo neobyčajne brutálnou porovou.

Boj proti drogovým kartelom pokračuje dodnes, pretože ho komplikuje korupcia vládných zložiek na všetkých úrovniach moci. Kartelom produkujúcim, prepravujúcim a predávajúcim marihuanu, kokaín a pervitín sa však darí korumpovať aj policajtov, vojakov i sudcov.

SRPACOVALA: JANA MARTINKOVÁ

Mexiko sa spája s predstavou sombrér, tequila, gigantických kaktusov, jedinečnej pikantnej kuchyne a starých indiánskych civilizácií Olmekov, Aztékov, Zapotékov a Mayov, ktoré vryli dnešnému Mexiku tajuplnú atmosféru (na snímke mayská stavba v Chiapas). Cestovné kancelárie lákajú do Mexika aj sloganmi o hojdatej sieti pod palmami tieniacimi duny bieleho piesku na Yucatáne či v svetoznámom Acapulcu.

Celý názov mesta znie: San Christóbal Ecatepec de Morelos: názov Ecatepec pochádza z indiánskeho jazyka *nahuatl*; San Christóbal je patrón mesta; prídomek de Morelos mesto prijalo na počesť hrdinu mexickej vojny za nezávislosť José Maríu Morela, ktorého Španieli v meste popravili v roku 1815. Miestna Katedrála Sagrado Corazón de Jesús je najmladšou katedrálou v Mexiku.

TUXTLA GUTIÉRREZ – hlavné mesto najjužnejšieho mexického štátu Chiapas, ktorý leží pri hranici s Guatemalou. Za prídomek „Gutiérrez“ vďačí svojmu prvému guvernérovi. Miestny kostol zasvätený sv. Markovi postavili v polovici

16. storočia. Má vežu so 48 zvonmi, ktoré každú hodinu vyhrávajú inú melódiu. Pre mesto sú typické rozsiahle štvrte chudobných na okraji, ktoré obkolesujú múry a strážia ich vrátnici, aby dnu i von mohli len obyvatelia chatrčí.

SAN CRISTÓBAL DE LAS CASAS – leží tiež v štáte Chiapas. Pôvodne sa volalo Villareal de Chiapa. Tak ho nazvali Španieli, ktorí ho založili v roku 1528, keď sa im podarilo dobyť vzdorujúcu indiánsku oblasť, ktorej bolo súčasťou. Neskôr ho premenovali na počesť patróna cestovateľov sv. Krištofa a dominikánskeho mnícha a misionára Bartoloméa de las Casas. Las Casas bol prvý biskup a bo-

Krajina starých civilizácií

Na území dnešného Mexika existovali už od 1. tisícročia pred Kristom vyspelé civilizácie.

- 1200 – 400/500 pred Kr. – kultúra Olmekov, po ktorej zostali pôsobivé obradné stavby vyzdobené mozaikami a rezbami do kameňa.
- Okolo roku 300 sa z územia Guatemaly po Yucatáne rozšírila vyspelá civilizácia Mayov, ktorých niektorí označujú za „Grékov Ameriky“. Mayovia stavali kamenné pyramídy (Tical) a ovládali astronómiu. Ich kultúra záhadne zmizla. Zostali po nej mnohé umelecké diela, kalendár a písmo, ktoré sa dosiaľ nepodarilo celkom rozlúštiť.
- V 8. – 12. storočí územie stredného a južného Mexika ovládali Toltekovia, ktorých pôvod nie je uspokojivo vyriešený. Vytvorili veľkú ríšu s hlavným mestom Toltan (asi 70 km severne od Mexiko City), na mieste dnešnej dedinky Tula. Svojím myslením ovplyvnili ďalšie civilizácie. Po stáročia boli známi ako „muži a ženy poznania“, ktoré nadobúdali v starovekom meste pyramíd Teotihuacane.
- V 12. a 13. storočí prišli zo severu Aztékovia a založili v kotline Mexika mesto Tenochtitlán. Odtiaľ ríšu rozšírili na väčšinu územia dnešného Mexika. Boli to vynikajúci remeselníci, používali zložitý kalendár a podobne ako Mayovia prinášali tisíce rituálnych ľudských obiet krvilačnému božstvu Huitzilopochtlimu. Ich mocnú ríšu za krátky čas dobyl Španiel Hernán Cortés. Tenochtitlán padol v roku 1521. Na dobytom území vzniklo už v roku 1535 Nové Španielsko, ktoré neskôr na severe siahlo až na územie dnešných USA.

–JM–

jojník za práva Indiánov v otrokčích systémoch tzv. *encomiendas* v období španielskej *reconquisty*. Pre mesto sú okrem nádhernej koloniálnej architektúry z čias baroka typické dve etnické skupiny – východní Tzotzilovia a západní Tzeltalovia.

MORELIA – leží v centre Mexika a je metropolou štátu Michoacán. Považujú ju za architektonický skvost Mexika. Jej historické pamiatky boli v roku 1991 zapísané do *Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO*. Z obdobia renesancie a baroka sa tam zachovalo asi 200 historických budov postavených z ružového kameňa. Mesto založili v 16. storočí pod názvom Valladolid. Na Moreliu bolo

premenované až v roku 1828, a to na počesť miestneho rodáka a bojovníka za nezávislosť José Maríu Merolosa. Dominantou mesta je majestátna katedrála z ružového trachytu s dvoma 60 metrov vysokými mohutnými vežami. Stavali ju sto rokov (od roku 1660). Ukryva jedinečný organ so 4 600 píšťalami a rovnako jedinečnú sochu *Señor de la Sacristía* zhotovenú v 16. storočí z kukuričného cesta. Zlatá koruna na hlave sochy je dar španielskeho kráľa Filipa II. V meste vznikol v roku 1770 tridentský seminár, kde študovalo niekoľko kľúčových osobností boja za nezávislosť. Pôsobili v ňom aj dominikánske mníšky a jezuiti.

–JM–

12 | TÉMA

Kostol, ktorý dal meno obci, ukrýva pašiový oltár

KOSTOL POVÝŠENIA SVÄTÉHO KRÍŽA DAL MENO OBCI KRÍŽOVANY NA VÝCHODE SLOVENSKA. IDE O PRÍKLAD LOKALITY, KDE PATROCÍNIUM MIESTNEHO KOSTOLA SA STALO PODNETOM NA VZNIK NÁZVU OBCE. DNES TAM MOŽNO OBDIVOVAŤ NESKOROGOTICKÝ OLTÁR S PAŠIOVÝMI VÝJAVMI

PETER SEDLÁK

V regióne Šariša sú viaceré lokality, v ktorých duchovný patrón miestneho kostola mal výrazný vplyv na vznik a vývoj názvu príslušnej obce. Napríklad podľa starobylého Kostola sv. Juraja dostala názov obec Svätý Dzur, ktorá okolo roku 1850 splynula s väčšou obcou Hubošovce.

Od patróna Kostola sv. Michala dostala názov obec Šarišské Michalany (v roku 1248 spomínaná ako *Scenth Mihal*). Od titulu Kostola sv. Petra dostala názov obec Petrovany (v roku 1304 *Scentpetur*). Podobne titul Kostola sv. Imricha bol stimulom pre vznik názvu obce Meretice (roku 1332 *Scenthemrych*). Obec v roku 1964 splynula s Radačovom, z čoho utvorili umeľý názov Radatice.

Trhové mestečko

Patrocínium Kostola Povýšenia Svätého kríža bolo podnetom na vznik a etymologický vývoj názvu obce Krížovany, ktorá sa prvýkrát písomne spomína ako *villa Sancte crucis* (po latincky usadlosť Svätého kríža), alebo v maďarskom tvare *Scenthkereszt* (Svätý kríž).

Krížovany ležia v západnej časti Šariša v pomerne úzkom údolí potoka Krížovianka, ktorý pramení v pohorí Čierna hora. Obec vznik-

Krížoviansky kostol, ktorý ukrýva vzácny krídlový oltár, od roku 2006 nie je farským kostolom. Bol v minulosti poškodený povodňami. SNÍMKY: ARCHÍV –PS–

la na jednej zo spojovacích ciest medzi Šarišom a Spišom. Písomne sa spomína prvýkrát v roku 1318, hoci jej pôvod je nepochybne starší. Vyvíjala sa spočiatku na panstve Abovcov, ktorí ju predali za 60 hrvíen striebra Peréniovcom, ale neskôr sa opäť dostala do vlastníctva potomkov Abovcov z Bertoviec, Fričoviec a Širokého. Hustota obcí okolo Krížovian a dostatočne veľká vzdialenosť od Prešova, Gelnice či Levoče, ako aj ekonomická sila obyvateľstva a vplyv zeme- pánov, spôsobili, že obec dostala

v prvej polovici 15. storočia právo konať každú stredu trh a vyvíjala sa ako trhové mestečko (*oppidum*). Od roku 1493 sa tu konali aj dva jarmoky v dňoch okolo sviatkov Nájdenia a Povýšenia Svätého kríža. V tomto období tu fungoval mlyn a mýtnica.

Ranogotický Kostol Povýšenia Svätého kríža tu postavili najneskôr okolo roku 1330, je však možné reálne predpokladať, že to bol už v poradí druhý kostol v obci. V tridsiatych rokoch 14. storočia v ňom pôsobil farár Egid. Na náboženskú

vypselosť obce poukazuje fakt, že Mikuláš z Perína tam dal v roku 1340 postaviť kláštor františkánov.

Kamenná zvonica

Farský Kostol Povýšenia Svätého kríža má pozdĺžnu loď a presbytérium štvorcového pôdorysu s rozmermi šesťkrát šesť metrov. Loď mala pôvodne rovný, drevený strop, ktorý v 17. storočí nahradili troma poľami renesančnej krížovej klenby. Presbytérium bolo zaklenuté krížovou klenbou s nosnými gotickými rebrami a svorníkom.

Na rozdiel od iných šarišských obcí, kde stáli kostoly a pri nich drevené zvonice, v Krížovanoch vybudovali okolo roku 1350 kamennú kampanilu a umiestnili v nej tri zvony, ktoré sa písomne spomínajú v roku 1666. Kým horný priesktor kampanily slúžil ako zvonica, v prízemnom priestore s hviezdicovou gotickou klenbou adaptovali v 18. storočí Kaplnku sv. Valentína. Dodnes je v nej pôvodný rokokový oltár s podobizňou biskupa a mučeníka sv. Valentína.

Obyvatelia hospodársky kvitnúceho mestečka dali Kostol Povýšenia Svätého kríža vyzdobiť nástennými gotickými malbami, ktoré sú však dnes oku návštevníka ukryté pod neskoršími omietkami. Iba na víťaznom oblúku je odkrytá časť nástenných malieb, ktoré predsta-

PAŠIOVÉ VÝJAVY V KRÍŽOVANOCH

Výjavy pašiového cyklu sú maľované temperou na drevených tabuliach. Pri otvorení archy (oltárnej skrine) predstavujú osem scén v tomto poradí:

1. Posledná večera
2. Kristus v Getsemanskej záhrade
3. Zajatie Krista
4. Kristus pred Kajfášom
5. Potupenie Krista
6. Bičovanie
7. Trnám korunovanie
8. Ecce homo

Pri zatvorení ústrednej niky sa ponúkajú štyri nasledujúce scény:

1. Kristus pred Pilátom, 2. Krížová cesta, 3. Snímanie z kríža, 4. Pochovanie Krista

Posledná večera

Kristus v Getsemanskej záhrade

vujú podobnosť o múdrych a nemúdrych pannách a dvojicu apoštolov sv. Filipa a Jakuba.

Obraz Kristovej tváre

Veľmi hodnotným artefaktom starobylého kostola je neskorogotický krídlový oltár Svätého kríža, ktorý pochádza z obdobia okolo roku 1520. Obrazy tohto oltára sú pravdepodobne dielom provinčnej maliarskej dielne v Kežmarku, v ktorej vytvorili aj malované tabule oltárov v Lučivnej, Dúbrave, Sliachoch pri Ružomberku, Palúdzke, Hermanovciach, v Kostole sv. Kataríny Alexandrijskej v Rokycanoch (dnes v Národnej galérii v Budapešti) a v iných.

V gotickej architektúre krížovianskeho oltára sa nezachoval ústredný výjav, teda figurálny kríž alebo jeho obrazová podoba. V strednej plochej nike oltára je dnes umiestnený iba jednoduchý drevený kríž s korpusom, zrejme z 19. storočia. Vzácné sú však tabuľové obrazy okolo ústrednej niky.

Predelu medzi drevenou oltárnou skriňou a kamennou podmurovkou menzy zdobí malovaný veraikon (z latinského *vera icon* – pravé zobrazenie tváre Krista) a okolo neho dvaja anjeli a štyri postavy svätcov. Veraikon držia dvaja oproti sebe klačiaci anjeli.

Obraz Kristovej tváre je azda najlepšie vypracovaným fragmentom celého oltára. Všetky detaily tváre, úst, očí, vlasov a trňovej koruny pôsobia neuveriteľne realisticke a živo. Kým anjel z pravej strany je v bielom odevu, anjel z ľavej strany je odetý do lesklého odevu čiernej farby.

Osobitnú pozornosť si zasluhujú postavy štyroch neznámych svätcov. Z pravej strany je tu znázornený svätý biskup s insígniami: mitrou, berlou (biskupskou paličou) a mečom. Vedľa neho stojí svätec so sivočiernou bradou, čiapkou svetského typu, ale bez akýchkoľvek výrazných atribútov. Ešte ťažšia je identifikácia svätcov z ľavej strany veraikonu. Prvý zo svätcov bude zrejme niektorý svätý opát, čo pripomína odevom a krížom, druhý svätec je zrejme laik s barlou alebo s ťažko identifikovateľným dreveným nástrojom s motúzom. Pozadie predely je bez realistického usadenia v priestore, vyplňa ho iba pozlátané brokátovanie.

Viacerí autori

Pri dôslednom pozorovaní postáv a ich zobrazenia na obrazoch krížovianskeho oltára dochádzame k názoru, že obrazy nemaloval jeden autor. Evidentné je to najmä z vyobrazenia Nikodéma a Jozefa Arimatejského pri scéne zloženia z kríža a pri scéne pochovania Ježiša. Kým podľa Svätého písma ide o tie isté dve osoby, obaja autori ich znázornili v odlišnom odevu a rozdielnom zobrazení ich tvárí. Takisto zobrazenie Božej Matky je na oboch scénach odlišné, hoci sa tu obaja autori usilovali o rovnakú farbu odevov. Kvalita maliieb a technika spracovania je však diametrálne odlišná.

Celá kompozícia obrazov mohla teda vzniknúť v jednej maliarskej dielni, ale tvorili ju viacerí, minimálne dvaja maliari. Svoje diela tvorili zrejme podľa predloh Hansa Schäufeleina a Albrechta

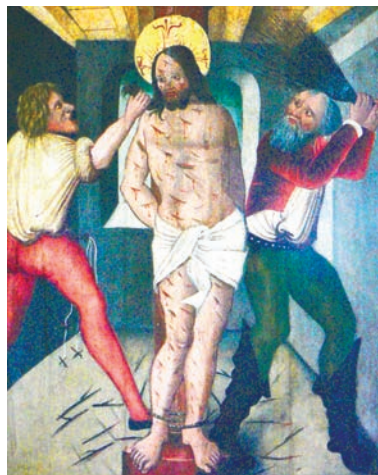
V gotickej architektúre krížovianskeho oltára sa nezachoval ústredný výjav. V strede oltára je dnes drevený kríž s korpusom, zrejme z 19. storočia.

Dürera, ale v zobrazení tvárí, rúk a drapérií (záhybov odevov) ich práce pôsobia rustikalizujúco. Výjavy sú usadené do jednoduchých prírodných či interiérových architektonických scenérií. Pozadie výjavov, ktoré vidíme pri otvorení krídel, je zdobené iba pozlátaným brokátovým ornamentom.

Silný aj v súčasnosti

Po katolíckej reforme bol kostol v Krížovanoch prestavaný v barokovom slohu. Pôvodné gotické okná nahradili barokovými. Kostol stratil v interiéri vznešený gotický vzhlad, ale meditácia o utrpení Ježiša Krista vyvolaná scénami tabuľového oltára v Krížovanoch nestratila nič zo svojej hĺbky a sily. Aj dnešnému človeku ponúka nielen hlboký duchovný, ale aj umelecký zážitok. Osobitne v Pôstnom období je skvelou ponukou na obohatenie ducha, intelektu a revízie vlastného života vo svetle Kristovho utrpenia.

Pretože krížoviansky kostol stojí v blízkosti miestneho potoka, viackrát bol v minulosti poškodený povodňami a aj dnes je v ňom vysoká vlhkosť. Po mnohých opravách a neúspešných výsledkoch sa farníci rozhodli postaviť nový farský kostol, ktorý stavebne dokončili v roku 2006 a zasvätili ho úcte Najsvätejšieho Srdca Ježišovho. □

Potupenie Krista

Ecce homo

Pochovanie Krista

14 | LISTÁREŇ

VAŠE OTÁZNIKY

Milosť a milosrdenstvo – etymológia a význam

PRI HLBSOM SKÚMANÍ OBSAHU SLOV MILOŠŤ A MILOSRDENSTVO TREBA SIAHNUŤ PO KNIHÁCH STARÉHO ZÁKONA, NAJMÁ PO KNIHE ŽALMOV, KDE SA NACHÁDZAJÚ POJMY *CHESED* A *RACHAMIM*. *CHESED* ZNAMENÁ VERNOSŤ ZÁVÄZKOM, *RACHAMIM* VYJADRUJE SILNÝ EMOCIONÁLNY VZŤAH A NÁKLONNOSŤ

Vážená redakcia, v mimoriadnom Svätom roku milosrdenstva sa hlbšie zamýšľame nad významom slov milosť a milosrdenstvo. Preto by ma zaujímalo, aký je pôvod a bohatší význam týchto slov najmä z biblického hľadiska. Ďakujem.

ANTON, ŽILINSKÁ DIECÉZA

Milý Anton,

ľudská reč, nech sa akokoľvek zdokonaľuje, vždy bude v rozprávaní o Bohu nedostatočná. Aj z tohto dôvodu, keď sa hovorí o Bohu a jeho vlastnostiach, Sväté písmo oplýva bohatstvom obrazov, obraznej reči a vlastností. Jednou z Božích vlastností, ktorá ako zlatá niť pretkáva všetky biblické texty, je milosrdenstvo.

Starý zákon pri rozprávaní o milosrdenstve používa dva základné výrazy – *chesed* a *rachamim*.

Slovo *chesed* sa v hebrejskom texte nachádza 248-krát. Osobitným spôsobom v tomto smere vyniká *Kniha žalmov*, ktorá slovo *chesed* používa až 125-krát. Nie je jednoduché a ani možné jedným slovom preložiť tento výraz. Dokazuje to aj slovenský preklad Svätého pís-

ma, ktorý tento jeden výraz uvádza rôznymi slovami: láskavosť, priazeň, milosrdenstvo, milosť, láska, zľutovanie, nábožnosť, dobrodenie, dobrota. *Chesed* znamená vernosť záväzkom bez ohľadu na to, čo prinesie budúcnosť. Ide o nezaslúžený prejav náklonnosti a milosti. Človek si uvedomuje, že nemá nárok na tento Boží prejav voči sebe. Všetko, čo Boh koná, sa považuje za prejav jeho *chesedu*. Prvým prejavom je stvorenie. Predovšetkým *Kniha Genezis* a *Kniha žalmov* oslavujú Boha Stvoriteľa, lebo v stvorení sa odráža Božia láska, dobrota a milosrdenstvo. Človek bol stvorený na Boží obraz a má schopnosť vnímať a odpovedať na túto priazeň z Božej strany. V stvorení Boh pozval človeka, aby odpovedal na Boží *chesed* svojou láskou a úctou.

Druhým prejavom *chesedu* je téma zmluvy. Kým pozemské zmluvy boli zvyčajne výsledkom rokovania a dohody, neplatí to pre zmluvy medzi Bohom a ľuďmi. Človek sa nemôže rovnať Bohu, podmienky kladie Boh. Sväté písmo spomína zmluvu s Noemom, ktorá je prvou zmluvou, ktorú Boh uzatvára s človekom. Zmluva s Noemom v pod-

state znamená pokračovanie vzťahu, ktorý Boh začal s prvým človekom v raji a ktorý sa hriechom narušil. Úlohou zmluvy je preto obnoviť poriadok medzi Bohom a človekom, kde Noe zastupuje celé ľudstvo. Preto zmluva zahŕňa celé stvorenstvo a jeho vzťah k svojmu pôvodcovi. Sväté písmo ďalej uvádza zmluvu, ktorú Pán uzatvoril s Abrahámom (porov. Gn 15 a 17). V dejinách izraelského národa predstavuje vrchol Sinajská zmluva, ktorú Boh uzavrel s Izraelom prostredníctvom Mojžiša na vrchu Sinaj. Svojou obsažnosťou prevyšuje predchádzajúce zmluvy. Zahŕňa rôzne nariadenia a predpisy týkajúce sa nielen vzťahu k Bohu, ale aj usporiadania každodenného života v izraelskej komunite. Ďalej je to zmluva s Dávidom, ktorú Boh uzavrel prostredníctvom proroka Nášana, ako to uvádza 7. kapitola *Druhej knihy Samuelovej*. Každá zmluva prízvukuje, že je výsledkom Božieho *chesedu*. Je darom, ktorý si človek nemôže vynútiť, ale Pán sa vo svojej priazni skláňa k človeku ako prvý. Odpoveďou na túto Božiu iniciatívu je zachovávanie zmluvy a vernosť jej záväzkom.

Druhým výrazom, ktorý starozákonné texty používajú na označenie milosrdenstva, je slovo *rachamim*, vo Svätom písme sa objavuje približne 40-krát. Ak v prípade slova *chesed* ide o vernosť, pevný postoj, vnútorné rozhodnutie; tak v prípade slova *rachamim* ide skôr o emocionálny vzťah a náklonnosť. Pravdepodobne preto, lebo slovo s rovnakým základom *rechem* slúži vo Svätom písme na označenie materinského lona. Práve tento obraz by mal poopraviť naše chápanie Starého zákona. Boh nie je len ako bojovník, Pán zástupov, ale Boh nesie aj vlastnosti matky a je pohnutý zľutovaním, súcitom a láskou k svojmu ľudu a ku každému človekovi. Prorok Izaiáš píše: „Či zabudne žena na svoje nemluvňa a nemá zľutovania nad plodom svojho lona? I keby ona zabudla, ja nezabudnem na teba“ (Iz 49, 15).

Svätý rok milosrdenstva je výzvou vrátiť sa do domu Otca – do Cirkvi. Je pre nás príležitosťou obnoviť si náš vzťah s Bohom, ktorý sa začal prijatím sviatosti krstu.

FRANTIŠEK TRSTENSKÝ

AUTOR JE BIBLISTA

A VYSOKOŠKOLSKÝ PEDAGÓG

PASTORÁCIA

Salvatoriáni v Nitre sú vždy blízko ľuďom

Štyria poľskí rehoľníci salvatoriáni majú svoje pastoračné centrum na Nitrianskej ulici v Nitre. Tu je aj mariánska kaplnka, kde každý deň pre veriacich z priľahlých ulíc slávia svätú omšu, vysluhujú sviatosť zmierenia i ďalšie sviatosti, starým ľuďom prinášajú Eucharistiu do ich domovov a zosnulých odprevádzajú do večnosti. V kaplnke sa veriaci schádzajú na modlitbu ruženca či večeradlo s Pannou Máriou. Títo rehoľníci spravujú aj Kostol sv. Cyrila a Metoda v Nitre-Mlynárčiaciach, taktiež navštevujú chorých v Nemocnici sv. Svorada na Zobore a nitrianske domovy pre seniorov. Koncom roka 2015 spoločenstvo veriacich oslávilo životné jubileum a 55. výročie kňazstva salvatoriána Jána Laseka (na snímke v strede s kyticou).

TEXT A SNÍMKA:
MÁRIA ŠIMONOVICOVÁ

VÝROČIE

Oslava zdravotníckej školy v Prešove

Stredná zdravotnícka škola sv. Bazila Veľkého v Prešove oslávila 25. výročie svojho vzniku. Pri tejto príležitosti 20. januára slávil ďakovnú svätú liturgiu, ktorej v katedrálom chráme sv. Jána Krstiteľa predsedal pomocný biskup Prešovskej archieparchie Milan Lach SJ. Vladyka v homílii poukázal na nutnosť osobného kontaktu zdravotníkov s Ježišom, aby títo pracovníci prinášali chorým a trpiacim Božiu lásku a pokoj. Zdôraznil ľudský prístup k trpiacim. Po liturgii pokračoval program v Divadle Jóna Záborského v Prešove.

PETER KILIAN

ÚCTA K SVÄTICI

Kráčali sme po ceste lásky sv. Terezky

RELIKVIE SV. TERÉZIE Z LISIEUX OBLETILI UŽ TAKMER CELÝ SVET. V DŇOCH 10. – 24. JANUÁRA MALA AJ NAŠA KRAJINA ČEŠŤ BYŤ ICH HOSTITELOM. VO FARNOSTI POPRAD PRIVÍTALI RELIKVIE TEJTO MALEJ VEKKEJ SVÄTICE 18. JANUÁRA

Pred príchodom relikvií sv. Terézie od Dieťaťa Ježiša a Svätej tváre do Konkatedrály Sedembolestnej Panny Márie v Poprade medzi veriacich prišla sr. Veronika Barátová z Komunity blahoslavenstiev. Priblížila im posolstvo charismatickej karmelitánky, ktoré vystihuje jej životné motto: *Mojím povolaním je láska.*

Akú lásku mala sv. Terezka na mysli? „Predovšetkým lásku Boha, ktorý sa skláňa k človeku. Jej myslenie bolo v tých časoch veľmi pokrokové, lebo svojimi názormi poprela vtedajšie predstavy o Bohu, ktorý bol vnímaný ako prísny sudca. Ak sa Ježiš stal krehkým a slabým, a urobil to z lásky k človeku, nemožno sa ho báť,“ povedala sestra Veronika v duchu slov svätice.

Svätá Terezka pochopila, že tam, kde padáme, kde sme hriešni a slabí, prichádza Boh a z nášho „nič“ tvorí „niečo“. Pripomína nám, že Kristova láska je náročná a často nás zráža na kolena, napriek tomu stojí za to. Táto karmelitánka nemala na ružiach ustlané, ale citlivo vnímala, ako ju Boh miluje

„Popradskú konkatedrálu zaplnili ľudia. Neodradili ich zlé cesty ani hlboké mrazy. Dážď ruží padal a zúrodňoval každú suchú zem v srdciach ľudí,“ napísala Lenka Horáková.

a že na nekonečnú Božiu lásku sa dá odpovedať iba láskou.

Kde sú ostatky svätých, rozlieva sa Božia milosť. Svätá Terezka slúbila, že nebo bude tráviť konaním dobra na zemi. Aj v súčasnosti to originálnym spôsobom naplňa. Prišla k nám, aby sa za nás prihovárala a vyprosovala Božie požehnanie. Jej túžbou bolo rozbehnúť sa do celého sveta, teda aj na Slovensko,

hoci paradoxom je, že zaživa nikdy neopustila múry kláštora.

Reholná sestra Veronika nás svojím slovom nasmerovala na Terezkinu cestu lásky. Z jej pera vyšla kniha *Veľká malá Terézia*, ktorú si v súčasnosti možno kúpiť v kníhkupectvách s náboženskou literatúrou.

LENKA HORÁKOVÁ
SNÍMKA: PAVOL FORGÁČ

VO FARNOSTI

Relikvie v Žiline

Množstvom ruží si uctili relikvie sv. Terezky vo farnosti Dobrého pastiera v Žiline-Solinkách. SNÍMKA: MÁRIA KRAJČOVÁ

SVEDECTVO

Malé svedectvo o veľkej láske

OSOBNÁ SKÚSEŇ O SILE MODLITBY NA PRÍHOVOR SVÄTÝCH POVZBUDUJE OSTATNÝCH VO VIERE A DÓVERE BOHU. O ZÁŽITOK SA PODELILA ČITATELKA

Jedenásteho novembra má moja dcéra narodeniny. V tom čase bola na pracovnom pobyte v Etiópii v Afrike. Usilovala som sa jej zatelefonovať, no nedarilo sa mi.

Keďže som v ten istý deň končila novému k sv. Terezke, prosila som ju: „Terezka, vidíš, že sa mi nedarí dovolať, aby som zablagoželala svojej dcére, prosím ťa, zhod' na moje dieťa aspoň jeden lupienok z neba, urobíš jej radosť.“

Po polhodine mi dcéra zatelefonovala a na moju otázku, ako slávi

narodeniny, mi celá šťastná povedala: „Mami, mám sviatok ako ‚superstar‘. Predstav si, že kolegyně z úradu ma čakali, aby sme nešli hneď na raňajky, ale do hotela. Bežali dopredu a z odpočívadla na schodoch vysypali na mňa toľko lupienkov ruží, že som bola v šoku, celá zasypaná.“

Ja som pre slzy vďačnosti nevládala súvisle rozprávať, aby som jej vysvetlila pôvod tohto malého zázraku. Vďaka ti, svätá Terezka!

ŠTEFÁNIA

Z POŠTY

Milí čitatelia,

vstupom do Pôstneho obdobia sa usilujme o duchovnú obnovu, na ktorú mnoho námetov poskytujú aj KN. Z redakčnej pošty sme vybrali: Jozef Krajčí informoval, že v Hospici Matky Terezy v Bardejove sa uskutočňujú viaceré aktivity vrátane stretnutí s pozostalými klientov. Takéto stretnutie sa uskutočnilo aj koncom januára. Svätú omšu pri tejto príležitosti slávil lenártovský farár Marcel Štalmach, báseň predniesla dobrovoľníčka, študentka Laura Proněková a vedúca hospicu Martina Proněková priblížila starostlivosť o pacientov. František Gažo opísal začiatky budovania sídliskovej farnosti v Žiline-Solinkách. Pán farár Ján Hudec nastúpil do farnosti, kde nebol kostol, preto nedelne sväté omše slávil v priestoroch Základnej školy na Gaštanovej ulici. Neskôr si veriaci pod vedením kňaza vybudovali kostol i centrum voľného času Strom. Podľa pisateľa, bývalého policajta, išlo o vytvorenie farského spoločenstva, ako aj o obetavú pastoračnú knižku a dobrú prevenciu detí a mládeže na tomto 20-tisícovom žilinskom sídlisku. Stanislava Dubovcová pripomenula, že hodnoty, ktoré kresťan vyznáva, ho formujú a takto ho vníma aj jeho okolie. Jozef Hrubovčák ocenil televíziu, ktorá 10. januára zabezpečila priamy prenos slávenia svätej omše k úcte relikvií sv. Terézie z Lisieux v Kostole Sedembolestnej Panny Márie v Bratislave-Petržalke.

Odkaz

Čitateľ Ján z Prešova sa pýtal na vhodné pokrývky na oltár. Odporúčame mu, aby usmernenia v tejto oblasti hľadal v príručke *Všeobecné smernice Rímskeho misála*, časť *Menný a vecný register*; prípadne v *Dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu*. Tieto dokumenty sú dostupné na internete, ako aj v knižnom vydaní.

–MAJ–

16 | ROZHOVOR TÝŽDŇA

Vyliečených pacientov s rakovinou je štyrikrát viac

„Ludí nezaujímá, čo vieme, pokiaľ nevidia, že sa o nich zaujímate,“ často zdôrazňuje budúcim lekárom BEATA MLADOSIEVIČOVÁ, ktorá vedie Oddelenie klinickej patofyziológie na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pre *Katolícke noviny* hovorí o výskume vplyvov, ktoré spôsobujú vznik rakoviny.

MARIAN ŠURÁB

Je medzinárodne uznávanou odborníčkou v oblasti klinického onkologického výskumu. V pedagogickej a vedeckej práci sa Beata Mladosičová zameriava najmä na príčiny vzniku a následky onkologických ochorení a komplikácie ich liečby. Výsledky klinických sledovaní onkologických pacientov prezentuje doma i v zahraničí. Napísala viaceré knihy a vedecké články, ktoré citujú autori v popredných svetových medicínskych časopisoch.

■ Čím sa zaoberá odbor, v ktorom pracujete – klinická patofyziológia?

Patofyziológia je jeden z kľúčových, dynamických medicínskych odborov. Hľadáme odpovede na otázky, prečo vznikajú rôzne chorobné stavy, ako sa vyvíjajú, aké sú ich následky. Odpovedáme na mnohé nejasnosti týkajúce sa podstaty chorôb, ktoré sú mnohým odborníkom v praxi na prvý pohľad jasné, ale na druhý pohľad im až také jasné nie sú. Budúcich lekárov upozorňujeme na to, že podstata chorôb môže byť veľmi hlboká. Neraz až v tej hĺbke na molekulovej a bunkovej úrovni s prekvapením zisťujeme, že mnohé princípy fungovania sú spoločné viacerým klinickým jednotkám.

■ V čom je teda podstata nádorových ochorení?

Zdravý organizmus predstavuje harmonický „sociálny systém“. Každá bunka má vykonávať svoju funkciu v správnom čase, na správnom mieste. Nádory vznikajú, keď bunky, ktoré sú zvýhodnené hromadením genetických zmien, začnú porušovať „sociálne pravidlá“. Najnebezpečnejšie v nádoroch sú nádorové kmeňové bunky, ktoré fungujú ako zásobárne rakoviny. Zakladajú klony ďalších nádorových buniek, ktoré kolonizujú iné teritória (tvoria metastázy na druhotných miestach), majú tendenciu zostať nesmrteľné aj za cenu rozvrátenia organizmu.

Mnohí vedci nádorové ochorenie považujú za problém génov, vnútrobunkových dráh. Najnovšie sa pozornosť presúva na úroveň organizmu ako celku s dôrazom na medzibunkovú komunikáciu v nádore aj mimo neho prostredníctvom rozmanitých signálov. Niektorí experti vzhľadom na zložitost tejto signalizácie prirovnávajú nádor dokonca k telefónnej ústredni.

■ Čo hovoria najnovšie štatistiky o výskyte onkologických ochorení?

//

Obviňovať pacientov, že si nedostatočnou odolnosťou voči stresu a negatívnymi myšlienkami spôsobili svoje ochorenie, môže zvyšovať záťaž spojenú s onkologickou diagnózou.

V roku 1989 bolo na Slovensku novodiagnostikovaných 18-tisíc onkologických pacientov, v roku 2008 to už bolo 28-tisíc prípadov. Novšie údaje od roku 2008 u nás zatiaľ nemáme. Na Slovensku sú zhubné nádory druhou najčastejšou príčinou smrti za chorobami srdca a ciev. Výskyt nádorových ochorení však narastá celosvetovo. V Európe ochorie na onkologické ochorenie počas života každý tretí občan, v USA je to každý druhý muž a každá tretia žena. V roku 2010 bolo vo svete diagnostikovaných približne 12-miliónov nových prípadov onkologických ochorení, podľa odhadov Svetovej zdravotníckej organizácie má tento počet vystúpiť v roku 2030 na 26-miliónov.

■ S čím súvisí tento nárast počtu onkologických pacientov?

Odpoveď na túto otázku je veľmi zložitá. Domnievame sa, že to súvisí s mnohými faktormi, napríklad aj so starnutím populácie. V súčasnosti sú viac ako dve tretiny onkologických pacientov v čase diagnózy staršie ako 65 rokov. Na vzniku dvoch tretín onkologických ochorení sa podieľajú rizikové faktory životného štýlu. Najviac nádorov vzniká v dôsledku fajčenia cigariet. Ďalšie rizikové faktory zahŕňajú obezitu, nezdravú výživu a nedostatok fyzickej aktivity. K menej

častým príčinám nádorov možno zaradiť aj znečistenie životného a pracovného prostredia chemickými látkami. Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny (IARC) uvádza na svojej webovej stránke takmer 110 látok so známym rakovinomotočným účinkom a niekoľko desiatok látok s pravdepodobným rakovinomotočným účinkom. K ďalším faktorom patria ionizujúce a slnečné žiarenie, lieky, dlhodobé pitie alkoholu, infekcie a iné faktory. Je zrejme, že aj umelé svetelné podmienky prostredia môžu narušovať vnútorné hodiny nášho organizmu a tým zasahovať aj do správania buniek. Najnovšie zaujímavé štúdie sa venujú aj účinku narušenia striedania svetla a tmy v biologických rytmoch na vznik onkologických ochorení.

■ Ktoré nádory súvisia s genetickou predispozíciou?

U približne 90 percent onkologických pacientov dochádza k vzniku nádorov náhodne, bez známej genetickej predispozície. Sú však rodiny, v ktorých majú nádorové ochorenia dedičný pôvod (a to v línii rodičia-deti-vnuci-pravnuci alebo súrodenci). Dedičné typy nádorov predstavujú asi 10 percent všetkých diagnostikovaných nádorov. Je potrebné na ne myslieť najmä v prípadoch opakovaného výskytu nádorov v rodine u viacerých rodinných príslušníkov v jednej línii, prípadne ak sa určité typy nádorov v rodine vyskytovali vo veku pred 40. rokom života alebo v prípadoch kombinácií rôznych nádorov pred 50. rokom života. Zaradovanie pacientov a ich príbuzných bez príznakov nádoru do genetickej testovania sa u nás robí pri podozrení na nádor prsnej žľazy, vaječníkov, maternice a hrubého čreva. Postupuje sa podľa presne definovaných medzinárodných kritérií. Stále však existujú mnohé onkologické ochorenia, u ktorých nepoznáme geneticke odchýlky, ktoré na ne predisponujú. Pritom však vieme, že majú vyšší výskyt v určitých rodinách.

■ V súčasnosti predpokladáme, že ak sa bude starať o svoje telesné, psychické aj duševné zdravie, tak v podstate môžeme prežiť život bez onkologického ochorenia. Alebo je toto ochorenie také nevyspytateľné, že pri akejkolvek ochrane zdravia sa mu človek nemusí vyhnúť?

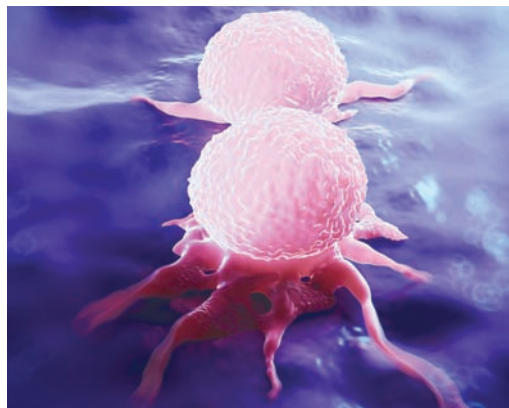
Oba tieto predpoklady sú asi pravdivé. Zdravý spôsob života je určite cestou, ako znížiť riziko výskytu niektorých typov nádorových ochorení. Avšak nádory sa môžu objaviť aj u detí, ktoré vyrastajú v zdravých podmienkach, a aj u ľudí, ktorí žili zdravo a mysleli pozitívne. Prepojenie psychického stavu s onkologickými ochoreniami je zložitejšie, ako sme si donedávna mysleli. Obvi-

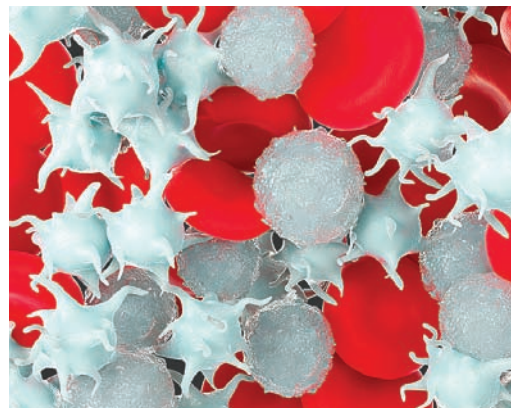
ňovať pacientov, že nedostatočnou odolnosťou voči psychickému stresu, prípadne úzkosťami a negatívnymi myšlienkami si spôsobili svoje ochorenie, môže zvyšovať záťaž spojenú s onkologickou diagnózou. Chronický stres môže viesť k oslabeniu imunitných funkcií, následkom čoho nedokáže imunitný systém v dostatočnej miere ničiť nádorové bunky. Aj niektoré hormóny vylučované počas stresovej reakcie mozgom ovplyvňujú biológiu nádorových buniek. Táto mimoriadne zaujímavá oblasť výskumu je však iba v počiatočnej fáze. Svetovo uznávaný americký onkológ, vedec a oceňovaný spisovateľ Siddhartha Mukherjee tvrdí, že „pozitívne postoje neochráňajú pred nádorovým ochorením, takisto ako negatívne psychické stresory ho nespôsobia“.

■ **Existuje reálna prevencia pred nádormi, keď napríklad niektorí fajčiari s nezdravými stravovacími návykmi na onkologické ochorenie neochorejú a nefajčiari, ktorí žijú zdravo, ochorejú?**

Riziko vzniku nádorov pľúc je približne 20-krát častejšie u fajčiarov ako u nefajčiarov. Fajčenie ako rizikový faktor bolo preukázané aj u iných približne 20 typov nádorov. Na Slovensku pritom predstavujú fajčiari asi 34 percent populácie. Je však pravda, že určité veľmi nízke percento fajčiarov nemusí mať niektoré enzýmy potrebné na spracovanie nebezpečných chemických látok z cigaretového dymu, a tak sa tieto látky nestávajú pre nich v konečnom dôsledku rakovinotvornými. Uspokojivé vysvetlenie, prečo aj ľudia so zdravým životným štýlom ochorejú na nádory, zatiaľ neexistuje. Určitú úlohu pri vzniku nádorov môže hrať aj genetická dispozícia a faktory, ktoré zatiaľ nepoznáme. Mnohé rakovinotvorné látky sme zrejme ešte neobjavili. Aj pasívne fajčenie môže viesť k zvýšenému riziku nádorov. Hľadanie takej stravy, ktorou by bolo možné predchádzať nádorom, je nesmierne zložitá. Spôsob stravovania je nepochybne dôležitý pri vzniku nádorov čreva, pri iných nádoroch sú výsledky rozporuplné. Na otestovanie škodlivých chemických látok potrebujeme ďalšie obrovské dlhodobé štúdiá na veľkých populáciách, ktoré sa ťažko financujú.

Niektorí experti vzhľadom na zložitosť medzibunkovej signalizácie prirovnávajú nádor k telefónnej ústredni.

■ **Vývoj onkologickej liečby napreduje závratným tempom. Aké sú kľúčové trendy v liečbe nádorov?**

V súčasnosti sú k dispozícii nové chirurgické prístupy, nové ožarovacie prístroje s presnejšie cieľným ožiarovaním na nádor, účinnejšia liečba bolesti, lepšie lieky na potlačovanie nežiaducich účinkov liečby. Okrem klasickej chemoterapie a rádioterapie v ostatných 10 rokoch pribúdajú aj nové cieľné lieky (takzvaná biologická liečba). Tieto lieky pôsobia priamo na určité molekuly nádorových buniek alebo na nádorové cievy. Problémom ostáva, že tých cieľov je niekedy príliš mnoho a že toxicita týchto liekov nie je taká nízka, ako sme očakávali. Na Achilovu pätu nádoru sa darí útočiť iba pri niektorých typoch onkologických ochorení.

■ **A úspechy v liečbe?**

Sú známe typy nádorov, pri ktorých sa vylieči väčšina pacientov – dokonca viac ako 90–95 percent (patria k nim niektoré nádory lymfatického tkaniva, karcinómy prsnej žľazy vo včasnom štádiu a ďalšie). Podľa najnovších štatistík päťročné prežítie dosahuje približne 50–60 percent dospelých onkologických pacientov a 80 percent detských pacientov. Očakáva sa, že takmer 40 percent pacientov bude po protinádorovej liečbe žiť najmenej 10 rokov a 15 percent pacientov 20 a viac rokov.

■ **Aké následky môže mať nádorové ochorenie a jeho liečba?**

Za ostatné štyri roky sa počet vyliečených onkologických pacientov zvýšil takmer štvornásobne. Dnes žije vo svete približne 25 miliónov úspešne vyliečených onkologických pacientov. Ich dlhodobej kvalite života sa na zahraničných aj našich klinikách začína venovať čoraz väčšia pozornosť. U približne 50 percent pacientov sa zisťujú neskoré následky vznikajúce po určitom bezpríznakovom období, a to s odstupom viac ako jeden-dva roky, dokonca aj 20 rokov po ukončení protinádorovej liečby. Ich výskyt je rôzny podľa typu prekonaného onkologického ochorenia, podľa typu liečby aj podľa rizikových faktorov u pacientov. Niektoré z týchto následkov majú závažný charakter a môžu viesť k poškodeniam rôznych orgánov, iné sú menej závažné.

■ **Ktoré skupiny pacientov sú najviac ohrozené?**

Neskorými následkami sú najviac ohrození niektorí bývalí detskí a mladí dospelí pacienti, ale aj pacienti liečení v dospelosti vysokými dávkami určitých cytostatík a rádioterapiou (hlavne staršími ožarovacími technikami).

Frekvencia a spôsob dlhodobých sledovaní po liečbe sa upravuje podľa usmernení odborníkov. Ďalšie vyšetrovania po ukončení liečby musia byť zmysluplné a zamerané na riziko takých komplikácií (napríklad kardiovaskulárnych, pľúcnych, endokrinologických, kostných a iných), ktoré môžu byť pri ich včasnom zachytení úspešne liečené. Osobitným problémom môžu byť psychosociálne komplikácie bývalých onkologických pacientov, ktorým takisto treba venovať pozornosť. Za najlepší spôsob v onkologickej praxi sa považuje, ak má pacient priamy kontakt s lekárom-onkológom v prvých piatich rokoch po ukončení liečby a neskôr s lekárom prvého kontaktu, ktorý konzultuje špecialistov pri prvých varovných príznakoch možných následkov. Platí však, že takmer každý pacient po liečbe nádorov by mal byť do konca života sledovaný.

SNÍMKA: ARCHÍV – BM-

ILUSTRÁČNÉ SNÍMKY: VLADIMÍR ČUVALA, ISIFA/SHUTTERSTOCK

AKO ZNÍŽIŤ RIZIKO VZNIKU NÁDOROVÝCH OCHORENÍ

- **striedmo a vyvážené sa stravovať (s vysokým podielom ovocia, zeleniny, vlákniny, bioflavonoidov – látok s antioxidantnými účinkami);**
- **pravidelne a dostatočne sa hýbať (aspoň 30 minút 5 dní v týždni);**
- **obmedziť pobyt na slnku;**
- **obmedziť alkohol;**
- **nevystavovať sa známym karcinogénom (napríklad v cigaretovej dym, vo farbivách);**
- **navštíviť lekára pri varovných príznakoch;**
- **tešiť sa zo života;**
- **chodiť na preventívne prehliadky na včasné zachytenie nádorov.**

18 | MLADÝM

TROŠKA DO ROŽKA

Dannie

Každý týždeň je to rovnaké. Sedem dní a každý z nich má dvadsaťštyri hodín. Niektorí ich zabíjajú zbytočnými činnosťami a márnymi rečami, v zajatí sivých dní a vlastnej prázdnej mysle. Pre niekoho je zase deň príkrátky nato, aby stihol odškrtnúť všetky povinnosti vo svojom preplnenom diári.

Čas je rebrík bez konca. Každý deň vystúpime len o jednu priečku vyššie, ako sme boli včera. Koniec sa stráca v oblakoch, v mliečnobielom opare výšín, kde sa šplháme. Všetky priečky sa zdajú rovnaké. Dni sa zlievajú do jednofarebného príbehu.

Ľudia potrebujú výnimočné chvíle, keď sa oblečú do najkrajších šiat, oddýchnu si pri obľúbených činnostiach, darujú iným svoj čas. Každý týždeň

má takýto deň. Na konci každého týždňa je nedela.

Dnes mnohí v ruchu nákupných centier a zamestnaní zabudli na čaro tohto neobyčajného dňa. Ladislav Mňačko nazval lásku nedeľou života. „Kto si zo všedného dňa robí nedeľu, nevie, čo nedeľa je, jeho život je chudobnejší,“ napísal v knihe Smrť sa volá Engelchen.

Skeptici tvrdia, že nemá zmysel oslavovať, keď sa sviatky, vrátane nedeľ, stali len dobrou príležitosťou veľkého zárobku pre obchodníkov. Ukazuje sa, že svet potrebuje návrat do starých čias, k starým hodnotám, keď ľudia na konci týždňa zanechali prácu, vyparádili sa a kráčali načerpať pokoj do kostola. Sviatky boli naozaj oslavou toho, na čo sa dnes už neraz zabúda.

Nedeľa, ako aj každý sviatok, sú špeciálnou príležitosťou aktívne prežívať vzťahy. Nachádzať v nich radosť a bezpečný prístav. Venovať svoj vzácny čas hlavne opusteným, trpiacim a chorým. Nájsť si čas pre tú najdôležitejšiu osobu, pre Darca darov premnohých, ktorý daroval ľuďom sviatočné dni. Určite je to dobrá investícia. Pretože Syn človeka je Pánom aj nad nedeľou.

DANNIE

PRIDAJ SA K NÁM. NAŠE KONTO NA FACEBOOKU SA VOLÁ MLADÝM KN.

ČO STE (NE)VEDELI

Najrýchlejšie šíriacim sa dorozumievacím jazykom sú v súčasnosti emotikony. Až osem z 10 ľudí využíva takzvané smajlíky pri elektronickej komunikácii. Väčšina ľudí má pocit, že obrázkami sa dokáže lepšie vyjadriť ako slovami. Emotikony pochádzajú z Japonska, kde ich ľudia využívali na internetových stránkach a v elektronických správach. Odtiaľ sa ich používanie rozšírilo do celého sveta.

Kn

ILUSTRÁČNÁ SNÍMKA: ISIFA/SHUTTERSTOCK

NA POTULKÁCH CENTRAMI PRE MLADÝCH

Dom Quo vadis evanjelizuje kávou a dobrovoľníkmi

Dom Quo vadis je určený najmä pre mladých pracujúcich ľudí, no stretávajú sa v ňom aj študenti či klub seniorov.

V centre Bratislavy nájdete miesto, kde vám dobrovoľníci okrem dobrej kávy ponúknu úsmev a prijatie.

Dom Quo vadis bol za minulého režimu predajňou Sovietskej knihy. Po revolúcii, keď Katolícka cirkev dostala naspäť tieto priestory, bolo snom vtedajšieho farára Antona Kebisa rozbehnúť duchovné centrum, ktoré bude miestom stretania, vzdelávania a evanjelizácie. V roku 1996 sa začala nová história Domu Quo vadis. Jeho zakladateľkou bola Mária Gregorovičová, ktorá dom spolu s dobrovoľníkmi zverila Panne Márii. Kritickým bol rok 2008, keď ubudli dobrovoľníci a dom musel byť na niekoľko mesiacov zatvorený.

Od jesene 2009 ho prevzala do svojich rúk skupina dobrovoľníkov okolo Moniky Hricákovej. Ich snom bolo vytvoriť kresťanskú čajovňu, ktorá by sa stala miestom na stretnutia. Cez sieť infomailu (informačný newsletter, ktorý viac ako 12 rokov buduje Monika) prišli nadšenci pre dobrovoľnícku evanjelizačnú kaviareň, ktorých Monika „zmanažovala“ ešte ako študentka teológie.

Kvalitné produkty

Dom Quo vadis je určený najmä mladým pracujúcim ľuďom, no stretávajú sa v ňom aj študenti či klub seniorov. Dom je otvorený všetkým ľuďom dobrej vôle. Stavil na kvalitu ponúkaných produktov – objednať si môžete Fair Trade kávu, kvalitnú belgickú čokoládu či čapovanú kofolu. Okrem kvalitnej kaviarne, ktorá funguje zásluhou vyše štyridsať dobrovoľníkov, je každý mesiac v galérii nová výstava, premietanie filmov, koncerty, diskusie či prednášky. V dome nájdete aj knižnicu, modlitbové spoločenstvá a taktiež psychologickú poradňu.

Priestory domu sú každý deň poskytované modlitebným spoločenstvám, neziskovým organizáciám alebo občianskym združeniam. Týždenne sa v dome vystrieda približne 25 spoločenstiev. Na poschodí je prednášková miestnosť pre 90 poslucháčov. V kaviarni nájdete košíčky s Božím slovom, ktoré si návštevníci môžu zobrať. Na nástienke visia plagáty upozorňujúce na rôzne podujatia, ktoré sa dejú v Cirkvi.

Vďaka komu to funguje

Dobrovoľníci sú najdôležitejšou časťou projektu. Ochota slúžiť a obetovať sa to sú ich základné charakteristiky. Nepracujú iba za barom, ale aj v knižnici, účtovníctve, pri grafike, opravách či upratovaní. Aj takýmto spôsobom tím dobrovoľníkov buduje vzťahy. Práve svedectvo žitého láskyplného, prijímajúceho a pomáhajúceho kresťanstva je to, čo dokáže ľudí priťahovať.

Dôležitou súčasťou tímu je aj kaplán Pavol Mikula, ktorý sa okrem duchovnej stránky venuje aj praktickým činnostiam.

Významnú službu robí Katka Staňová, ktorá koordinuje projekty, najmä Európsku dobrovoľnícku službu. Prostredníctvom nej v dome hosťuje už tretí dobrovoľník z krajín Európy. Tím takto obohatila Fínka Sanni, Nemka Hanna a Španiel Pablo. Okrem toho je v dome aj dobrovoľník z Egypta.

Ceny sú dobrovoľné

Fungovanie Domu Quo vadis je špecifické. Dobrovoľníci sa spoliehajú na štedrosť hostí. Nemajú stanovené ceny, vďaka podpore hostí však dokážu fungovať.

„Je zaujímavé vidieť, ako sa tvária ľudia, keď sa pýtajú, čo koľko

stojí. Každý je rád, že nemusí v dnešnej uponáhľanej dobe mať presnú sumu, ako je to v iných kaviarňach nevyhnutnosťou. Vidím, akú majú ľudia radosť z toho, že sa porozprávali s kamarátmi, že sa tu dobre cítia a radi sa sem vrátia aj inokedy. A pri vhodnení peňazí ich teší, že peniaze mohli dať s radosťou,“ hovorí dobrovoľník Števo.

Maják uprostred hlavného mesta

Dom Quo vadis má za cieľ byť majákom a duchovným centrom v strede hlavného mesta a povzbudiť ľudí svedectvom žitého kresťanstva. Zároveň chce pomáhať ľuďom, ktorí tam prídu, aby našli svoje poslanie, povolanie a talenty a mohli sa rozvíjať.

„Naším snom je, aby sa v budúcnosti mohli takéto katolícke domy evanjelizácie rozširovať aj do iných miest. Dúfame, že svojou službou inšpirujeme ďalších. Svoje „know-how“ ponúkame ďalej, pretože veríme, že aj inde sú ľudia, ktorí chcú slúžiť iným, aby mohli prísť bližšie k Bohu,“ hovorí Monika.

Viac o Dome Quo vadis nájdete na stránke www.domquovadis.sk.

–MH–

SNÍMKY: ARCHIV –DQV–

Dom Quo vadis nájdete v strede Bratislavy na Hurbanovom námestí.

Kaviareň ponúka kvalitné produkty ako Fair Trade kávu či belgickú čokoládu.

Ohlasy dobrovoľníkov z Domu Quo vadis

Najdôležitejšou súčasťou Domu Quo vadis sú dobrovoľníci.

VANDA: „Pri tejto práci som spoznala veľa nových a dobrých ľudí. Je to pre mňa určitým spôsobom relax, pretože v práci mám skôr psychickú záťaž a táto služba je pre mňa odreagovaním. Som rada, že môžem urobiť niečo pre druhých.“

TOMÁŠ: „V meste mi chýbal priestor ‚pozitívnej deviácie‘, miesto na oddych, kde sa zložím, keď mám hodinu čas a nechcem sedieť v zafajčenom bare. Bol som jedným z tých, ktorých veľmi oslovila myšlienka kresťanskej kaviarne. Leto 2010 som teda strávil v Dome brúsením, pílením a čalúnením, aby sme ho na jeseň vynovený znovuotvorili. Fascinuje ma, že sa pre myšlienky ‚druhého domova‘ nadchýna toľko dobrovoľníkov. Dúfam, že sa nájdú aktívni ľudia aj v iných mestách a otvoria ďalšie domy s názvom Quo vadis.“

PAULA: „Dom Quo vadis nie je len obyčajnou kaviarňou, kde si odýchnete pri vynikajúcej čokoláde, skvelom čajíku či Fair Trade kávičke. Je to výnimočné miesto stretnutia duchom mladých ľudí, ktorí obohatia váš život. Skutočnosť, že to celé funguje na dobrovoľníckoch, je pre mňa Božím zázrakom. Hovorí o tom aj naše motto: Pán sa stará. Vďaka Bohu a dobrovoľníkom je Dom Quo vadis duchovným srdcom mesta Bratislavy, kde zažívate príjemné chvíle.“

MARIÁN: „Už po prvých službách som si začal uvedomovať, že je to oveľa viac ako služba v kaviarni. Panuje tu priateľská atmosféra a je to pre mňa akýsi relax po práci v bežnom zamestnaní.“

AĎKA: „Dom Quo vadis je pre mňa miestom stretnutia nielen s ľuďmi, ale aj stretnutím s Bohom v službe.“

Je miestom, kde pri šálke lahodnej kávy alebo čaju, pripravených a naservírovaných s láskou a úsmevom našimi dobrovoľníkmi, dokážem vychutnať aj tú chvíľu, keď mi utiekol vlak a môžem v teplučku a príjemnom prostredí počkať na ďalší. Ďakujem, že je takéto miesto v Bratislave a môžem byť jeho malou súčasťou.“

PAULINE: „Prišla som do Bratislavy za novou prácou. Nikoho som však nepoznala. Modlila som sa a dúfala som, že možno nájdem dobrovoľnícku prácu a stretnem nových ľudí. Moje modlitby boli vypočuté, keď som na internete našla Dom Quo vadis a bola mi ponúknutá práca v službe. Ľudia sú ku mne veľmi milí. Teším sa na nedeľu a na moju službu. Vychutnávam si pocit byť súčasťou tímu.“

PRIPRAVILA: –MH–

20 | ROZHOVOR

Teší nás odovzdávať ľuďom emócie

LUKÁŠ CSÖLLEY (25) a FEDERICA TESTOVÁ (22) dnes patria medzi najznámejších športovcov u nás. Tento krasokorčuľarsky tanečný pár naposledy reprezentoval Slovensko na nedávnych majstrovstvách Európy, ktoré sa konali v Bratislave. Pre *Katolícke noviny* poskytli mladí reprezentanti rozhovor o svojich začiatkoch, cieľoch aj o zákulisí tancov na ľade.

MARIAN ŠURÁB

■ Ako ste prežívali uplynulé majstrovstvá Európy?

LC: Bola to najkrajšia súťaž, akú sme kedy zažili. Zážitok z ohlasu publika bol neuveriteľný.

FT: Cítili sme podporu a lásku publika, šampionát bol dobre zorganizovaný. Sme veľmi šťastní.

■ Lukáš, dá sa povedať, že to bol váš veľkolepý návrat na bratislavský ľad?

LC: Keď tu boli majstrovstvá pred 15 rokmi, v roku 2001, bol som ešte malý chlapec a zbieral som na štadióne kvety. Pozeral som sa na všetkých tých veľkých korčuľiarov, obdivoval som ich a dúfal som, že raz budem môcť byť na ich mieste. To, že sa zopakovali majstrovstvá Európy v Bratislave, bolo úžasné.

■ Je to pre malého chlapca silný moment, akýsi impulz, keď sa môže zúčastniť takého podujatia?

LC: U mňa to tak určite bolo. Od malička som sledoval krasokorčuľovanie, žil som tým, nahrával som si súťaže. Takže pre mňa to bol fahák.

■ Aké boli vaše začiatky, Federica?

FT: Začínala som tak, že som si išla zakorčuľovať na štadión v hodinách pre verejnosť. Tam si ma všimli a povedali mi, že som šikovná a že by ma mohli vziať do klubu. Začala som ako sólistka, ale veľmi skoro som prešla na tanec.

■ Aké je prepojenie talentu a tréningu pri vašom športe?

LC: Mnoho športovcov má talent, ale ten môže ostať zapadnutý prachom, ak športovec na sebe nepracuje. Na druhej strane nato, aby sa športovec vôbec niekam dostal, musí mať vľohy. Je mnoho krasokorčuľiarov, ktorí nemajú predpoklady, aby sa dostali na určitú úroveň. Záleží na každom jednotlivcovi, ako svoje predpoklady rozvíja, využije. Povedal by som, že to, že má niekto

Mužská časť tanečného páru Lukáš Csölley so šéfredaktorom KN Marianom Šurábom

Keď som bol malý a zbieral som na ľade kvety, pozeral som sa na všetkých tých veľkých korčuľiarov, obdivoval som ich a dúfal som, že raz budem môcť byť na ich mieste.

LUKÁŠ CSÖLLEY

talent, ešte neznamená, že to aj niekam dotiahne.

■ A čo nové poznatky?

LC: Krasokorčuľovanie v sebe spája toľko oblastí ako žiaden iný šport. Je to jednak silová príprava, ďalej atletická, mentálna, interpretácia, dôraz na výzor. Musíme mať široký pohybový aj herecký záber.

■ Ako prežívate chvíle bezprostredne pred vykročením na ľad?

LC: Ako každý, máme trému. Dôležité je naučiť sa s trémou pracovať, aby to bola tá správna športová tréma. Treba byť v takom režime, aby som to, čo mám natréňované, dokázal predviesť, vedel sa skoncentrovať a podať výkon.

■ Cítite priamo na ľade spätnú väzbu divákov? Dáva vám to silu?

LC: Áno. Na bratislavskom šampionáte sme dokázali energiu, ktorú sme cítili od ľudí, transformovať do nášho vystúpenia na ľade.

■ Aká ľudská súhra je potrebná pre partnerov v tanečných pároch, aby mohli spolu dobre pracovať? Mohli by spolu tancovať dvaja ľudia, ktorí si vzájomne nerozumejú?

LC: Mnohé korčuľarske páry nemali medzi sebou najlepší vzťah, a napriek tomu dokázali na ľade predviesť výborné výkony a nedali to na seba poznať. Ja a moja partnerka však preferujeme mať medzi sebou istý vzťah a vychádzať spolu dobre aj mimo ľadu, lebo to sa prejaví pri tanci ešte viac. Takže máme veľmi dobrý, povedal by som až súrodenecký vzťah. Trávime spolu veľa času a, samozrejme, občas dôjde ku konfliktu, ale vždy sa snažíme nájsť správnu cestu, ísť rýchlo ďalej a nestrácať čas.

FT: Myslím si, že vzájomný respekt je na spoluprácu veľmi dôležitý. Lukáš a ja si vážime jeden druhého. Sme naozaj ako rodina, ako súrodenci, prežívame spolu radosť aj ťažké chvíle.

■ Ako vidíte podporu svojej rodiny pre to, čo robíte?

FT: Celý rok počas nácvikov cítim podporu našich najbližších. Ale najdôležitejšie je to, samozrejme, počas súťaží. Na týchto majstrovstvách boli naše rodiny tu s nami a ich podpora bola úžasná.

■ Existuje dokonalé predvedenie tanca? Máte niekedy pocit, že toto bolo v danej chvíli to najlepšie, ako ste to mohli zatancovať?

LC: Tých momentov bolo viac. Jedným z nich bol aj moment na uplynulom šampionáte. Nie vždy je dobré ohodnotenie zárukou dobrého pocitu z vlastného výkonu. Nie každý deň sa darí, ale našim cieľom je vždy, v hocikakej súťaži, odovzdať maximum, lebo je to nácvik na veľké šampionáty.

■ Zažili ste aj krivdu pri hodnotení?

LC: V krasokorčuľovaní hrá, žiaľ, diplomacia veľkú úlohu, takže človek sa dostane občas do situácie, keď si hovorí, načo sa snažíme, keď nakoniec nie sme ohodnotení tak, ako by sme chceli; výsledok by mal byť iný, veď sme zajazdili dobre. Ale krasokorčuľovanie – a zvlášť tance na ľade – vyžaduje veľa času.

OTÁZKA PRE MAMU ADRIANU CSÖLLEYOVÚ

■ Ako sa teší matka z úspešného syna?

Veľmi sa teším. Uvedomujeme si, koľké roky sme sa tomu venovali a že to nebolo vždy ľahké. Luki bol v tréningu vždy pozitívny, ale mal silné prepojenie s rodinou a nebolo jednoduché poslať ho ako 16-ročného do sveta. Musel sa zrazu vedieť postarať sám o seba a vydržať, či bolí, či nebolí. Teraz na majstrovstvách sme si uvedomili, že keby už v tejto chvíli povedal, že končí, tak to stálo za to. Bola to pre nás veľká satisfakcia.

■ **Kolko nacvičujete jednu figúru v tanci?**

LC: Záleží na tom, o akú figúru ide. Ak je to napríklad nová zdvíhačka, začíname prípravu na suchu, aby sme hneď nešli na ľad a neublížili si. Po dvoch týždňoch na suchu sa presívame na ľad. Nato, aby figúra vyzerala dobre, treba aspoň mesiac, dva.

■ **Ako prebieha príprava nových tancov?**

LC: Nové programy sa začínajú skladať hneď po ukončení sezóny, teda v apríli, máji, a ten proces trvá do prvých pretekov, ktoré sú väčšinou v septembri. Od mája, júna do septembra je čas na vyjazdovanie programov.

■ **Ako vyberáte kostýmy, ako ich získavate? Sú nejaké trendy v kostýmoch?**

LC: Trendy sa menia aj v tancoch, aj v korčuľovaní. Minulý rok sme boli zvyknutí na rôzne kamienky, aplikácie, ozdoby. Teraz prichádza do módy jednoduchosť; občas naše kostýmy vyzerajú tak, že by sa dali použiť aj mimo ľadu. Proces výberu šiat sa začína u nás tanečníkov. Máme nejaký nápad, potom to konzultujeme s trénermi a choreografmi a výsledok je vlastne tímová práca.

FT: Krasokorčuľovanie je estetický šport, takže kostýmy, ale aj mejkap sú dôležité. Veľmi o ne dbáme.

■ **V iných športoch vidíme obuv, oblečenie konkrétnych značiek. Ako je to u vás?**

FEDERICA TESTOVÁ

sa narodila v roku 1993, pochádza z Milána. Po dvojročnom pôsobení ako sólistka sa začala venovať párovému tancu. Sedem rokov bol jej partnerom Talian Andrea Malnati, neskôr Kanadan Christopher Mior. Od roku 2011 tancuje s Lukášom Csöllyom a reprezentuje Slovensko. Od roku 2013 má slovenské občianstvo.

LUKÁŠ CSÖLLEY

pochádza z Bratislavy, narodil sa v roku 1990. Do 16 rokov bol sólistom, potom tancoval s Nikolou Višňovou, s ktorou sa trikrát po sebe stali majstrami Slovenska. Od roku 2011 je jeho partnerkou Federica Testová, s ktorou sú dvojnásobnými majstrami Slovenska a úspešnými reprezentantmi.

LC: Keďže máme na ľade kostýmy, žiadne viditeľné značky nemáme. Ak si niektorí korčuľari nájdu sponzorov, logá vidno na bundách, ktoré si oblečú po súťaži, ale aj tie môžu ukázať len vo vymedzených rozmeroch podľa sponzorskej zmluvy. Špeciálne značky máme, samozrejme, na korčule. Ale žiadne z bež-

Mladí reprezentanti obsadili na nedávnom európskom šampionáte ôsme miesto.

ných športových značiek v krasokorčuľovaní nefigurujú.

■ **Kolko párov korčúľ máte?**

LC: Korčule máme jedny, väčšinou na jednu sezónu. Nože sa menia niekedy až po dvoch sezónach, v závislosti od opotrebovania.

■ **Môžete si aj sami vyberať hudbu?**

LC: Samozrejme. Veď nakoniec sme to my, ktorí budú na hudbu jazdiť, takže musíme mať hlavné slovo, v čom sa cítíme dobre... Prechádza to konzultáciou s trénerom, choreografmi, čo je správne rozhodnutie, čo nie. Sú aj isté pravidlá, ktoré musíme dodržať.

■ **Prípravujete sa v Taliansku. Máte okolo seba taliansky tím?**

LC: Áno, náš tréner je Roberto Pelizzola, choreografom je Corrado Giordani a v tíme sú aj ďalší tréneri.

■ **Aké je spojenie slovenského a talianskeho temperamentu pri tanci?**

FT: Ja som vášnivejšia a inštinktívna a Lukáš je pokojnejší typ, takže sa dobre dopĺňame.

■ **Čo vás čaká v rámci prípravy na majstrovstvá sveta? Naposledy ste boli pätnásti, aké sú vaše ciele?**

LC: Cieľom je vždy postupovať stále vyššie a vyššie. Veľmi radi by sme vstúpili do prvej desiatky aj na svetovom šampionáte. Každá súťaž a každý rok sú rozdielne. Na európskom šampionáte sme boli aj tento rok ôsmi, ale teraz bola konkurencia neporovnateľne vyššia oproti vlaňajšku. Dúfame, že sa nám v najbližšom období podarí zlepšiť všetko, čo je na zlepšenie, a že všetko dobre dopadne.

■ **Ste šíriteľmi estetiky, krásy. Vnímate aj v tomto prínos tancov na ľade?**

LC: Dúfame, že pre deti, ktoré sa prišli pozrieť na európsky šampionát, sme boli vzorom; že to vnímajú tak, ako som to vnímal ja, keď som bol malý. Dúfame aj v to, že tým, ktorí nás videli tancovať možno prvýkrát, sme dali nejakú emóciu. A to nás veľmi teší.

Pár Csölley – Testová spolu tancuje od roku 2011.

SKUTKY MILOSRDENSTVA (1)

Ahoj, kamaráti!

- Už ste to určite niekde začuli: Pápež František vyhlásil tento rok za Rok milosrdenstva.
- Áno, Dobromilka, aj v našom kostole je veľký plagát, kde sa to píše.
- Svetlúšik, posvietiš našim kamarátom na to, čo to znamená?
- Tento rok osobitným spôsobom spoznávame milosrdné srdce nášho nebeského Otca a milosrdné srdce máme mať aj my pre svojich blížnych...
- ... a robiť skutky milosrdenstva.
- Viete, aké sú to, kamaráti? Zistíme to spolu v našom seriáli SKUTKY MILOSRDENSTVA.

Skutky milosrdenstva sú dobročinné skutky, ktorými pomáhame telu a duši nášho blížneho. Poznáme telesné a duchovné skutky milosrdenstva.

Skutky telesného milosrdenstva

1. HLADNÝCH KRMIŤ

Pozerali sme sa so Svetlúšikom z okna. Pri smetiakoch stál ujo a hľadal v nich niečo, čo by sa mu ešte zišlo, možno aj niečo pod zub. Išiel okolo Kubko s maminkou. Práve sa vracali z nákupu a pred domom si všimli tohto pána, asi bezdomovca. Kubko sa pozrel na čerstvé rožky v taške, potom žmurkol na mamičku a išiel zaniest ujovi jeden rožok. Ten sa poďakoval a Kubkov úsmev prezrádzal, ako je rád, že vďaka jeho nápadu bude mať ujo na raňajky čerstvý, chrumkavý rožok.

VIEŠ, ŽE...

- každý rok vyhodí bežný Európan 180 kilogramov jedla, ktoré nevládze zjesť?
- v niektorých krajinách sú na ulici búdky s chladničkami, do ktorých môžeš zaniest prebytočné jedlo pre hladných?
- aj na Slovensku sú pri niektorých smetiakoch špeciálne plastové škatule na jedlo, s ktorým sa chcú ľudia podeliť?
- trvanlivé potraviny (cukor, múku, ryžu, strukoviny, cestoviny, soľ...) môžeš spolu s rodičmi zaniest do potravinovej zbierky? (Vlani sa vyzbieralo 77 ton jedla pre ľudí v núdzi. Viac na www.charita.sk.)

2. SMÄDNÝCH NAPÁJAŤ

Pre smädného má kvapka vody cenu zlata. Možno to poznáš, keď máš v letnej horúčave sucho v hrdle. A limonády nikde. Ani nijaký osviežujúci pramienok.

Nedostatkom vody trpí skoro polovica ľudstva. Milióny ľudí majú prístup len k vode, ktorá je znečistená a ohrozuje ich zdravie.

Aby sme spolu nezabudli:

- Vodou treba šetriť, aj keď sa zdá, že my jej máme dostatok.
- Pri umývaní zubov vodu z kohútika zastavujeme alebo si naberieme do pohára.
- Čistá pitná voda je zdravá, netreba ju sladíť.
- Zvyšnú vodu v pohári nemusíš vylievať do umývadla, môžeš ňou poliať kvietky ☺.
- Pohár s vodou, ktorý podáš svojmu blížnemu, podávaš samému Pánovi Ježišovi.

Milosrdný svätec

„Ten, kto dáva s radosťou, dáva najviac a Boh miluje radostného darcu.“

BL. MATKA TEREZA

Dobromila a Svetlúšik

DETOM@KATOLICKENOVINY.SK

- Pripravuje: MARTINA JOKELOVÁ-ŤUCHOVÁ
- Ilustrácie: EUBA SUCHALOVÁ
- Snímka: PROFIMEDIA.SK

OZNAMY

– TEHLIČKA PRE SÝRIU

Spoznajte Sýriu s cestovateľom Dominikom. Navštívte nové zaujímavé miesta. Zažite nezvyčajné udalosti. Stretnite tamajších mladých ľudí, ktorých sa priamo dotýka vojna a napriek tomu sa snažia žiť v nádeji, spolupatričnosti a vzájomnej pomoci. To všetko vďaka Dominikovu cestopisu z putovania po Sýrii. Cesta začína už 9. februára a končí 27. marca v Damasku. Ak sa vám zapáčila myšlienka spoznať Sýriu, zaregistrujte sa do verejnej zbierky Tehlička na stránke www.tehlicka.sk v sekcii Zapojte sa.

ZUZANA SUCHOVÁ

– DUCHOVNÉ CVIČENIA KOČ

Kruciáta oslobodenia človeka (KOČ) pozýva 4. – 6. marca na duchovné cvičenia na tému *Milosrdenstvo v Duchu Svätom* do farnosti Smižany, rekolekčného domu otcov pallotínov. Prihlasovať sa treba do 28. februára na: Margita Kočišová 0944/546014 alebo na margitakocisova@gmail.com. Viac na www.kruciata.sk.

JOZEF HESKE

– KRÍŽOVÉ CESTY NA STUDNIČKE

Pútnický areál Studnička v Novej Vsi nad Žitavou pozýva pútnikov na krížové cesty každú nedeľu o 15.00 počas pôstu. Viac na www.novavesnadzitavou.fara.sk.

LUBOR GÁL, SPRÁVCA FARNOSTI

– PÔST S FORTY FOR YOU

Laura, združenie mladých, prichádza opäť s projektom *Forty for you*. Ponúka denné zamyslenia nad evanjeliom, ktoré sú doplnené o inšpiratívne videá, obrázky a predsavzatia na každý deň dostupné aj cez bezplatnú aplikáciu pre android. Začneme 10. februára. Viac na www.laura-mladez.sk.

MARTINA MÁSIAROVÁ

– FORMÁCIA V RÍME

Pozývame chlapcov od 18 rokov, ktorí premýšľajú o svojom ďalšom duchovnom živote, na polročný duchovný a formačný pobyt do komunity otcov rogacionistov v Ríme. Kongregácia sa venuje mladým mužom, ktorí v sebe cítia vnútorný hlas pre kňazské alebo rehoľné povolanie. Náklady na pobyt hradia otcovia rogacionisti. Pomocou kňazov (aj slovenských) sa budeš môcť rozhodnúť o svojom ďalšom duchovnom smerovaní. Zašli svoj životopis a následne ťa pozveme na stretnutie: Centrum pre duchovné povolanie, RKFÚ sv. Mikuláša, Hlavná 81, 080 01 Prešov alebo konkatedralapo@gmail.com, 0911/487341.

JOZEF MIHAL

– PÔSTNE SVÄTÉ OMŠE

Pozývame na sväté omše pre mladých o 20.00 v jezuitskom Kostole Najsvätejšieho Spasiteľa v Bratislave. Počas pôstu na nich odznie séria tematických kázni: 15. februára bratislavský arcibiskup Stanislav Zvolenský (*Milosrdní ako Otec: skutok*

duchovného milosrdenstva – napomínať hriešnikov); 22. februára Vladimír Kasan OSB (*Milosrdenstvo je cesta, ktorá spája Boha s človekom*); 29. februára Juraj Mihály OFM (*Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo*); 7. marca biblista Jozef Jančovič (*Milosrdenstvo chceme, nie obeť*); 14. marca bratislavský pomocný biskup Jozef Halčko (*Symbol dveri milosrdenstva*); 21. marca Peter Dufka SJ (*Duchovné rozlišovanie a milosrdenstvo*).

VLASTIMIL DUFKA SJ

– DUCHOVNÉ OBNOVY

Pozývame ženy 19. – 21. februára na duchovnú obnovu na tému *Pozvaná k Božej láske* (Miloš Miloslav Pizovka CSsR), kde sa zamyslíme nad životmi biblických žien. Obnova sa bude konať v kláštore redemptoristov v Kostolnej-Záriečí. Prihlasovanie na 032/6499232, 0902/777099. Viac na cssrkostolna@gmail.com.

Pozývame 18. – 20. marca na obnovu mužov na tému *Sv. Jozef – muž dobrého príkladu* (Peter Hertel CSsR). Prihlasovanie: 032/6499232, 0907/438207, redemptoristi@stonline.sk, www.spolocenstvo-rl.sk.

PETER HERTEL CSsR

– S KARMEITÁNMI

Bratia bosí karmelitáni pozývajú mladých mužov na duchovné cvičenia o rozoznávaní povolania na tému *Vystúp na Karmel – Zabojuj o povolanie*. Uskutočnia sa v Banskej Bystrici 19. – 21. februára. Podrobné informácie poskytne páter Dušan

JUBILEÁ KŇAZOV

■ Vdp. JCLic. Matej Babčák, farár v Svinici, sa 23. februára doživa 65 rokov.

■ Vdp. ThDr. ICLic. Ján Kuboš, PhD., špirituál Kňazského seminára biskupa Jána Vojačáka v Spišskej Kapitule, sa 28. februára doživa 50 rokov.

25. FEBRUÁRA SI PRIPOMÍNANÍ 10. VÝROČIE KŇAZSKEJ VY-SVIACKY:

■ vdp. Mgr. Marek Badida, správca farnosti v Podhorodí,
■ vdp. Mgr. István Mondok-Pál-may, správca farnosti v Kráľovskom Chlmci.

JUBILANTOM ŽELÁME HOJNOŠŤ BOŽIEHO POŽEHNANIA. (SPRACOVANÉ PODĽA PODKLADOV Z BÚ)

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU
MODLITBY NA FEBRUÁR

■ Aby sme sa starali o stvorený svet, zvelaďovali ho a chránili pre budúce generácie, veď sme ho dostali ako nezaslúžený dar.

■ Aby vzrastali možnosti na dialóg a stretania sa medzi kresťanskou vierou a národmi Ázie.

■ Aby nám osobná skúsenosť utrpenia pomohla lepšie pochopiť situáciu opustených, chorých alebo starých ľudí a pobádala nás k štedrej pomoci.

Hricko OCD. Kontakt cez e-mail: povolanie.karmel@gmail.com, prípadne mobil: 0948/919700.

STANISLAV JALOVÍAR OCD

OSEMSMEROVKA

Po vyškrtaní týchto slov zostane 21 písmen, ktoré tvoria dokončenie myšlienky: Liturgické obdobie pôstu sa začína obradom udeľovania popola, ktorým chceme prijať...

AKELA, HOTEL, HRIEŠNIK, JUDÁŠ, KANCELÁRIA, KOPEC, KRONIKÁRI, LEKÁR, LIBRETO, LILIPUTÁN, METLA, NAJSTARŠÍ ŽID, NÁLADA, OTOČKA, PANNA, PAUZA, PETROLEJKA, PÍŠŤALA, POHRANIČIE, POPOLVÁR, POZNÁMKA, REBRÍKY, SAMOTA, SATIRA, SEDLIAK, SONY, STARÉ POTRUBIE, ŠKÁRA, ŠUNKA, TE DEUM, TOKÁR, TRI OLTÁRE, TUNIKA, VIANOCE, VOLANIE, VÝLOV KAPROV, VZKRIESENIE, ZELENÝ ŠTVRTOK, ŽIAROVKA

AUTOR: JOZEF PÁLENÍK

SPRÁVNE ZNENIE TAJNIČKY POŠLITE NAJNESKŔOR DO PONDELKA 22. FEBRUÁRA NA ADRESU REDAKCIE: P. O. BOX 276, 810 00 BRATISLAVA 1, E-MAIL: TAJNICKA@KATOLICKENOVINY.SK. OSEMSMEROVKA V KN 1 ZNELA: NOVÝ ROK JE NOVOU PRÍLEŽITOSŤOU K STRETNIUTIU S KRISTOM V NAŠOM ŽIVOTE.

KNIHY Z KREŠŤANSKÝCH VYDAVATELSTIEV ZÍSKAVAJÚ TÍTO TRAJA SPRÁVNI LÚŠŤITELIA: MÁRIA BEBLAVÁ Z DOLNÉHO LOPAŠOVA, EMÍLIA PÁSZTOROVÁ Z MOLDAVY NAD BODVOU, EMÍLIA STRUHÁROVÁ Z IVANOVIEC.

KNIHY ZA SPRÁVNE VYLÚŠTENIE SUDOKU V KN 1 ZÍSKAVAJÚ: EMÍLIA DANKOVÁ Z BREZOVEJ POD BRADLOM, BOŽENA GRABANOVÁ Z POPROČE, JURAJ KEBISEK Z DUBNICE NAD VÁHOM. REDAKCIA

N	K	O	T	R	V	T	Š	Ý	N	E	L	E	Z	Z	A	V
A	A	Á	Á	V	V	Ä	I	R	Á	K	I	N	O	R	K	O
J	A	K	M	Á	N	Z	O	P	T	B	Z	N	Á	O	E	R
S	O	Z	J	J	K	A	K	T	U	N	I	K	A	K	L	P
T	E	M	U	E	D	E	T	R	P	Í	Š	Ť	A	L	A	A
A	O	D	B	A	L	R	T	I	I	Á	T	N	K	N	O	K
R	Á	V	L	O	P	O	P	O	L	E	C	O	N	A	I	V
Š	E	Á	I	I	P	E	R	L	I	E	S	A	U	N	N	O
Í	N	B	B	É	A	M	E	T	L	A	A	E	Š	I	T	L
Ž	I	A	R	O	V	K	A	Á	E	Y	T	E	N	O	S	Ý
I	A	A	E	Í	Á	S	R	R	T	P	I	R	Č	I	D	V
D	T	C	T	R	K	I	A	E	O	R	R	K	O	P	E	C
S	A	M	O	T	A	Y	P	O	H	R	A	N	I	Č	I	E

24 | PÔSTNE PUTOVANIE S RODIČMI SV. TERÉZIE Z LISIEUX

Keď je to tak, vrátíme sa v pondelok

Keďže Zélia a Louis vyrastali v kresťanských rodinách, skutočne slobodných a oslobodzujúcich, čiže takých, ktoré nevyklúčujú možnosť duchovného a rehoľného povolania svojich detí, obidvaja uvažovali nad zasväteným životom. Zéliu nepríťahoval čisto kontemplatívny rád; chcela sa stať vincentkou, rehoľníčkou, ktorá sa pohybuje medzi prítomnosťou Krista v Najsvätejšej sviatosti a jeho prítomnosťou v jeho najmenších a najbiednejších. Predstavená ju odmietla... Je sklamaná, no pokorne to prijíma a dôveruje Bohu, že jej pošle do cesty ľudí, ktorí jej pomôžu rozpoznať jej povolanie. Je presvedčená, že manželstvo je stav rezervovaný pre tých, ktorí nie sú hodní kláštora.

Nevidiac na obzore potenciálneho manžela, naučí sa miestneho remesla – alençonckú čipku – a púšťa sa do podnikania. Robotníčky, ktoré zamestnáva, jej prinášajú uháčkované časti, ktoré ona potom doma skladá dokopy. Má dvadsaťdva rokov.

V istom veku, osem rokov predtým, Louis neprejavuje nijaký záujem, celkom ako Zélia, stať sa budúcnym rodičom svätej Terézie. Vojenská kariéra jeho otca by mu nebola bývala proti srsti, lenže „Napoleon zomrel na ostrove a jeho syn León...“ Rozháňat demonštrantov sa mu zdá menej hrdinským, ako slúžiť cisárovi. Najprv sa naučí náročný hodinársky remeslo, no neskôr sa rozhodne stať mníchom. Ešte sa mu ani nesníva, že raz bude vyrábať čipky. Cestuje do Álp a klope na bránu pustovníckeho kláštora pri Veľkom svätom Bernarde – skutočného, idylického raja medzi kontemplatívnymi kláštormi: ako u Zélie, zasvätený život tu spája rozjímanie s činnosťou. ... Predstavený... kladie Louisovi jednoduchú otázku, ktorá roztrína gordický uzol situácie a rieši otázku povolania: „Viete po latincky?“ (...) Predstavený teda žiada Louisa, aby zišiel z hory a začal sa

učiť rosa, rosa, rosam... Nevie sa, či to bolo z nadmiery skloňovania, ale ochorel. Kto sa ešte odváži kritizovať používanie latinčiny v Cirkvi 19. storočia? Bez nej by nebolo sv. Terézie! Možno niekto odpovie príkladom arského farára, ktorému v seminári so známou debilissmus (to znamená „veľmi slabý“) takmer znemožnili stať sa kňazom, lebo neovládal latinčinu. No dobre – stalo sa to však len takmer. A tým, že bojoval s latinou, naučil sa bojovať s Grappinom (prezývka, ktorú dal sv. Ján Mária Vianney diablu). Keď sa Louis vyliečil, vrátil sa k svojmu učňovstvu. (...)

Louis Martin bol mužom prísnej reguly. Louisova viera je v podstate jednoduchá. Spochová v dodržiavaní Božích a cirkevných prikázaní... Napriek všetkým „priateľským“ radám Louis systematicky, zásadne odmietal otvoriť svoje klenotníctvo-hodinárstvo v nedeľu. Klientom nezostávalo nič iné, ako povedať s Malým princom: „Keď je to tak, vrátíme sa v pondelok.“ Odmietal tiež akékoľvek nákupy v nedeľu – robil ich len v pracovný deň. (...)

V srdci Louisovej viery je eucharistická adorácia. Aspoň raz za mesiac sa zúčastňuje celonočnej adorácie, ktorej je určite jedným z iniciátorov. Jeden zo Zéliiných listov prezrádza, že obetovať noc Bohu nie je nič pohodlné:

„Váš otec bol predošlú noc na nočnej adorácii, hoci keď o deviatej večer odchádzal, bol veľmi unavený.“ (...)

„Poriadne sa modli k svätému Jozefovi za otca našej slúžky, ktorý je vážne chorý. Veľmi by ma zronilo, keby tento čestný človek umrel bez spovede,“ píše Zélia Pauline.

Podobne píše Louis jednému zo svojich priateľov, pánovi Nogruxovi, ktorý sa práve vrátil k viere:

„Ak Boh požehnal Áronov dom, požehnal aj dom Nogruxov, lebo tvoja rodina je na správnej ceste; dúfajme, že vietor nezmení smer a tvoja loď sa dostane do správneho prístavu.“

Ak Boh Louisovi postaví niekoho do cesty, tak mu podľa neho zveruje jeho dušu. Neskôr budú aj deti zapojené do akcie a budú sa zúčastňovať „záchranu hriešnika“. Keď sa neskôr Terezka úpen-

livo modlila za Pranziniho, odsúdeného na smrť, len aplikovala tento rodinný recept. Chlapček z Bernanosovho románu takisto iba použil recept z kuchárskej knihy Martinovcov, keď dával za svoje vreckové slúžiť omše za Judáša! (...) Terezka doťahuje do dôsledkov rodičovské dedičstvo, keď takto píše Céline:

„Zachraňujme duše..., duše sa zatracujú ako vločky snehu v ohni a Ježiš plače a my... myslíme na svoje bolesti bez toho, aby sme utešovali svojho snúbenca...“

Sesternici Márii Guérinovej 14. júla 1889... píše:

„Ó, keby si len vedela, ako je Pán Boh urážaný! Tvoja duša je tak dobre uspôsobená nato, aby si ho utešovala..., miluj ho do zbláznenia za všetkých tých, čo ho nemilujú!“

Svoju víziu o láske uzatvára v liste Céline:

„Ježiš chce, aby spása duši závisela od našich obiet, od našej lásky, žobre od nás duše.“

Louisova tendencia vyjadriť vieru telom sa prejavuje aj v jeho záľube v chôdzi. Iste mu bol blízky názor, že viera prechádza nohami. Bol tak trochu skaut pred dobou skautingu... Dvadsať kilometrov peši – to potiera hriech. Zéliine listy potvrdzujú, že púte v živote jej manžela boli vždy veľmi dôležité. (...) Podľa Louisa sa púť nemôže zredukovať na akýsi davový magický zážitok a hodnota púte nezávisí od počtu pútnikov. Louis mal veľmi rád samotárske púte „bez svedkov, bez spolupútnikov, putuje sám“. Zélia raz napríklad píše Izidorovi:

„Zajtra v pondelok Louis odchádza nalačno na púť, peši, na niekoľko míľ od Alençonu.“

Z KNIHY ALICE A HENRIHO QUANTINOVCOV
RODIČIA SV. TERÉZIE Z LISIEUX.

SVÄTICI BEZ VÝTAHU

TRNAVA: SPOLOK SV. VOJTECHA, 2015

PRELOŽIL: VLADIMÍR HIRKO

ILUSTRÁCIA: ZUZANA KUCIRKOVA

RÁDIO LUMEN

– výber z programov

PONDELOK 15. 2. – 8.30 Pozdravujeme vás, krajanja. Aktivity Čechov v SKM v Bruseli. **10.30** Čítanie zo SZ. **11.00** Zaostrené. **16.30** Vitaj doma, rodina! Vdovské a sirotské príspevky. **20.00** Študentské šapito. Host – speváčka Kristína. **21.30** Počúvaj srdcom.

UTOROK 16. 2. – 10.30 Spoločenský komentár. **11.00** Občan. Ochrana práv pacientov. **14.15** Príbytok svetla. **16.30** Duchovný obzor. Úloha lektorov v liturgii. **20.00** Staré, ale dobré.

STREDA 17. 2. – 10.30 Sonda do života Cirkvi. **11.00** Rozhovor týždňa. Aktivity komunity sv. Egídia v Bratislave. **14.30** Betánia. **16.30** Lupa. RKF Prochot. **20.00** Fujarôčka moja. Folklorný súbor *Rozmarija* z Prešova.

ŠTVRTOK 18. 2. – 8.30 Pozdravujeme vás, krajanja (R). **10.30** Prehľad kresťanskej tlače. **11.00** S ružencom na perách. **16.30** História a my. Adam Muchtin. **20.00** Gospelparáda.

PIATOK 19. 2. – 10.30 Predstavujeme cirkevných otcov. **11.10** Betánia. **16.30** Úv hovor. **20.00** Mince na dne fontán. Nadčasové nahrávky populárnej hudby.

SOBOTA 20. 2. – 6.31 Sonda do života Cirkvi (R). **7.24** Spoločenský komentár (R). **8.30** Lupa (R). **9.30** Kláštory a rehoľný život v stredoveku. **10.00** Viera do vrecka. Viera dvoch tvárí. **11.00** Fujarôčka moja. **15.15** Literárna kaviareň. Katarína Džunková – Palica brata a palica slnka. **20.30** Od ucha k duchu.

NEDEĽA 21. 2. – 6.05 Modlitba prvej hodinky v gréckokatolíckom obrade. **10.00** Sv. Ján Pavol II. – pápež rodiny. Encyklika *Evangelium vitae*. **11.00** Vyznania. **12.00** *Anjel Pána*. **13.00** Rozhlasová hra. *Kvety nebeskej záhrady* (sv. Dorota). **14.00** Vitaj doma, rodina! **15.30** Svetlo nádeje. **20.30** Karmel. Devín – staroslávna metropola Slovákov. **22.30** Pohoda s klasikou.

Pravidelné rubriky a relácie:
Po – Pi 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00 Krátke správy a šport. **7.22** Kalendár prírody. **7.35** Minútky o zdraví. **9.15** Srdce Európy. **16.00** Svetielko. **19.30** Vešpery. **Po – Ne 4.50** Deň s modlitbou. **7.14** Počasie s Petrom Jurčovičom. **18.00** Emauzi. Svätá omša. **19.00** Modlitba posvätného ruženca. **19.45** Rádio Vatikán. **So – Ne 20.00** Vešpery.

Tel. kontakt: 048/4710810

Bankové spojenie: VÚB Banská Bystrica, č. účtu: SK71 0200 0000 0030 9801 0859, BIC: SUBASKBX – len na finančné dary

Piesne na želanie: Úhradu za odvysielanie vášho želania zasielajte poštovou poukážkou typu H na adresu: Rádio Lumen, s. r. o., Kapitulská 2, 974 01 Banská Bystrica.

RTVS – TV

– výber z programov televízie

NEDEĽA 14. 2. – JEDNOTKA 11.00 Slovensko v obrazoch. **11.20** Svet v obrazoch. **14.00** Agatha Christie – Poirot. Film. **DVOJKA 10.00** Služby Božie na 1. pôstnu nedeľu. **13.35** Orientácie. **19.50** Slovo.

PONDELOK 15. 2. – JEDNOTKA 16.25 Šesťdesiat zabíjajkov divočiny. Dokument. **DVOJKA 15.00** Svetový skautský Moot Mexiko 2000. Dokument.

UTOROK 16. 2. – DVOJKA 16.00 Boj o prežitie. Dokument. **20.10** Veľký príbeh Paríža. Dokument.

STREDA 17. 2. – DVOJKA 16.00 Odkryvanie minulosti. Dokument. **20.10** Náš veľký modrý dvor – Nový Zéland. Dokument.

ŠTVRTOK 18. 2. – DVOJKA 16.25 Ambulancia. Dokument. **20.10** Tradičná medicína vo svete. Dokument.

PIATOK 19. 2. – JEDNOTKA 20.25 Milujem Slovensko. **DVOJKA 12.35** Orientácie. **21.20** Família.

SOBOTA 20. 2. – JEDNOTKA 17.55 Postav dom, zasaď strom. **DVOJKA 13.10** Magazín Ligy majstrov. **15.30** Farmárska revue.

NEDEĽA 21. 2. – JEDNOTKA 11.00 Slovensko v obrazoch. **11.20** Svet v obrazoch. **14.00** Agatha Christie – Poirot. Film. **DVOJKA 13.00** Televízny posol. **19.50** Slovo.

RTVS – SRO

– náboženské vysielanie

NEDEĽA 14. 2. – Rádio Regina 6.51 Z duše. **17.05** Duchovné horizonty. **17.50** Rádio Vatikán. **Rádio Devín 7.00** Krajinia duše. **Rádio Slovensko 8.00** Host nedeľného rána. **9.05** Kresťanská nedeľa. Rímskokatolícka svätá omša z Katedrály sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici. Celebruje Branislav Koppal. **10.05** Encyklopédia spravodlivých. **23.05** Opri sa o mňa.

SOBOTA 20. 2. – Rádio Regina 6.05 Ekuména vo svete. **17.05** Viera v živote. **17.50** Ekuména vo svete.

NEDEĽA 21. 2. – Rádio Regina 6.51 Z duše. **17.05** Duchovné horizonty. **17.50** Rádio Vatikán. **Rádio Devín 7.00** Krajinia duše. **Rádio Slovensko 8.00** Host nedeľného rána. **9.05** Kresťanská nedeľa. Rímskokatolícka svätá omša z Katedrály sv. Alžbety v Košiciach. Celebruje emeritný arcibiskup Alojz Tkáč. **10.05** Encyklopédia spravodlivých. **23.05** Opri sa o mňa.

TV LUX

– programová ponuka

NEDEĽA 14. 2. – 7.00 Ruženec. **8.00** Správy zo Svätej zeme. **8.30** Klbko (P). **8.50** Biblické príbehy (P). **9.05** LUXáreň. **10.30** Svätá omša zo Šaštína (P). **11.45** Stojí to za to! **12.00** Pápež František v Mexiku. Svätá omša z guadalupskej baziliky (P). **13.30** Rozvojová spolupráca v Keni. **14.15** vKontexte. **14.40** Můj názor (P). **15.00** Hodina milosrdenstva. **15.30** Lurdy. Film. **17.30** Pápež František v Mexiku. Svätá omša (P). **19.00** Krížová cesta. **19.30** Katechéza. Kniha Genesis (P). **20.25** Duchovná poradňa (P). **20.55** Medzi nebom a zemou. Miloš Lichner SJ (P).

PONDELOK 15. 2. – 7.00 Svätá omša (P). **7.35** Týždeň s ... Bardejov – mesto (P). **7.40** Ruženec. **8.15** Doma je doma. **9.10** Animované biblické príbehy NZ (P). **10.00** Spravodajský súhrn. **10.20** Můj názor. **10.40** LUXáreň. **11.30** Saleziánsky magazín. **12.20** Ruženec. **12.55** Duchovná poradňa. **13.25** Hudobné pódium. **14.10** Rodina Nepoškvrmenej. **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.00** vKontexte. **16.25** Vatikánsky magazín (P). **17.00** Pápež František v Mexiku. Svätá omša (P). **18.45** Správy zo Svätej zeme (P). **19.00** Ruženec z Lúrd. **20.00** Krátke správy (P). **20.15** Pozvánka (P). **20.25** V Samárii pri studni (P). **21.55** Fundamenty.

UTOROK 16. 2. – 7.00 Svätá omša (P). **7.40** Ruženec. **8.15** Vstaň a príď do Angoly. **8.55** Na 5 minút s nami. Jubileum 800. **10.10** V škole Ducha. **10.40** Fundamenty. **11.40** Katechéza. **12.55** Moja misia – Padre Alegria. **13.25** vKontexte. **14.05** Vatikánsky magazín. **15.30** Pápež František v Mexiku. Stretnutie s rodinami (P). **16.45** Pápež František v Mexiku. Svätá omša so zasvätenými (P). **18.30** Animované biblické príbehy NZ. **19.00** Ruženec z Lúrd. **20.00** Krátke správy (P). **20.20** vKontexte (P). **20.50** Gréckokatolícky magazín (P). **21.05** Saleziánsky magazín. **21.20** Spojení oceánom. Eta Jendrek (P).

STREDA 17. 2. – 7.00 Svätá omša (P). **7.40** Ruženec. **8.15** Doma je doma. **9.10** Animované biblické príbehy NZ (P). **9.50** Pápež František v Mexiku. Stretnutie s mladými (P). **12.20** Ruženec. **12.55** Stojí to za to! **13.20** V Samárii pri studni. **15.30** Ruženec z Lúrd (P). **16.30** Viera v Rusku. Oleg Senin, kážeň v tme (P). **17.00** Klbko. **17.30** Doma je doma (P). **18.30** Pápež František v Mexiku. Návšteva väznice (P). **20.00** Krátke správy (P). **20.10** Prehľad katolíckych periodík (P). **20.20** Kresťan v spoločnosti (P). **21.20** Vatikánsky magazín.

ŠTVRTOK 18. 2. – 7.00 Svätá omša (P). **7.40** Ruženec. **9.10** Animované biblické príbehy NZ (P). **9.40** Z prameňa (P).

10.10 vKontexte. **10.40** Viera v Rusku. **11.10** Medzi nebom a zemou. **12.55** Gréckokatolícky magazín. **13.10** Saleziánsky magazín. **13.30** Kresťan v spoločnosti. **14.25** Stojí to za to! **15.30** Pápež František v Mexiku. Svätá omša (P). **17.00** Pápež František v Mexiku. Štúdio špeciál – odlet (P). **17.30** Doma je doma (P). **18.30** Animované biblické príbehy NZ. **19.00** Ruženec z Lúrd. **20.00** Krátke správy (P). **20.20** Adorácia (P). **21.05** V škole Ducha. Blahoslavení laiční a smädni. **21.35** Můj názor.

PIATOK 19. 2. – 7.00 Svätá omša (P). **8.15** Doma je doma. **9.10** Animované biblické príbehy NZ (P). **10.10** Duchovná poradňa. **10.35** V Samárii pri studni. **12.00** *Anjel Pána*. **12.55** Bez hraníc. Rusko – Páter Stark v Petrohrade. **13.25** V škole Ducha. Blahoslavení laiční a smädni. **13.55** Chvály F6. **15.00** Hodina milosrdenstva (P). **15.30** Ruženec z Lúrd. **16.00** Hudobné pódium. Krížiaci. **16.45** Katechéza. **17.00** Stojí to za to! Manželia Kramárovci (P). **17.30** Nádherný plán – Chiara Luce Badanová (P). **20.00** Spravodajský súhrn (P). **20.25** *Effeta* (Lk 9, 28b – 36) (P). **20.55** Viera v Rusku. Oleg Senin, kážeň v tme. **21.25** LUXáreň.

SOBOTA 20. 2. – 7.00 Ruženec. **8.30** Klbko – o sviatostiach. **8.50** Biblické príbehy (P). **9.15** Peter medzi nami. **9.50** Generálna audiencia (P). **11.30** Vázby. **12.55** Generálna audiencia. **14.00** Moja misia – Putovanie za šťastím (P). **15.30** Ruženec z Lúrd. **16.00** Svätá omša z Tappan v USA (P). **17.00** Hudobné pódium. Boží šramot (P). **18.15** Saleziánsky magazín. **19.00** Ruženec z Lúrd. **19.30** *Effeta* (Lk 9, 28b – 36). **20.00** Spravodajský súhrn. **20.25** Lurdy (2/2). Film (P). **22.20** Bez hraníc. Rusko – Páter Stark v Petrohrade.

NEDEĽA 21. 2. – 7.00 Ruženec. **8.00** Správy zo Svätej zeme. **8.30** Klbko – o sviatostiach (P). **8.50** Biblické príbehy (P). **9.05** LUXáreň. **10.30** Svätá omša z Katedrály sv. Martina v Bratislave (P). **11.40** Stojí to za to! Manželia Kramárovci. **12.00** *Anjel Pána* (P). **12.55** V Samárii pri studni. **14.15** vKontexte. **14.40** Můj názor (P). **15.00** Hodina milosrdenstva. **15.30** Krížová cesta. **16.00** V škole Ducha. Blahoslavení milosrdni – 1. časť (P). **16.35** Lurdy (2/2). Film. **19.00** Ruženec z Lúrd. **19.30** Katechéza. Kniha Genesis – Adam a Eva (P). **20.25** Duchovná poradňa. Pokušenia dnešnej doby.

Adresa: TV LUX, s. r. o., Prepoštská 5, 811 01 Bratislava

Tel. číslo: 02/60 20 27 27

Číslo účtu: 2620013784/1100 – len na finančné dary

Zmena programu vyhradená

26 | INZERCIA

RIADKOVÁ INZERCIA

Cena riadkovej inzercie

Za riadkové inzeráty účtujeme pre občanov 0,20 € + 20 % DPH za obyčajné slovo, 0,40 € + 20 % DPH za tučné slovo. Poplatok za uverejnenie ČB fotografie s rozmerom 23 x 27 mm je 4,48 € + 20 % DPH, farebné foto na požiadanie za 100 % príplatok. Fotografie po uverejnení vraciamy. Príplatok za tenký rámik okolo riadkového inzerátu je 1,99 € + 20 % DPH, za tučný alebo dvojité 3,98 € + 20 % DPH. Pre organizácie a súkromných podnikateľov účtujeme dvojnásobné sadzby a môžu použiť maximálne 250 slov. Pri inzerátoch na značku účtujeme manipulačný poplatok 2,20 € + 20 % DPH. Peniaze neposielajte vopred, za uverejnenie inzerátu zaplatíte poštovou poukázkou, ktorú Vám pošleme, bankovým prevodom alebo v hotovosti.

Ako podať inzerát a odpovedať naň

Ak chcete odpovedať na inzerát, obálku s odpoveďou označte číslom a značkou a pošlite ju na inzertné oddelenie KN. Adresy inzerentov nevydávame. Adresa na poštové zásielky: Katolícke noviny – inzercia, P. O. Box 276, 810 00 Bratislava 1. Váš list odovzdáme inzerentovi neotvorený. Neoznačené ponuky nemôžeme doručiť. Odpovede prijímame do 1 mesiaca od uverejnenia inzerátu. Inzeráty objednávajte poštou, e-mailom, osobne najmenej 3 týždne pred žiadaným termínom uverejnenia. Telefonické objednávky neprijímame. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu, skrátenie alebo neprijatie nevhodných inzerátov, ako aj na časový posun uverejnenia z kapacitných dôvodov. Redakcia nezodpovedá za obsah inzerátov. Podrobnejšie informácie o inzercii nájdete na www.katolickenoviny.sk.

BLAHOŽELÁME

Nášmu milému oslávencovi **ThDr. Milošovi Kohútovi, PhD.**, chceme aj touto cestou popriať všetko najlepšie k jeho 40. narodeninám. Vyprosujeme mu veľa sily, odvahy a pokoja. S láskou rodičia a súrodenci s rodinami. (160339)

Dňa 12. februára 2016 sa krásneho životného jubilea – 50. výročia sobáša dožili naši rodičia **Blázej Želinský a Anna, rodená Nosálová**, z Bardejova. Do ďalších rokov im veľa zdravia a Božieho požehnanie s vďakou za výchovu a starostlivosť zo srdca želajú syn Martin a dcéra Renáta s rodinami. (160180)

Dňa 7. 2. 2016 sa dožil 90 rokov náš obetavý otec, dedko a pradedko **Jozef Novák** z Trakovíc. Do ďalšieho života mu veľa zdravia a Božieho požehnanie želajú dvaja synovia a dcéra s rodinami. (160231)

Milá mama, babička a prababička, sestra **Anna Chmelová**, rod. Kubalová, pri príležitosti Tvojich krásnych osemdesiatin, ktoré si oslávila dňa 12. 2. 2016, Ti zo srdca blahoželáme, prajeme veľa zdravia, radosti, Božieho požehnanie a milostí. Manžel, dcéry Beáta, Anna a Mária s rodinami, sestry Lýdia, Marienka, Milka s rodinami a celá Tvoja veľká rodina. (160283)

Náš milý pán farár **Emil Kresán**, dňa 13. 2. 2016 sa doživate krásnych 40 rokov života. My veriaci z farnosti Trenčín-Orechové Vám chceme k Vaším narodeninám z celého srdca zaželať veľa zdravia a na príhovor Panny Márie vyprosiť od nášho Pána požehnanie a veľa síl do ďalšej pastoračnej služby. Zároveň sa Vám chceme poďakovať za všetky hmotné a duchovné dobrá, ktoré robíte pre našu farnosť v duchu Jn 2, 17: „*Strávi ma horlivosť za tvoju dom*“. Vážime si Vaše úsilie, ktoré ste vynaložili pri rekonštrukcii nášho chrámu, ako aj Vašu horlivosť za rast našej duchovnosti. S úctou Vaši farníci. (160311)

Dôstojný otec **Mgr. Lubomír Varga**, správca farnosti Tesárske Mlyňany, sa 17. 2. 2016 dožíva pekného životného jubilea 50 rokov. Pri tejto príležitosti mu od Pána Boha vyprosujeme pevné zdravie, dni naplnené radosťou a pokojom Duchu Svätého, pokorné a čisté srdce odané Božej vôli, všetky milosti potrebné na jeho i naše posvätenie, odvahy a vytrvalosť pri šírení Kristovej lásky a milosrdenstva, trpezlivosť a poslušnosť, keď v kňazskom úrade pracuje pre spásu našich nesmrteľných duší, a od nebeskej Matky Márie ustavičnú pomoc a ochranu. Bože, darca večného života, až raz prídeš súdiť pastierov a ich stáda, nech dosiahne korunu večnej spásy. Vďační veriaci z Tesárskych Mlyňan a Viesky nad Žitavou. (160300)

Životné jubileum **90 rokov** oslávila dňa 2. 2. 2016 naša drahá mamička, babička a prababička **Veronika Lastovicová** z Krásna nad Kysucou-Kalinova. K dožitiu krásneho jubilea jej srdečne blahoželáme a vyprosujeme veľa Božích milostí a stálu ochranu Sedembolestnej Panny Márie. Veľké ďakujem jej vyslovujú traja synovia, dcéra, nevesty, zať, vnúčatá a pravnúčatá. (160298)

Dňa 2. 2. 2016 sa dožila krásnych **90 rokov** **Mária Kočibálová z Komjatnej**. Pri tejto príležitosti Vám vyprosujeme veľa Božích milostí, požehnané roky, zdravie a ochranu nebeskej Matky. To Vám prajú dcéry Mária, Anna, Helena a syn Milan s rodinami. Štrnásť vnúčat a devätnásť pravnúčat Vás bozkáva. (160263)

Vďaka Pánu Bohu za požehnaných 90 rokov života, ktorých sa dňa 11. 2. 2016 dožila naša drahá mama, babka a prababka **Mária Matvejová** z Jablonova, bývajúca u dcéry v Spišskom Podhradí. Drahá naša mamka, srdečne Vám blahoželáme a za všetku Vašu lásku, starostlivosť a obetavosť Vám ďakujeme. Do ďalších rokov Vám prajeme zdravie, hojnosť Božieho požehnanie a ochranu Panny Márie. Deti, vnúčatá, pravnúčatá Vás objímajú. (160128)

Krásneho životného jubilea 70 rokov sa dňa 30. januára dožila naša milá mamka a babka **Kristína Gregorová**, rod. Sabolová, z Bratislavy, rodáčka z Hertníka v okrese Bardejov. Život Ti priniesol radosti i starosti, no s Božou pomocou si všetko prekonala. Za Tvoju lásku a obetavosť Ti zo srdca ďakujeme a želáme viac zdravia, Božie požehnanie a hojnosť Božích milostí. Manžel Miroslav a vďačné dcéry Lucia a Kristína s rodinami. Vnučky Lucka a Hanka Ťa za všetkých objímajú. (160305)

Dožiť sa radosti kvitnúceho rána je zážrak milosti, najkrajší dar Pána. Požehnaných 60 rokov oslávila dňa 22. 1. 2016 moja sestra **Hanka Bibzová**, rod. **Orechovská**, zo **Starej Lubovne-Podsadku**. Na príhovor Panny Márie Levočskej jej vyprosujeme dar zdravia, požehnané roky života a Božiu ochranu. Brat Štefan, švagriná Mária a Lucia, Lukáš, Lenka. (160316)

Dňa 11. 2. 2016 sa dožil životného jubilea 85 rokov náš otec a starý otec **Michal Mravík** zo Žitavian. Do ďalších rokov mu prajeme predovšetkým pevné zdravie, šťastie, pohodu v kruhu svojich najbližších a hojné Božie požehnanie. Za lásku a starostlivosť mu ďakujú manželka Anna, syn Miroslav s rodinou a syn Štefan. K blahoželaniu sa pripájajú aj svatovci Bónovci, rodina Balazovjehová a rodina Valkovičová. (160187)

„*Kňaz je láskou Ježišovho Srdca*“ (J. M. Vianney). A každý kňaz nesie v sebe i osobitné požehnanie. Veď v každom kňazovi prichádza k nám sám Kristus. Dňa 12. 2. 2016 sa náš kňaz **vdp. Eduard Lazo** dožil životného jubilea 40 rokov a toho roku osláv aj krásnych 15 rokov kňazstva. Do ďalších rokov kňazskej služby Vám veľa Božích milostí vyprosuje kostolníčka s rodinou. (160312)

Ďakujeme Pánu Bohu, že sa naša mama, stará a prastarká **Štefánia Matková** z Dolnej Tižiny 6. 2. 2016 dožila 85 rokov života. Pri tejto príležitosti sa jej chceme poďakovať za modlitby, starostlivosť a obetavosť. K životnému jubileu jej prajeme veľa zdravia, lásky, pokoja, Božieho požehnanie a ochranu Panny Márie Ružencovej, ku ktorej sa každý deň utieka. Dcéra Hela s manželom, synovia Milan a Štefan s manželkami, sedem vnúčat a osem pravnúčat. (160328)

Vďaka Pánu Bohu za požehnaných 80 rokov života, ktorých sa dňa 12. 2. 2016 dožíva náš drahý otec, starý a prastarký **Ján Čížmár** z Dlhej nad Oravou. Drahý náš jubilant, srdečne Vám blahoželáme a za Vašu lásku, starostlivosť a obetavosť Vám ďakujeme. Do ďalších rokov Vám prajeme dobré zdravie, hojnosť Božieho požehnanie, pomoc a ochranu Panny Márie. To Vám želá celá rodina. (160329)

SPOMÍNÁME

V týchto dňoch si pripomíname nedožitú 90. narodeninu a 1. výročie smrti pani **Otilie Stránskej**, rod. Pauerovej, a nedožitú 95. narodeninu a 8. výročie smrti pána **Rudolfa Stránskeho** z Orechového pri Trenčíne. Prosíme o tichú spomienku a modlitbu. Smútiaca rodina. (160294)

SPOMÍNANIE

Štefan, dcéra Martinka a syn Marek s rodinou.

■ Dňa 17. 2. 2016 si pri svätej omši o 16.30 h pripomenieme 3. výročie odchodu do večnosti našej drahej maminky **Anky Liškovej**. V modlitbách na ňu myslia manžel

(160275)

ná, veľká v láske a dobrote. Dňa 11. 2. 2016 sme si pripomenuli 1. výročie, čo nás opustila naša drahá mamička, babička a prababička **Jozefína Zagrapanová z Majcichova**. V modlitbách na ňu s láskou, úctou a vďakou spomínajú dcéra Mária, syn Jozef, dcéry Anna, Terézia, Ludmila a Eva s rodinami.

(160182)

s rodinami, celá rodina Andrejová a brat Michal s rodinou. Pane, daj mu pokojné odpočívanie a večnú slávu.

(160013)

V modlitbách naňho s láskou a vďakou spomínajú manželka Ladislava, syn a dcéry s rodinami aj ostatná rodina. Ježišu, svetlo večné, svieť mu nekonečne.

(160143)

o, Pane.

(160207)

Aška, syn Ferko s manželkou, vnúčatá Michal, Tomáš, Mirko, Daniela s manželom a Juraj s manželkou i pravnúčka Karolínka.

(160190)

kou na neho v modlitbách spomínajú manželka a deti s rodinami.

(160242)

z Veľkého Rovného. Vy, ktorí ste ju poznali, venujte jej tichú modlitbu. S láskou a vďakou na ňu spomínajú synovia a nevesta s rodinami.

(160264)

rodina. Vám, ktorí ste ho poznali, vďaka za spomienku.

(160213)

manžel, dcéra, syn a sestra s rodinami. Ďakujeme všetkým za modlitby a tichú spomienku.

(160284)

Smútiaca rodina.

(160286)

■ Dňa 14. 2. 2016 si pri svätej omši pripomínáme 10. výročie smrti nášho otca, dedka a pradedka **Michala Kováča** zo Starej Turej. S láskou a úctou naňho spomínajú nevesta

■ Dňa 8. februára 2016 sme si pripomenuli 18. výročie odchodu do večnosti milovaného manžela, otca, svokra, dedka a pradedka **Michala Bonka z Hradiska**. S úctou a láskou

■ Odišla tíško, už nie je medzi nami, no v našich srdciach stále žije spomienkami. Dňa 14. 2. 2016 uplyní rok, čo Pán povolal našu drahú matku, babku a prababku **Máriu Nemčákovú**

■ Dňa 12. 2. 2016 sme si pripomenuli 10. výročie odchodu do večnosti **Františka Dobiaša** zo Šajdíkových Humenec. V modlitbách s úctou a vďakou naňho spomínajú manželka, synovia, dcéry, vnúčence a ostatná rodina. Vám, ktorí ste ho poznali, vďaka za spomienku.

■ Dňa 30. 1. 2016 sme si s úctou pripomenuli 10. výročie odchodu do večnosti našej drahej **Evy Durindákovej**, rod. Lučatinovej, z Brezna. S láskou v srdci si na ňu spomína

■ S bolesťou v srdci spomíname na 15. február 1992, keď tragicky zahynul náš syn **Roman Košický**. Vy, čo ste ho poznali a mali radi, spomeňte si na neho spolu s nami.

Rozhodnite o 2% alebo 3% vašej dane

Uchádzame sa o vašu priazeň

Spolok svätého Vojtecha
Radlinského 5, 917 01 Trnava
OBČIANSKE ZDRUŽENIE
IČO: 00179141

Informácie:

tel. 033/590 77 33

e-mail: clen@ssv.sk;

tláčivá na www.ssv.sk

2016 uplyní bolestný rok, čo si Pán života a smrti povolal k sebe nášho drahého manžela, otca a dedka **Mariána Dobrovodského** zo Súroviec. Vy, ktorí ste ho poznali, venujte mu s nami tichú spomienku. S láskou na neho spomína manželka Marta, deti Andrejka, Marek, Daniela s rodinami a ostatná rodina. Odpočinutie večné daj mu, Pane.

(160233)

Dňa 12. 2. 2016 uplynulo 20 rokov od jeho odchodu do večnosti. V modlitbách na neho spomínajú dcéry Anna a Mária s rodinami, vnúčatá a pravnúčatá.

(160292)

Uzávierka inzercie do veľkonočných KN 12/13 bude 4. 3. 2016.

ZĽAVA 1 €

pri nákupe nad 5 €
v predajniach
Spolku sv. Vojtecha

Platí od 9. februára
do 23. februára 2016

Neplatí na zľavnený tovar.
Zľavy nie je možné kumulovať.

ZĽAVA 2 €

pri nákupe nad 10 €
v predajniach
Spolku sv. Vojtecha

Platí od 9. februára
do 23. februára 2016

Neplatí na zľavnený tovar.
Zľavy nie je možné kumulovať.

28 | INZERCIA

OBI®**OBI. Skvelé!****Na Slovensku otvárame 13 nových predajní!**

Navštívte
nás od
pondelka
8.2.

OBI Banská Bystrica
Zvolenská cesta
4420/10

OBI Bratislava
Hodonínska ulica 25

OBI Bratislava Ružinov
Bajkalská 34

OBI Košice
Moldavská cesta 24

OBI Košice
Trolejbusová 3

OBI Martin-Záturčie
Obchodné centrum
Turiec

OBI Nitra
Chrenovská 1488/26

OBI Poprad
Teplická cesta 4358/1

OBI Prešov
Košická 4

OBI Prievidza
Nedožerská cesta
1269/17B

OBI Trenčín
Ku Štvrtiam 7030

OBI Trnava
Nová 11

OBI Žilina
Vysokoškolákov 35A

www.obisk.sk

Zdarma!

Pri nákupe nad 10 €
získate OBI vedro
ZDARMA.*

*Platí v týždni
slávnostného
otvorenia
8.-14. 2. 2016
vo vašej predajni OBI.
Len do vyčerpania
zásob.

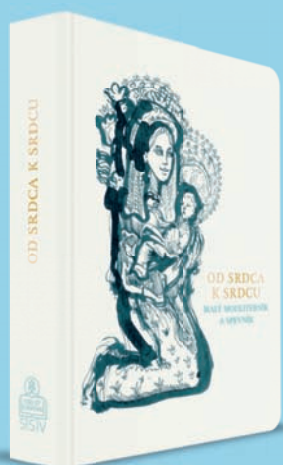

ČÍTANIE
S PRIDANOU
HODNOTOU

ILUSTRÁCIA © MARTIN KELLENBERGER

Od srdca k Srdcu *Malý modlitebník a spevník*

Detský modlitebník s výberom piesní z *Jednotného katolíckeho spevníka* je pre najmenších prvým učiteľom modlitby už viac ako tri desaťročia. Obsahuje základné kresťanské modlitby, slávenie svätej omše, priebeh sviatosti zmiernenia a modlitby na rozličné príležitosti. Vychádza už v dvadsiatom vydaní, v novom grafickom spracovaní s ilustráciami Martina Kellenbergera a je výborným darčekom na prvé sväté prijímanie.

Viazaný, 376 strán, **4,20 €**. Členovia SSV 3,57 €

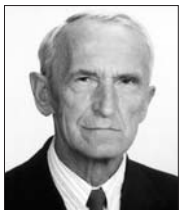
KNIHU SI MÔŽETE KÚPIŤ V PREDAJNIACH SPOLKU SVÄTÉHO VOJTECHA ALEBO OBJEDNAŤ NA: 033/5907718; OBJEDNAVKY@SSV.SK; WWW.SSV.SK
 Kníhkupectvá Spolku svätého Vojtecha: Banská Bystrica, Bardejov, Bratislava, Čadca, Košice, Malacky, Michalovce, Nitra, Partizánske, Prešov, Prievidza, Púchov, Rožňava, Ružomberok, Snina, Spišská Nová Ves, Šaštín, Topoľčany, Trenčín, Trnava, Tvrdošín, Žilina

30 | INZERCIA

SPOMÍNANIE

■ Dňa 14. 2. 2016 si pripomíname 40. výročie úmrtia vdp. dekana Ernesta Fančoviča, rodáka z Jaslovských Bohuníc. V Dlhom Poli pôsobil v rokoch 1937 – 1970. Mal vzácne vlastnosti. Mnohým pomohol, každému vedel poradiť, podporoval vzdelanosť. Svojou neúnnavnosťou a diplomaciou cez vojnu zachránil vyše 250 zajatých Dlhopoľčanov. Vedel odpúšťať. Pane, odmeň ho vo svojom kráľovstve! S úctou na neho spomínajú jeho farníci z Dlhého Poľa. (160299)

■ „V teba, Pane, som dúfal; nebudem zahanbený navždy“ (Ž 71, 1). S láskou a vďakou si spomíname na nášho drahého otecka, dedka a pradedka **Vojtecha Fila**, ktorého si Pán povolal 15. 2. 2006. Ďakujeme Pánu Bohu za vzácny dar jeho života. Deti a vnúčatá s rodinami. (160303)

■ Dňa 15. 2. 2016 uplynie 16 rokov, čo nás bez rozlúčky opustila naša drahá manželka, mamička, babička **Antónia Fogašová**, rod. Matyášová, z Častkoviec. Nech ju Pán odmení za jej dobrotu, lásku a dar života, ktorý nám dala. S nádejou na stretnutie vo večnosti si na ňu pri svätej omši spomína manžel Viktor, synovia Jojo a Ľubo s rodinou. Na mamičku nezabúdame a ďakujeme jej za všetko. (160319)

ĎAKUJEME

■ Skromný, pokorný, trepezlivý, s láskavým srdcom... Taký bol náš milovaný manžel, otecko, dedko a brat **Milan Čačko z Topolčan**, ktorého si Pán povolal do večnosti 11. 1. 2016 vo veku 93 rokov. Ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom a známym, ktorí ste sa s ním prišli rozlúčiť, vďaka za Vaše modlitby i kvetinové dary. Úprimné Pán Boh zaplat vyslovujeme vdp. kaplánovi Petrovi Čieškovi a spevokolu Gihon za dôstojnú rozlúčku. Vďačná smútiaca rodina. (160257)

■ Začiatok februára znamená koniec pôsobenia generálneho vikára OS a OZ SR **Mons. Františka Počureka** vo funkcii. Milý priateľ, vďaka za možnosť pracovať s Tebou, ďakujem za pochopenie a duchovný pomoc. Súčasťou všetkého, čo si robil, bola láska k blížnemu. Verím, že aj na novom pôsobisku v Martine Ťa bude nebeský Otec sprevádzať svojou pomocou a ochranou. Zostávaš v spomienkach a modlitbách. Ing. Robert Kováč s rodinou. (160313)

ŠPECIALIZUJEME SA NA PÚTNICKÉ ZÁJAZDY UŽ 25 ROKOV

Uvádzacie ceny zájazdov sú konečné

ŠPECIÁLNE ZÁJAZDY

Duchovná obnova v SVÄTEJ ZEMI € 700

✈ 29. 9. – 6. 10. 2016 – Pod duchovným vedením EXORCISTU ThDr. ICLic. Jozefa **MARETTU**, PhD.

✈ 5. 4. – 12. 4. 2016 – **OBNOVA SVIATOSTÍ**, sprevádza Mons. ThLic. Marián **GAVENDA**, PhD.

✈ 24. 5. – 31. 5. 2016 – **BOŽIE MILOSRDENSTVO VČERA A DNES**, sprevádza ThBibLic. Róbert **JÁGER**, PhD.

✈ 4. 5. – 11. 5. 2016 – **CEZ MÁRIU K JEŽIŠOVI**, sprevádza PaedDr. Martin **MOJŽIŠ**

✈ 10. 3. – 17. 3. 2016 – **ON JE ZNAMENÍM, KTORÉMU BUDÚ ODPOROVAŤ**, sprevádza PaedDr. Michal **PITONIAK**

www.awertour.sk
Trnavská cesta 50, Bratislava
Dominikánske nám. 13, Košice

SVÄTÁ ZEM + PETRA € 700

✈ 3. 3. – 10. 3. 2016

VELKONOČNÝ RÍM € 220

sprevádza PaedDr. Michal Pitoniak

✈ 24. 3. – 28. 3. 2016

MEXIKO € 1690

sprevádza PaedDr. Martin Mojžiš

✈ 7. 4. – 18. 4. 2016

RÍM € 220

✈ 1. 5. – 5. 5. 2016

RÍM € 440

✈ 2. 5. – 5. 5. 2016

MEDŽUGORIE € 195

✈ 19. 6. – 25. 6. 2016

RÍM – EURÓPSKY KONGRES O BOŽOM MILOSRDENSTVE € 270

✈ 30. 3. – 4. 4. 2016

ASSISI – RÍM – ROCCASECCA – S. G. ROTONDO € 490

sprevádza PaedDr. Michal Pitoniak

✈ 8. 5. – 14. 5. 2016

FATIMA € 590

sprevádza PaedDr. Michal Pitoniak

✈ 15. 5. – 19. 5. 2016

BARCELONA – LURDY – ANDORRA € 450

sprevádza PaedDr. Michal Pitoniak

✈ 13. 6. – 17. 6. 2016

+421 911 285 240 / 911 226 045
02 / 52 492 922

ck@awertour.sk
www.facebook.com/awertour

KÚPA

■ STAROŽITNOSTI, POZOSTALOSTI! SERIOZNOSŤ, HOTOVOSŤ. Mobil: 0948 475 576. (160026)

■ Odkúpime, oceníme staré veci z pozostalostí, hodiny, umelecké predmety, nábytok, porcelán, chalupárske veci. Tel.: 02/4445 0614, mobil: 0903 668 559. (160057)

■ Kúpim starý stabilný motor (používal sa na pohon mláťačky, cirkulára), starý bicykel, starú motorku; aj hrdzavé, nepojazdné. Mobil: 0948 490 779. (160123)

■ Kúpim náhradné diely na automobil Fiat 125p alebo Lada 2103, aj celé auto, odmením aj sprostredkovanie. Mobil: 0911 136 613. (160273)

■ Kúpim knihu *Gotika*, Slovart, 2005, ISBN 8072096680, len vo výbornom stave. Tel.: 037/7415 097, mobil: 0917 721 702. (160296)

PREDAJ

■ Predám pasce na potkany a kuny. Pošlem na dobierku. Mobil: 0902 108 016. (160010)

■ Predám vrbokvu. Prospieva pri problémoch s prostatou. Mobil: 0944 346 705. (160011)

■ Plastové okná, dvere Salamander, výnimočná kvalita a cena. Ponúkame nový produkt: interiérové dvere, kuchynské linky, vstavané skrine, podlahy, schody a nábytok na mieru. Výhodné úvodné ceny a vysoká kvalita. Mobil: 0903 825 789, www.ddtrade.sk, e-mail: info@ddtrade.sk. (160035)

■ Ponúkam propolisovo-smrekovú masť výbornú na natieranie a masírovanie krížov, chrčba, pomáha hojiť rany, vredy, zápaly, preležaniny, liečiť reumu, klby, krčové žily, hemoroidy a kožné ochorenia. 80 ml po 4 €. Ján Jančo, Korunovo 3, 036 01 Martin. Tel.: 043/4287 503. (160141)

CK AWERTRAVEL, s.r.o.,

Hviezdoslavova 1469/61, 905 01 Senica, www.awertravel.sk

SVÄTÁ ZEM / JORDÁNSKO – IZRAEL
12-dňový pútnický zájazd
Termín: 31. 3. – 11. 4. 2016
Cena: 730 € + 250 USD

SVÄTÁ ZEM

Termíny:
26. 2. – 5. 3. 2016 Cena: 665 €
1. 3. – 8. 3. 2016 Cena: 665 €
9. 3. – 16. 3. 2016 Cena: 750 €
6. 4. – 13. 4. 2016 Cena: 650 €

PÚTNICKÉ POĽSKO – SVÄTÝ ROK MILOSRDENSTVA
11. 3. – 13. 3. 2016 Cena: 125 €

PADOVA – RÍM – VEĽKÁ NOC lux bus
26. 3. – 31. 3. 2016 Cena: 175 €

RÍM – lux bus
– SVÄTÝ ROK MILOSRDENSTVA
KVETNÁ NEDELA

Termín: 17. 3. – 22. 3. 2016
Cena: 175 €
VEĽKÁ NOC
Termín: 23. 3. – 28. 3. 2016
Cena: 175 €

PANNA MÁRIA,
MATKA VŠETKÝCH NÁRODOV,
AMSTERDAM – PÚTNICKÝ PARÍŽ
– BELGICKO A KVETINOVÁ
VÝSTAVA V HOLANDSKU
lux bus – lietadlo
Termín: 23. 4. – 27. 4. 2016
Cena: 370 €

Blížšie informácie: tel.: 034/651 3896, fax: 034/651 2995
e-mail: awertravel@awertravel.sk

Za jazykovú úpravu plošných inzerátov zodpovedá inzerent.

Smútočné poďakovanie

Dňa 11. 1. 2016 vo veku 69 rokov nás opustil náš drahý manžel, otec, brat, švagor, dedko

Ing. Ján Bartošík
z Dubnice nad Váhom.

Touto cestou vyslovujeme Pán Boh zaplat vdp. M. Bielikovi za odsľúženie svätej omše a pohrebných obradov aj za slová povzbudení v tejto ťažkej chvíli. Úprimne ďakujeme spevákom a speváčkemu zboru Ilavčan, rodine z Prietržky, susedom a známym, ktorí ho prišli odprevadiť na poslednej ceste, ako i za prejavenu sústrasť, kvetinové dary a modlitby. Odpočinutie večné daj mu, Pane.

Smútiaca rodina.
(160282)

■ Ďakujeme za príkladnú starostlivosť počas hospitalizácie manžela **MUDr. Jozefovi Beňuškov** i ostatnému personálu z 12. poschodia Nemocnice Ružinov. Rodina Hargašová. (160331)

■ Dotĺklo srdiečko, stíchol hlas, nevydá už úsmev ani tváre jas. Dňa 3. 1. 2016 nás vo veku 97 rokov opustila naša teta a švagriná sr. **Vilma Cermaňová**. Chceme sa srdečne poďakovať a vysloviť úprimné Pán Boh zaplat za príkladnú opateru a starostlivosť o ňu v jej starobe rehoľným sestričkám v Beckove. Ďakujeme aj za dôstojnú rozlúčku pánu farárovi Šprlákovi a pánu farárovi Ďurčanovi. Ďakujeme! Smútiaca rodina. (160302)

NAJLACNEJŠÍ ALTÁNOK

ZIMNÁ AKCIA

0940 363 364

www.NAJLACNEJSI.ALTANOK.SK

PREDAJ

■ Predám a nainštalujem číselný displej do kostola. Mobil: 0904 614 034, 0948 518 058. (160202)

■ Predám prenosný kyslíkový prístroj v 100 %-nom stave. Cena dohodou. Tel.: 042/4677 818. (160245)

■ Veľkoplošné www.extrasilne-odpudivce.sk hľadavcov, krtkov od 6,99 €, PRO-SPEKT ZDARMA. Tel.: 041/5661 666. (160290)

■ Predám dvojpodlažný rodinný dom v obci Vrúcko (okres Martin) s pozemkom 948 m², úžitková plocha domu 155 m², na pozemku je aj hospodárska budova. Cena 90 000 €. Tel.: 043/4294 297, mobil: 0918 084 260. (160308)

■ Predám dvojgeneračný rodinný dom na 9,5-árovom pozemku v Pezinku-Griňave. Mobil: 0948 888 140. (160331)

ROZLIČNÉ

■ **Umelecká maľba kostolov**, oltárov, sôch, obrazov, pozlacovanie, reštaurovanie. Výroba nového liturgického zariadenia. Mobil: 0903 228 376, 0905 234 902, 0911 130 949, 0905 272 706, www.umar.sk. (160031)

■ **Maľovanie interiérov kostolov**, obnova fasád, reštaurovanie oltárov, obrazov, sôch a zlátenie. Oprava a ladenie organov. Zľava z ceny. Tel.: 035/6593 139, mobil: 0905 389 162, www.reart.eu. (160040)

■ www.rovnosaty.sk na prvé sväté prijímanie – **zapožičanie**. Mobil: 0903 889 876. (160004)

■ Vyrábame oltárne plachty a všetky liturgické odevy a doplnky. PARTA, Záhradná 3A, 962 12 Detva. Mobil: 0915 821 874, www.parta.sk. (160037)

■ **Rekonštrukcie striech kostolov a veží**. Nové strechy. Vypracovanie projektov dokumentácie. Mobil: 0905 437 209, e-mail: svestav@stonline.sk, www.svestav.sk. (160045)

■ Máte vo svojom okolí osoby odkázané na starostlivosť iných? Staráte sa o nich zadarmo? Obráťte sa na nás a zapojte sa do národného projektu Podpora opatrovateľskej služby! Mobil: 0918 367 223. Nutný posudok od stupňa odkázanosti III. až VI. Okrem Žilinského a Bratislavského kraja. (160310)

Letecké *exkluzívne* **SENECA** *Tours*

Všetky ceny sú konečné a sú vrátane aktuálnych letiskových, bezpečnostných, palivových a ďalších poplatkov platných v termíne uverejnenia inzerátu.

Izrael a Mŕtve more	Medžugorie	Rím v mimoriadnom Sv. roku milosrdenstva	Lurdy
16. 3. – 23. 3. 750 €	13. 5. – 16. 5. 475 €	27. 5. – 30. 5. 645 €	27. 5. – 29. 5. 550 €
Fatima a Santiago de Compostela	Púť do Efezu	Po stopách sv. Pátra Pia	Assisi - Cascia a Rím
4. 6. – 8. 6. 695 €	10. 6. – 13. 6. 605 €	20. 5. – 23. 5. 615 €	17. 6. – 20. 6. 675 €

BRATISLAVA > 02/5249 4946, 02/2086 3211 BREZNO > 048/6116 729 DETVA > 045/5459 696
KOŠICE > 055/2863 210, 055/2863 213 LEVICE > 036/6345 296 LUČENEC > 047/4331 395
MARTIN > 043/4223 788 NOVÉ MESTO n/V > 032/7715 122 NOVÉ ZÁMKY > 035/6403 090
POPRADE > 052/7723 740 SENEC > 02/4592 3063 SPIŠSKÁ NOVÁ VES > 053/4297 340
STARÁ LUBOVŇA > 052/4326 620 TREBIŠOV > 056/6685 710 alebo v pobočkách CK TIP travel,
Tatratour a Koala Tours - Zľavy pre kolektívy > 02/5262 2101 www.seneca.sk

■ Vyšívam košíčky na krst. Mobil: 0902 717 517. (160028)

■ Chcete rýchlo, bezpečne predat' byt, dom? Využite kompletné služby kresťanského realitného makléra. BA, okolie, mobil: 0948 975 800, e-mail: peter.dobias@remax-slovakia.sk. (160033)

■ Ubytujem vo Vysokých Tatrách – Smokovci. Mobil: 0908 402 317. (160178)

■ Akciový pobyt v kúpeľoch Kováčová, 6 dní 129 €. Mobil: 0903 263 451. (160181)

■ Domov dôchodcov Senires, n. o., v Ružomberku, Likavka 10, a v Poprade, Scherfelova 16, ponúkajú voľné miesta pre dôchodcov. Zabezpečujeme 24-hodinovú starostlivosť, ubytovanie v 1- a 2-lôžkových izbách, apartmány pre manželské páry, stravovanie 5x denne. Viac info na: www.senires.com. Mobil: Ružomberok 0905 402 631, 0918 824 252, Poprad 0918 303 533, 0917 937 463. (160192)

■ Anglicko-slovenská rodina v UK hľadá AUPAIR ku dvom osemročným deťom. Pobyt 12 mesiacov. Ubytovanie a strava + 140 GBP/tyždeň, vlastná izba, internet. Aupair by mala byť nefajčiarka, s čistým registrom trestov, s veselou povahou, vzťahom k deťom a k prírode. Vodičský preukaz a znalosť AJ nie sú potrebné. Nástup od apríla. Bližšie informácie na e-mail: janaoverall@live.co.uk. (160265)

Pozvánka na valné zhromaždenie Výbor Lesopasienkovej spoločnosti Šára 118 zvoláva valné zhromaždenie členov na deň 12. 3. 2016 o 10.00 h v Polovníckej chate v Šáre. (160304)

■ Vymením 2 + KK v Prahe, 44 m² (95 000 €), za byt v Bratislave, Nitre, Piešťanoch. Mobil: 0948 213 231. (160114)

■ Lacno ubytujem vo Vysokých Tatrách. Tel.: 052/7752 421, mobil: 0907 288 723. (160027)

■ Prepis/skenovanie 8 a 16 mm filmov a diapozitívov na DVD. Mobil: 0905 248 118, www.videogama.sk. (160032)

■ **DLHY? FINANČNÉ PROBLÉMY a NÁROKY VYRIEŠI MEDIÁTOR**. Mobil: 0905 638 627. (160029)

■ Údržba a servis plastových okien, žalúzie, sietky. BA a okolie. Mobil: 0905 705 617, e-mail: info@ddtrade.sk. (160034)

■ Prežite veľkonočné sviatky v Ľubovnianskych kúpeľoch v hoteli SOREA LUBOVŇA za skvelé ceny. Senior od 130 €, dospelá osoba od 142 €. V cene ubytovania: plná penzia alebo polpenzia, relaxačné procedúry, bohatý kultúrny program. Až 2 deti do 15 rokov majú ubytovanie v cene. Tel.: 052/4321 751 – 2, mobil: 0918 665 427. (160279)

Opatrovanie vo Viedni a okolí

Spoločnosť BestCare24 hľadá opatrovatelky k seniorom do Viedne a okolia. Ponúkame atraktívnu lokalitu, široký výber rodín, možnosť rýchleho umiestnenia, minimálne 50 € v čistom denne, plne hraené cestovné náklady, odvody hraené do výšky 180 € mesačne, poisťenie a pomoc so všetkými úkonmi spojenými so živnosťou. Komunikatívna nemčina a opatrovateľský kurz sú podmienkou! Mobil: 0905 254 772 (pobočka Košice a Bratislava), 0918 395 113 (pobočka Banská Bystrica), e-mail: info@bestcare24.sk. (160306)

ZOZNÁMENIA

■ Vdova 63/169/SŠ hľadá nefajčiara, muža, ktorý miluje Pána Ježiša, prírodu, turistiku a rád cestuje. Len seriózne. Značka: Fytoterapia. (160188)

■ Hľadám srdcom múdreho, sympatickeho priateľa, nealkoholika, na dni všedné aj sviatočné, na trvalý vzťah. Som sympatická 67/160 vdova bez záväzku. Ponúkam úprimnosť, nehu, lásku, vernosť. Len seriózny záujem. Mobil: 0919 047 198. Značka: Východ. (160221)

■ Slobodný veriaci 44/179/SŠ od Púchova hľadá na vážny vzťah slobodnú alebo bezdetnú ženu, osamelú vdovicu, s láskou v srdci. Značka: Považie. (160244)

■ Hľadám veriacu ženu do 50 rokov, z okolia Piešťan. Mobil: 0949 657 409, nie SMS, len voľať. (160260)

■ Slobodný 38-ročný ŽTP so záujmom o prírodu hľadá partnerku. Mobil: 0905 379 338. Značka: Vážny vzťah. (160293)

■ 38/178/VŠ slobodný muž sa chce zoznačiť so ženou, ktorá má rada deti, chce vážny vzťah, rodinný život, je praktická a úprimná. Značka: TN, ZA, Slovensko. (160307)

■ 58/173/BA s usporiadaným životom, bez záväzkov, hľadá partnerku na ďalší spoločný život. Značka: Spoločne. (160100)

PRIPRAVUJEME

Santiniho Perla Moravy
Známe pútnické miesto neďaleko Brna

Pôst vo východných cirkvách
Prežítvanie pôstu a postenie u gréckokatolíkov

Móric Beňovský
Slovenský kráľ v ríši baobabov

Katolícke noviny vychádzajú každý utorok s dátumom nasledujúcej nedele. Redakcia si vyhradzuje právo na výber príspevkov a fotografií; právo krátiť a redakčne upravovať príspevky bez konzultácie s autorom a právo príspevok neuverejniť. Neobjednané rukopisy nevraciam.

Šéfredaktor: Marian Šuráb
Zástupkyňa šéfredaktora: Linda Vasilová, tel. 02/59306944
Sekretariát: tel. 02/59306911, fax: 02/59306955
Vedúca vydania: Zuzana Artimová, tel. 02/59306913

Redaktori: Ján Lauko, tel. 02/59306924
Eva Majdová, tel. 02/59306918
Marta Majerčáková, tel. 02/59306914
Jana Martinková, tel. 02/59306921
Anna Pospíšilová, tel. 02/59306929

Jazyková redakcia: tel. 02/59306928
Adresa redakcie na osobný kontakt: Kapitulska ul. 5, Bratislava,
na poštové zásielky: Redakcia Katolícke noviny, P. O. Box 276, 810 00 Bratislava 1,
e-mail: posta@katolickenoviny.sk,
zdomova@katolickenoviny.sk,
zosveta@katolickenoviny.sk,
listaren@katolickenoviny.sk,
oznamy@katolickenoviny.sk,
mladym@katolickenoviny.sk,
detom@katolickenoviny.sk,
misie@katolickenoviny.sk.
Webová stránka: www.katolickenoviny.sk

Distribúcia, marketing, inzercia:
Adresa na poštové zásielky: P. O. Box 276, 810 00 Bratislava 1

Adresa distribúcie na osobný kontakt: Kapitulska ul. 5, Bratislava
Objednávky: tel.: 02/43642194,
e-mail: distribucia@katolickenoviny.sk
Adresa inzercie na osobný kontakt: Kapitulska ul. 5, Bratislava (9.00 – 16.00)
Plošná inzercia: tel.: 02/43630113
e-mail: plosna@katolickenoviny.sk
Riadková inzercia: tel.: 02/43630061,
e-mail: riadkova@katolickenoviny.sk
Marketing: tel.: 02/43630114,
e-mail: marketing@katolickenoviny.sk
Pre novinyové stánky Mediaprint-Kapa, a. s. Člen ABC SR, titul prešiel auditom predného nákladu, výsledky sú zverejnené na www.abcsr.sk.

Vydavateľ: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Radlinského 5, 917 01 Trnava. IČO: 31434541. ISSN: 0139-8512. Evidenčné číslo: EV 116/08
Čirkevné schválenie: Arcibiskupský úrad Trnava, 21. 2. 1992 pod č. 674/92
Tlač: Versus, a. s.
Cena 0,50 €

32 | MISIE A ROZVOJ

Pôstna krabička pomôže v subsaharskej Afrike

Slovenská katolícka charita (SKCH) organizuje už 5. ročník celoslovenskej zbierky Pôstna krabička pre Afriku. Poslaním zbierky je pomôcť chudobným deťom a ich rodinám v krajinách subsaharskej Afriky. Nositeľom posolstva zbierky je malá papierová škatuľka, do ktorej môžu ľudia počas Pôstneho obdobia vhadzovať svoj pôstny dar.

Aj dievčatá v Ugande majú rady hry, niekedy úplne jednoduché.

JÁN MICHALSKÝ

Týmto darom môže byť obľúbená sladkosť alebo káva, ktoré si počas pôstu odoprieme, aby sme ušetrené prostriedky venovali na pomoc núdznym. Pomôcť dokáže aj malá suma, napríklad už 50 centov zabezpečí stravu jednému dieťaťu v centre na jeden deň alebo 1 euro postačí na zdravotnú a sociálnu starostlivosť jedného dieťaťa na jeden deň. Pôstna krabička má každoročne na svojom obale tvár jedného z podporovaných detí. Tento rok je ňou päťročné dievčatko Patience.

Pred piatimi rokmi musela Patience spolu so svojimi rodičmi a súrodencami utiecť pre občiansku vojnu z dediny Mugali v Južnom Sudáne. Jej rodina začala bývať s príbuznými v meste Adjumani v susednej Ugande. Po ťažkej chorobe im však zomrel otec a následne ich opustila aj mama. Deti si zobrali do starostlivosti teta Angelina s bratom. Napriek ťažkej ekonomickej situácii Patience minulý rok ukončila dochádzku materskej školy a v tomto roku bude môcť vďaka pomoci Slovenskej katolíckej charity začať študovať na

základnej škole Adjumani Center. Dievčatko je aj napriek všetkému veľmi snaživé, o čom svedčí pochvala na poslednom vysvedčení: „*Very hardworking girl.*“ (Veľmi usilovné dievča.)

Prioritou je zdravotníctvo a vzdelávanie

Prostriedky získané z celoslovenskej zbierky Pôstna krabička pre Afriku použije charita na podporu viacerých projektov v krajinách subsaharskej Afriky, konkrétne v Ugande, Rwande, Južnom Sudáne a Keni. V Ugande charita dlhodobo podporuje fungovanie Centra Nepoškrveného srdca Panny Márie. Centrum od svojho otvorenia v roku 2013 poskytuje zdravotnú a sociálnu starostlivosť takmer 40 deťom, ktoré stratili jedného alebo oboch rodičov pre chorobu aids. Vďaka Pôstnej krabičke majú deti zabezpečenú strechu nad hlavou, pravidelnú stravu, môžu chodiť do školy a žiť v bezpečnom prostredí. Deťom sa poskytuje komplexná zdravotná starostlivosť, psychologické poradenstvo a lieky, ktoré im pomáhajú viesť normálny život.

V minulom roku sa v rámci celoslovenskej zbierky Pôstna krabička

pre Afriku 2015 podarilo vyzbierať takmer 140-tisíc eur. Vďaka štedrým darom zo Slovenska sa tak centrum v Ugande rozrástlo o nových obyvateľov – HIV pozitívnych chlapcov. V rámci centra sa podarilo postaviť ošetrovňu aj s lôžkovou časťou.

Do budúca je plánovaný projekt vybudovania odborných učební v centre, kde by najmä staršie deti získali pracovné zručnosti. Mohli by sa tak postupne ľahšie uplatniť ako šikovní murári, krajčíri alebo stolári. Takýmto spôsobom sa im ponúka možnosť vymaniť sa z chudoby, ktorá trápi africký kontinent. Centrum Nepoškrveného srdca Panny Márie v Ugande prevádzkuje aj materskú školu, ktorú navštevuje takmer 70 detí z celého okolia. Budova je v súčasnosti postavená z provizórneho materiálu, a preto bude z aktuálneho výnosu Pôstnej krabičky podporená výstavba murovanej budovy, ktorá by deti lepšie chránila pred nepriaznivým počasím v období dažďov. Slovenská katolícka charita podporuje okrem detí v centre a materskej škole aj vzdelávanie takmer 250 detí na 17 základných a stredných školách v regióne.

Štedrý slovenský darcovia

Ďalšou krajinou, ktorú charita podporuje cez Pôstnu krabičku, je Rwanda. Vďaka spolupráci so sestrami palotínkami sa v tomto malom vnútrozemskom štáte poda-

rilo zlepšiť životné podmienky chudobných rodín a detí v meste Kibeho. Z prostriedkov zbierky sa taktiež dokončilo zdravotné stredisko a financovala sa terénna sociálna práca zameraná na zabezpečenie živobytia a zlepšenie podmienok na bývanie miestnych rodín.

Medzi nové krajiny subsaharskej Afriky, ktoré chce charita v rámci Pôstnej krabičky podporiť, patrí Južný Sudán a Keňa. V Južnom Sudáne ide o podporu vzdelávacích projektov v Diecéze Yei. Pomoc bude smerovať do cirkevných škôl, ktorým chýba základné vybavenie. V rámci pomoci projektom v Keni chce SKCH podporiť projekt realizovaný v spolupráci so švajčiarskou charitou, ktorého cieľom je zlepšenie hygienických podmienok na školách.

Činnosť charity v Afrike je možná len vďaka obetavosti slovenských darcov, keďže Uganda a Rwanda nepatria medzi prioritné krajiny slovenskej vlády. Projekty v týchto krajinách charita financuje výlučne vďaka podpore darcov zo Slovenska. Počas Pôstneho obdobia, ktoré sa tento rok začne na Popelcovú stredú 10. februára, charita rozpošle viac ako 40-tisíc Pôstnych krabičiek do vyše 630 farností po celom Slovensku. Okrem farností so Slovenska sa tento rok do zbierky prvýkrát zapoja aj Slováci žijúci v zahraničí, konkrétne v Dublini a Ríme.

SNÍMKY: MICHAL FULIER

AKO POMÔCŤ

Do zbierky sa môžete zapojiť zaslaním finančného daru na číslo účtu: IBAN SK03 1100 0000 0029 4446 3095, variabilný symbol 221 alebo príspevkom do krabičkových pokladničiek vo svojej domácnosti. Viac informácií o pripravovanej kampani sa dozviete na stránke www.postnakrabicka.sk.